

การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กในอำเภอวังเหนือ
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3

ลิลาวดี จีระเสมานนท์

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองเสนอเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

หลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

พฤษภาคม 2555

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยพะเยา

อาจารย์ที่ปรึกษาและคณบดีวิทยาลัยการศึกษาต่อเนื่อง ไตพิชญารณาการศึกษา
ค้นคว้าด้วยตนเอง เรื่อง “การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กในอำเภอวังเหนือ
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3” เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
ของมหาวิทยาลัยพะเยา

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองฉบับนี้ สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาอย่างยิ่งจาก ดร.ณรงค์ศักดิ์ จันทน์นวล ที่ปรึกษาและคณะกรรมการทุกท่าน ที่ได้ให้คำแนะนำ ปรึกษาพร้อม ทั้งตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆด้วยความเอาใจใส่เป็นอย่างยิ่ง จนการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง สำเร็จสมบูรณ์ได้ รวมทั้งคณาจารย์ที่ได้กรุณาส่งเสริม สนับสนุนให้ความรู้แก่ผู้ศึกษาและ เป็นกำลังใจให้จนสำเร็จการศึกษา ผู้ศึกษาขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณคณาจารย์ ผู้เชี่ยวชาญตั้งมีรายนามในภาคผนวกที่ได้กรุณาตรวจสอบ แบบสอบถาม แก้ไขและให้ข้อเสนอแนะ เพื่อปรับปรุงให้ดียิ่งขึ้น รวมทั้งคณะครูและบุคลากร ทางการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็กในอำเภอวังเหนือ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาลำปาง เขต 3 ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ อำนวยความสะดวกและให้ความร่วมมือ เป็นอย่างยิ่ง ในการเก็บข้อมูลและตอบแบบสอบถาม

คุณค่าและประโยชน์อันพึงมีจากการศึกษาค้นคว้าฉบับนี้ ผู้ศึกษาค้นคว้าขออุทิศแด่ผู้มีพระคุณทุก ๆ ท่าน

ลีลาวดี จีระเสมานนท์

ชื่อเรื่อง	การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กในอำเภอวังเหนือ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3
ผู้ศึกษาค้นคว้า	ลีลาวดี จีระเสมานนท์
ที่ปรึกษา	ดร.ณรงค์ศักดิ์ จันทน์นวล
ประเภทสารนิพนธ์	การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง กศ.ม. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยพะเยา, 2555
คำสำคัญ	การบริหารงานวิชาการ

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการบริหารงานวิชาการ ปัญหา และข้อเสนอแนะ ในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการโรงเรียนขนาดเล็กในอำเภอวังเหนือ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3 ประชากรประกอบด้วยผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียนขนาดเล็กอำเภอวังเหนือ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3 จำนวน 19 โรงเรียน ที่สอนในปีการศึกษา 2554 จำนวน 118 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาเป็นแบบสอบถามแบบสำรวจรายการ แบบมาตราส่วนประมาณค่าและแบบสอบถามแบบปลายเปิดเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ ทั้ง 12 งาน ได้แก่ การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การวัดผลประเมินผลและการ เทียบโอนการเรียน การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ การนิเทศการศึกษา การแนะแนวการศึกษา การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น การสนับสนุนงานวิชาการแก่ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา นำมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการศึกษาพบว่า การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กในอำเภอวังเหนือ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\mu=3.69$) เมื่อพิจารณาในรายละเอียดแล้ว ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีการปฏิบัติในด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ อยู่ในระดับมาก ($\mu=3.91$) รองลงมา คือ ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ($\mu=3.85$) และมีการปฏิบัติน้อยสุด ในด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น ($\mu=3.33$)

Title Academic Affairs Administration of small school in Wangnua District
Primary Educational Service Area Office 3

Author Leelawadee Jeerasemanon

Advisor Dr.Narongsak Chunnual

Academic Paper Independent Study Master of Education in Educational Administration,
University of Phayao, 2012

Keywords Academic Affairs Administration

ABSTRACT

This study examined issues dealing with academic administrators, problems and solution of small school in Wangnua District Lampang Primary Educational Service Area Office 3. Those providing information for the study were administrators and teachers in Wangnua Province Lampang Primary Educational Service Area Office 3. Population under study comprised 118 from aforementioned school in the 2011 academic year. They were asked to respond to the questionnaires covering aspects of the academic administration. The twelve academic administrative tasks the school administrators had were curriculum development, learning process development, educational evaluation and transfer, research in educational quality development, development of teaching aids innovation and technology, development of learning resources, educational supervision, educational guidance, development of quality assurance in education, promotion of the community's academic knowledge, cooperation in academic development with other schools and academic support to families organization agencies other school. Collected data were frequency, analyzed by using percentage, mean and standard deviation.

Found that educational Academic Affairs Administration of small school in Wangnua Province were high level ($\mu=3.69$) When considered in detail most of the respondents have operating in learning process development in high level ($\mu=3.91$) Subordinate is development of quality assurance in education ($\mu=3.85$) and low level in the cooperation in academic development with other schools ($\mu=3.33$)

การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กในอำเภอวังเหนือ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาลำปาง เขต 3

ACADEMIC AFFAIRS ADMINISTRATION OF SMALL ACHOO IN WANGNUA DISTRICT PRIMARY
EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 3

สิลาวดี จีระเสมานนท์¹

ดร.ณรงค์ศักดิ์ จันทร์นวล²

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กในอำเภอ
วังเหนือ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3 ประชากรประกอบด้วยผู้บริหารและ
ครูผู้สอนในโรงเรียนขนาดเล็กอำเภอวังเหนือ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3
จำนวน 19 โรงเรียน ที่สอนในปีการศึกษา 2554 จำนวน 118 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาเป็นแบบสอบถาม
แบบสำรวจรายการ แบบมาตราส่วนประมาณค่าและแบบสอบถามแบบปลายเปิด วิเคราะห์ข้อมูลโดยการ
แจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กในอำเภอวังเหนือมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก
($\mu=3.69$) เมื่อพิจารณาในรายละเอียดแล้ว ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีการปฏิบัติในด้านการพัฒนา
กระบวนการเรียนรู้ อยู่ในระดับมาก ($\mu=3.91$) รองลงมาคือ ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายใน
สถานศึกษา ($\mu=3.85$) และมีการปฏิบัติน้อยสุดในด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับ
สถานศึกษาอื่น ($\mu=3.33$)

ABSTRACT

This study examined issues dealing with academic administrators of small school in Wangnua
District Lampang Primary Educational Service Area Office 3. Those providing information for the study
were administrators and teachers in Wangnua Province Lampang Primary Educational Service Area
Office 3. Population under study comprised 118 from aforementioned school in the 2011 academic year.

Found that educational Academic Affairs Administration of small school in Wangnua Province
were high level ($\mu=3.69$) When considered in detail most of the respondents have operating in learning
process development in high level ($\mu=3.91$) Subordinate is development of quality assurance in
education ($\mu=3.85$) and low level in the cooperation in academic development with other schools
($\mu=3.33$)

¹ นิสิตระดับมหาบัณฑิต หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา

² อาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง

การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กในอำเภอวังเหนือ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาลำปาง เขต 3

ACADEMIC AFFAIRS ADMINISTRATION OF SMALL ACHOO IN WANGNUA DISTRICT PRIMARY
EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 3

ความเป็นมาของการทำวิจัย

การศึกษามีส่วนในการช่วยพัฒนาทั้งด้านสติปัญญา อารมณ์และสังคม เพื่อให้บุคคลนั้นอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ตรงกับแนวทางปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ (2545, หน้า 1-2) ซึ่งมีเป้าหมายในการพัฒนาคุณภาพนักเรียนให้เต็มศักยภาพ โดยเน้นให้นักเรียนมีความสามารถทางความคิด สามารถแสวงหาความรู้ได้ด้วยตนเอง รู้จักคิด วิเคราะห์ ค้นหาสาเหตุและแนวทางในการแก้ปัญหาได้ ท้นเหตุการณ์ มองกว้าง คิดไกล ใฝ่รู้ อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างสันติ มีคุณธรรม และจริยธรรม แต่การดำเนินการดังกล่าวจะบรรลุผลต้องมีการปฏิบัติงานวิชาการที่เหมาะสมกับสถานการณ์

งานวิชาการเป็นหัวใจหลักของโรงเรียนทุกแห่ง การที่โรงเรียนจะได้รับการยอมรับและความเชื่อมั่นจากผู้ปกครองและชุมชนมากน้อยเพียงใดย่อมขึ้นอยู่กับผลงานทางวิชาการเป็นสำคัญ ดังนั้นผู้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียนจะต้องร่วมกันพัฒนาคุณภาพทางวิชาการของโรงเรียนตามวัตถุประสงค์ที่สถานศึกษากำหนด อย่างไรก็ตามถึงแม้ทุกฝ่ายจะให้ความสำคัญของงานวิชาการอย่างเต็มที่ ยังพบว่าการดำเนินงานวิชาการยังมีปัญหาหลายอย่าง ดังรายงานการศึกษาของ จิตราภรณ์ บุญยงค์ (2542) เกี่ยวกับการดำเนินงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดเชียงราย พบว่าครูไม่เห็นความสำคัญของแผนการสอน ไม่ใช้กระบวนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ไม่สามารถจัดวิชาเลือกเสรีได้อย่างหลากหลาย ดังนั้นการดำเนินงานวิชาการจะมีประสิทธิภาพดีหรือมีปัญหามากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับบริบทและความพร้อมของโรงเรียนหลายอย่าง เช่น การให้ความสำคัญกับงานวิชาการ คุณภาพการจัดการเรียนการสอน การนิเทศภายใน การวัดและประเมินผล การพัฒนาตนเองของครู ตลอดจนการจัดบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ เป็นต้น

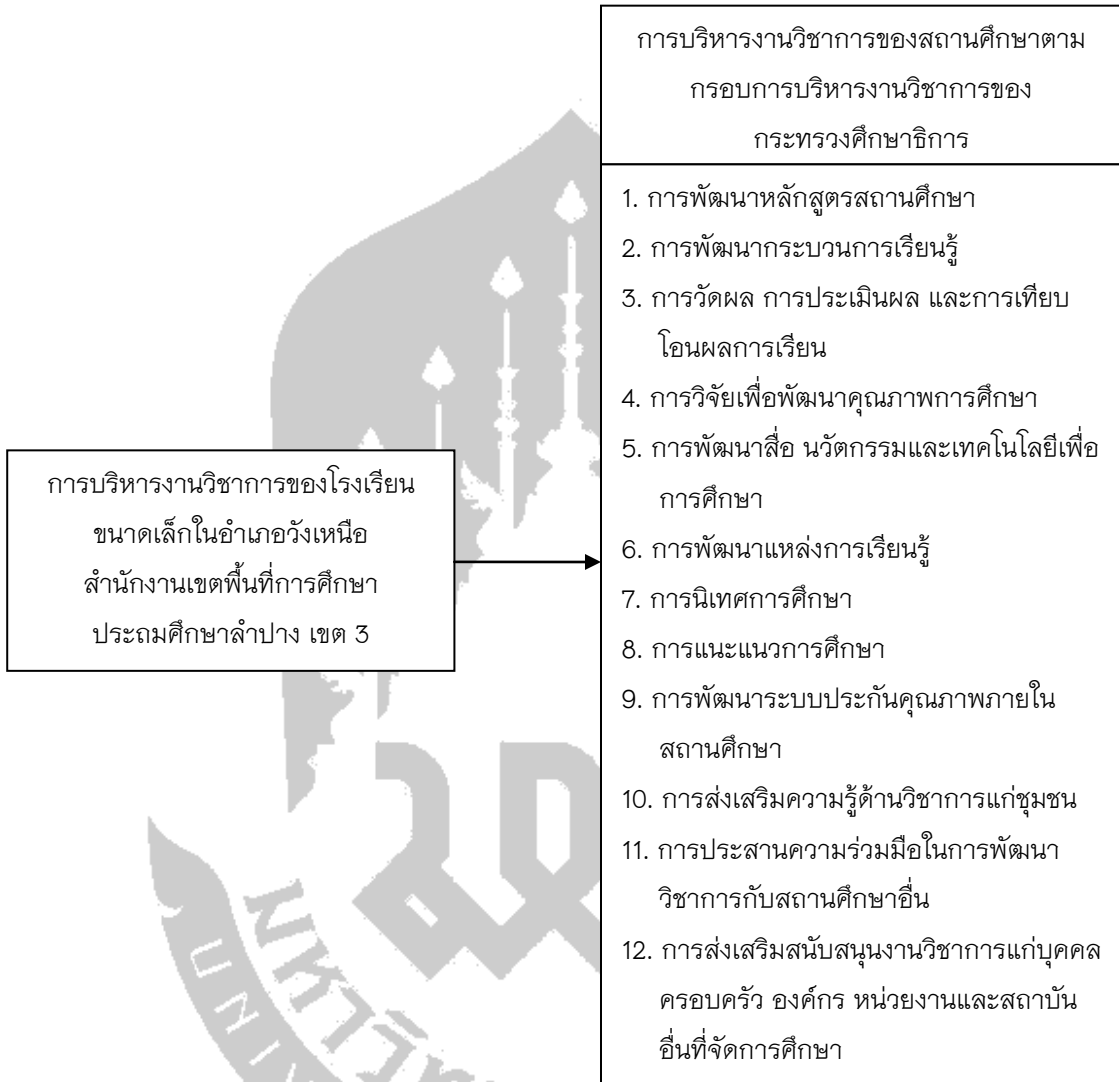
ผู้วิจัยพิจารณาแล้วเห็นว่า เพื่อให้งานวิชาการมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นและสามารถปฏิบัติได้จริงควรมีข้อมูลเบื้องต้นที่ถูกต้องและเพียงพอที่จะนำมาใช้ในการปรับปรุงพัฒนางานวิชาการของโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น จึงได้ศึกษาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กในอำเภอวังเหนือ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3 เพื่อที่จะได้ข้อมูลที่แท้จริง นำมาเป็นแนวทางในการพัฒนาปรับปรุงงานวิชาการของโรงเรียน และเพื่อให้เกิดผลดีในการจัดการศึกษาให้ถูกต้องตามกรอบการปฏิรูปการศึกษาให้นักเรียนได้เกิดการเรียนรู้เต็มตามศักยภาพและเต็มความสามารถ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กในอำเภอวังเหนือ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3

2. เพื่อศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กในอำเภอวังเหนือ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3

กรอบแนวคิดของการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กในอำเภอวังเหนือ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3 มีวิธีดำเนินการวิจัยตามลำดับดังนี้

ประชากร

การวิจัยครั้งนี้ประชากรได้แก่ ผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียนขนาดเล็กอำเภอวังเหนือ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3 จำนวน 19 โรงเรียน ที่สอนในปีการศึกษา 2554 จำนวน 118 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ได้แก่ ปฏิบัติมากที่สุด ปฏิบัติมาก ปฏิบัติปานกลาง ปฏิบัติน้อยและปฏิบัติน้อยที่สุด

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติพื้นฐานสำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลประกอบด้วย การแจกแจงความถี่ (frequency) ค่าร้อยละ (percentage) ค่าเฉลี่ย (mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation)

สรุปผลการวิจัย

ผลการศึกษาในภาพรวมการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3 ทั้ง 12 ด้าน มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในรายละเอียดแล้ว ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีการปฏิบัติในด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ในระดับมาก รองลงมาคือ ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาและมีการปฏิบัติน้อยสุดในด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการศึกษาในครั้งนี้พบว่า โดยภาพรวมการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กในอำเภอวังเหนือ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3 มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากเป็นส่วนใหญ่ ทั้งงานด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การวัดผล ประเมินผล และการเทียบโอนผลการเรียน การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา การพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ การนิเทศการศึกษา การแนะแนวการศึกษา การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน และการส่งเสริมสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา ส่วนงานด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง นั้นอาจแสดงว่าผู้บริหารและครูผู้สอนให้ความสำคัญกับงานด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น น้อยกว่างานด้านอื่น อย่างไรก็ตามแต่ละงานต่างพบปัญหาที่ต้องการการแก้ไข เพื่อให้การดำเนินงานด้านวิชาการของโรงเรียนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ดังที่ อมรา เล็กเรียงสินธุ์ (2540, หน้า 175) ได้ให้ความหมายของงานวิชาการว่าหมายถึง กิจกรรมทั้งหลายที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรและการเรียน การสอน ซึ่งถือเป็นงานหลักของโรงเรียนจนมีคำกล่าวที่ว่า งานวิชาการเป็นหัวใจของสถานศึกษา เพราะสถานศึกษาหรือโรงเรียนนั้นมีหน้าที่ให้ความรู้พื้นฐานเพื่อให้ผู้เรียนเป็นพลเมืองดี ดังนั้นผลผลิตของโรงเรียนจะมีคุณภาพเพียงใดขึ้นอยู่กับงานฝ่ายวิชาการนี้ เพราะฉะนั้น ผู้บริหารและครูในโรงเรียน จึงควรจัดกิจกรรมต่าง ๆ สมดุล และเกื้อกูลส่งเสริมแก่กันที่สำคัญไม่ควรเน้นงานด้านอื่น ๆ เพียงด้านหนึ่งหรือหลายด้าน จนละเลยงานด้านวิชาการ ทั้งนี้เนื่องจากโรงเรียนมีข้อผูกพันกับสังคม คือการให้การศึกษาแก่ผู้เรียนให้มีคุณภาพ โดยจัดการเรียนการสอนที่ที่ประสิทธิภาพ โรงเรียนใดจะมีมาตรฐานดีเพียงใดคงไม่ได้เน้นเฉพาะอาคารสถานที่ วัสดุครุภัณฑ์ อุปกรณ์หรือเครื่องมือเครื่องใช้ต่างๆเท่านั้น แต่ต้องรวมถึงงานอื่น ๆ โดยเฉพาะผลงานด้านวิชาการ

เป็นสิ่งสำคัญ เพราะเป็นงานที่ต้องรับผิดชอบต่อคุณภาพของบุคคลที่ออกไปช่วยพัฒนาประเทศเจริญก้าวหน้าต่อไป

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ผู้บริหารควรกำหนดวิสัยทัศน์และนโยบายที่ชัดเจน เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานของครู
2. ควรส่งเสริมให้ครูทำวิจัยในชั้นเรียน เพื่อจะได้นำผลการวิจัยมาพัฒนาการเรียนการสอนให้ดียิ่งขึ้น
3. ควรจัดสรรงบประมาณในการจัดทำสื่อการเรียนการสอนให้เหมาะสม
4. ควรจัดให้มีการนิเทศการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ
5. ควรจัดซื้อหนังสือ วารสาร เอกสารต่างๆ ให้เพียงพอต่อความต้องการของครูและนักเรียนภายในโรงเรียน
6. ผู้บริหารควรส่งเสริม สนับสนุนให้ครูได้รับความรู้ในงานด้านต่างๆอย่างสม่ำเสมอ โดยการจัดให้มีการอบรมสัมมนา เพื่อให้ครูได้นำความรู้ที่ได้ไปพัฒนาการเรียนการสอนของตนเอง
7. ควรมีการติดตามประเมินผลด้านวิชาการของครูอย่างต่อเนื่อง เพื่อนำข้อมูลมาพัฒนางานวิชาการต่อไป
8. ควรจัดสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน ตั้งแต่อาคารสถานที่ สภาพแวดล้อมทั่วไป ให้เหมาะสมและเอื้อต่อการเรียนรู้

ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

ควรศึกษาการบริหารงานด้านอื่นภายในโรงเรียนที่ส่งผลกระทบต่อทางด้านวิชาการ เช่น การบริหารงานกิจการนักเรียน การบริหารงานบุคคล งานชุมชนสัมพันธ์ งานประชาสัมพันธ์ เป็นต้น เพื่อจะได้นำข้อมูลมาวางแผนในการพัฒนางานวิชาการให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2545). **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542**. กรุงเทพฯ: องค์การค้ำของ
คุรุสภา.
- จิตราภรณ์ บุญยงค์. (2542). **การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดเชียงราย**. การค้นคว้าแบบอิสระ ศศ.ม., มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.
- อมรา เล็กเริงลินธุ์. (2540). **หลักสูตรและการจัดการมัธยมศึกษา**. กรุงเทพฯ: เอกสารและตำราสถาบัน
ราชภัฏสวนดุสิต

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	5
ขอบเขตของการวิจัย	5
นิยามศัพท์เฉพาะ	6
ประโยชน์ที่จะได้รับจากการวิจัย	9
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	10
ความหมายของการบริหารงานวิชาการ.....	10
หลักการบริหารวิชาการ.....	11
ความสำคัญของงานวิชาการ.....	14
กระบวนการบริหารงานวิชาการ.....	16
ขอบข่ายงานวิชาการ.....	20
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	33
3 วิธีดำเนินการวิจัย	43
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	43
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	43
การเก็บรวบรวมข้อมูล	45
การวิเคราะห์ข้อมูล	46
4 ผลการวิจัย	47
ตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	48
ตอนที่ 2 การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3	49

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
ตอนที่ 3 ปัญหาและข้อเสนอแนะ	62
5 บทสรุป	68
สรุปผลการวิจัย	68
อภิปรายผลการวิจัย.....	74
ข้อเสนอแนะ	80
บรรณานุกรม.....	82
ภาคผนวก	87
ประวัติผู้ศึกษาค้นคว้า	101

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
1 แสดงสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	48
2 แสดงการบริหารงานวิชาการด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	49
3 แสดงการบริหารงานวิชาการด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้	50
4 แสดงการบริหารงานวิชาการด้านการวัดผล การประเมินผลและการเทียบโอน ผลการเรียน	51
5 แสดงการบริหารงานวิชาการด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา.....	52
6 แสดงการบริหารงานวิชาการด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อ การศึกษา	53
7 แสดงการบริหารงานวิชาการด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้.....	54
8 แสดงการบริหารงานวิชาการด้านการนิเทศการศึกษา	55
9 แสดงการบริหารงานวิชาการด้านการแนะแนวการศึกษา.....	56
10 แสดงการบริหารงานวิชาการด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษา.....	57
11 แสดงการบริหารงานวิชาการด้านการส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน.....	58
12 แสดงการบริหารงานวิชาการด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนา วิชาการกับสถานศึกษาอื่น.....	59
13 แสดงการบริหารงานวิชาการด้านการส่งเสริมสนับสนุนงานวิชาการแก่ ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา	60
14 แสดงผลสรุปการปฏิบัติงานวิชาการทั้ง 12 ด้าน	61

สารบัญภาพ

ภาพ		หน้า
1	กระบวนการบริหารวิชาการ.....	16
2	กรอบแนวคิดการวิจัย.....	42

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษามีส่วนในการช่วยพัฒนาทั้งด้านสติปัญญา อารมณ์และสังคม เพื่อให้บุคคลนั้นอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ตรงกับแนวทางปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ (2545, หน้า 1-2) ซึ่งมีเป้าหมายในการพัฒนาคุณภาพนักเรียนให้เต็มศักยภาพ โดยเน้นให้นักเรียนมีความสามารถทางความคิด สามารถแสวงหาความรู้ได้ด้วยตนเอง รู้จักคิด วิเคราะห์ ค้นหาสาเหตุและแนวทางในการแก้ปัญหาได้ทันเหตุการณ์ มองกว้าง คิดไกล ใฝ่รู้ อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างสันติ มีคุณธรรม และจริยธรรม แต่การดำเนินการดังกล่าวจะบรรลุผลต้องมีการปฏิบัตินิติวิชาการที่เหมาะสมกับสถานการณ์

สถานศึกษาถือว่าเป็นหน่วยงานที่สำคัญที่สุดในการดำเนินการจัดการศึกษาและเป็นหน่วยงานที่ต้องนำนโยบายการจัดการศึกษาสู่การปฏิบัติให้มากที่สุด จากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพุทธศักราช 2542 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติมพุทธศักราช 2545 มาตรา 39 ระบุไว้ว่าให้กระทรวงศึกษาธิการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา ทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป สู่คณะกรรมการและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาให้มากที่สุด ด้วยเจตนารมณ์ที่จะให้สถานศึกษาดำเนินการได้โดยอิสระ คล่องตัว รวดเร็ว สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน สถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่น และการมีส่วนร่วมจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาทุกฝ่าย ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญทำให้สถานศึกษาที่มีความเข้มแข็งในการบริหารจัดการ สามารถพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ตลอดจนการวัดผลประเมินผล รวมทั้งปัจจัยเกื้อหนุน การพัฒนาคุณภาพนักเรียน ชุมชน ท้องถิ่นได้อย่างมีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ ดังนั้น การบริหารสถานศึกษาจึงเป็นกลไกสำคัญที่ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องดำเนินการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ ประสิทธิภาพ ขณะเดียวกันหัวใจสำคัญของการบริหารสถานศึกษาก็คือ การบริหารงานด้านวิชาการ เนื่องจากการบริหารงานวิชาการเป็นงานที่ใหญ่ที่สุดของระบบงานในสถานศึกษาเป็นงานที่สถานศึกษาจะต้องปฏิบัติเพื่อช่วยให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ และพัฒนาในทุก ๆ ด้านเพราะวิชาการช่วยพัฒนาสติปัญญาความนึกคิดของผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนมีคุณค่าในสังคม ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาตนเองอย่างเต็มศักยภาพ สามารถเรียนรู้ได้ตามความสามารถ

เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เป็นคนดีมีความสามารถ มีความสุข ตามมาตรฐานการศึกษาของชาติที่กำหนดไว้

นอกจากนั้นการจัดการศึกษาภายใต้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 2 พ.ศ. 2545 ในปัจจุบัน จะต้องคำนึงถึงคุณภาพของผู้เรียนเป็นสำคัญ และรัฐจะต้องจัดที่เรียนให้อย่างทั่วถึงและมีประสิทธิภาพแก่ผู้เรียนตามที่สังคมและชุมชนต้องการ คือ เป็นคนดี มีความรู้ความสามารถ ดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข รักท้องถิ่นและความเป็นไทย เพื่อเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศ โรงเรียนในฐานะที่เป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบในการจัดการศึกษาจึงมีภารกิจสำคัญในการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ พัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนที่มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์และคุณภาพตามที่โรงเรียน ผู้ปกครองและชุมชนต้องการ ตลอดจนสร้างความเชื่อมั่นให้กับผู้ปกครองและชุมชนให้ส่งบุตรหลานเข้าเรียน ภาระงานที่โรงเรียนจะต้องดำเนินการ เพื่อให้การจัดการศึกษาของโรงเรียนมีคุณภาพ กฎหมายได้กำหนดขอบข่ายงานในโรงเรียน ออกเป็น 4 ฝ่าย คือ งานวิชาการ งานงบประมาณ งานบุคลากรและงานทั่วไป ซึ่งงานวิชาการเป็นหัวใจหลักของสถานศึกษาทุกแห่ง ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องให้ความสนใจและสนับสนุนด้านวิชาการเป็นพิเศษ เนื่องจากผลสำเร็จของงานวิชาการเป็นสิ่งที่ช่วยยืนยันความสำเร็จในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาเป็นอันดับต้น ๆ และงานวิชาการเป็นงานที่ต้องสัมพันธ์หรือเกี่ยวข้องกับบุคลากรหลายฝ่ายหลายด้านในโรงเรียน โดยเฉพาะกับครูผู้สอนทุกท่านการที่จะต้องพัฒนาบุคลากรให้เป็นไปในทางเดียวกัน จำเป็นที่จะต้องได้รับความร่วมมือร่วมใจจากบุคลากรทุกท่านเป็นอย่างดี อีกทั้งงานวิชาการมีขอบข่ายงานกว้างขวางหลายสาขา หลายด้าน เชื่อมโยงและข้องเกี่ยวกับงานฝ่ายอื่น ๆ ตลอดเวลา จำเป็นที่จะต้องมีรูปแบบการปฏิบัติงานที่ชัดเจนและมีประสิทธิภาพเพื่อให้สามารถตอบสนองความต้องการในด้านต่าง ๆ ได้อย่างรวดเร็ว ถูกต้องและแม่นยำ นอกจากนี้ มาตรฐานและคุณภาพของสถานศึกษาจะพิจารณาได้ชัดเจนจากผลงานด้านวิชาการเป็นสำคัญ เนื่องจากงานวิชาการนั้นเกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอน การพัฒนาบุคลากร การใช้สื่อเทคโนโลยี และการวัดผลประเมินผล ซึ่งเป็นงานหลักที่จะช่วยในการยกระดับคุณภาพของสถานศึกษา ไม่ว่าจะเป็นด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหรือด้านการประกันคุณภาพของสถานศึกษา รวมถึงการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา จากสถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (สทศ.) ในการประเมินระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET)

อำภา บุญช่วย (2537, หน้า 2) ได้กล่าวถึงความสำคัญของงานวิชาการว่า โดยทั่วไปงานในสถานศึกษา โดยเฉพาะโรงเรียนมักจะแยกเป็น 6 งาน ในบางสถานศึกษาจะแยกย่อยมากหรือน้อยนั้นขึ้นอยู่กับปริมาณของจำนวนนักเรียนแต่ละสถานศึกษา แต่ไม่มีสถานศึกษาหรือ

โรงเรียนใดที่ไม่ได้จัดให้มีงานด้านวิชาการ ซึ่งถือว่าเป็นหัวใจสำคัญ หรือเรียกได้ว่าเป็นงานหลักของสถานศึกษาหรือโรงเรียน ส่วนงานด้านบุคลากร กิจกรรมนักเรียน และงานอื่น ๆ เป็นงานที่มาสนับสนุนงานวิชาการให้มีคุณภาพ ดังนั้นงานวิชาการจึงไม่ใช่เพียงให้นักเรียนอ่านออกเขียนได้ ทำเลขเก่งเท่านั้น แต่ยังรวมถึงการดำรงชีวิตในสังคมร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข งานวิชาการยังเน้นถึงการไปประกอบอาชีพได้ และเป็นงานที่รับผิดชอบต่อคุณภาพของพลเมืองที่จะออกไปช่วยพัฒนาประเทศในอนาคตด้วย

อุทัย บุญประเสริฐ (2532, หน้า 219) ได้ให้ความสำคัญของงานวิชาการไว้ว่า เป็นงานพิสูจน์ความสำเร็จของโรงเรียนโรงเรียนที่ไม่เก่งทางด้านวิชาการนั้น โดยปกติจะไม่ได้รับการยกย่องไม่ว่าที่ใด เก่งทางด้านวิชาการคือ เด็กที่เป็นผลผลิตของโรงเรียนมีคุณภาพและคุณสมบัติตามหลักสูตรกำหนด คือ มีผลสำเร็จทางด้านการเรียนเป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนดไว้มีความรู้ความสามารถและคุณลักษณะเฉพาะที่พึงประสงค์ตามหลักสูตรกำหนดไว้ หากโรงเรียนใดดำเนินการเรียนการสอนบรรลุเป้าหมายดังกล่าว แสดงว่าได้ปฏิบัติภารกิจประสบความสำเร็จ ซึ่งตรงกับ Smith and Others (อ้างถึงใน ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์, 2546, หน้า 1) ได้ให้ความสำคัญในการปฏิบัติงานวิชาการว่าควรปฏิบัติ ร้อยละ 40 ซึ่งมากกว่าการปฏิบัติงานด้านอื่นในโรงเรียน และอมรา เล็กเริงสินธุ์ (2540, หน้า 175) ได้กล่าวว่าการปฏิบัติงานวิชาการเป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร และการเรียนการสอนถือเป็นงานหลักของโรงเรียนจนมีคำกล่าวที่ว่า “งานวิชาการเป็นหัวใจของโรงเรียน” เพราะโรงเรียนนั้นมีหน้าที่ให้ความรู้พื้นฐานเพื่อให้ผู้เรียนเป็นพลเมืองดี ดังนั้น ผลผลิตของโรงเรียนจะมีคุณภาพเพียงใดขึ้นอยู่กับงานของฝ่ายวิชาการ

นอกจากนี้ นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์ (2547, หน้า 21) ได้กล่าวเกี่ยวกับการจัดการศึกษาไว้ว่า ขอบข่ายของงานภายในโรงเรียนมีหลายด้าน ได้แก่ งานวิชาการ งานบุคคล งานกิจกรรมนักเรียน งานสัมพันธ์ชุมชน งานธุรการ การเงิน อาคารสถานที่ และงานบริการ จากขอบข่ายงานที่กล่าวมานี้ นักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความสำคัญกับงานวิชาการมากที่สุด และอาจกล่าวได้ว่างานวิชาการเป็นหัวใจสำคัญของการบริหารโรงเรียน ส่วนงานอื่น ๆ เป็นงานที่สำคัญรองลงมา หรือเป็นงานที่ช่วยสนับสนุนให้งานทางด้านวิชาการประสบความสำเร็จ ดังที่ ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2535, หน้า 15) ได้ยืนยันความสำคัญของงานวิชาการไว้ว่า งานวิชาการเป็นงานหลักของการบริหารสถานศึกษาไม่ว่าจะเป็นสถานศึกษาประเภทใด มาตรฐานและคุณภาพของสถานศึกษาจะพิจารณาได้จากผลงานด้านวิชาการ เนื่องจากงานวิชาการเกี่ยวข้องกับหลักสูตร การจัดโปรแกรมการศึกษาและการจัดการเรียนการสอน ซึ่งเป็น

หัวใจของสถานศึกษาและเกี่ยวข้องกับผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากรทุกระดับของสถานศึกษา

ในทำนองเดียวกัน กิติมา ปรีดีติลล (2532, หน้า 55) ได้ให้ความสำคัญของงานวิชาการว่า งานวิชาการมีความสำคัญมากต่อหน่วยงานทางการศึกษาหรือโรงเรียน ซึ่งเปรียบเสมือนหัวใจของโรงเรียน การดำเนินงานทุกด้านของโรงเรียนก็เพื่อตอบสนองความสำเร็จของผลงานด้านวิชาการ หรือการเรียนการสอนทั้งสิ้น จุดมุ่งหมายของงานวิชาการอยู่ที่การสร้างนักเรียนให้มีคุณภาพ มีความรู้ คุณธรรมจริยธรรม และคุณสมบัติที่ต้องการ ดังนั้นงานวิชาการมิใช่อุบัติที่นักเรียนอ่านออกเขียนได้เท่านั้น แต่งานวิชาการเป็นงานที่รับผิดชอบต่อคุณภาพของพลเมือง และความมั่นคงของชาติ

จากที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นว่า งานวิชาการเป็นหัวใจหลักของโรงเรียนทุกแห่ง การที่โรงเรียนจะได้รับการยอมรับและความเชื่อมั่น จากผู้ปกครองและชุมชนมากน้อยเพียงใด ย่อมขึ้นอยู่กับผลงานทางวิชาการเป็นสำคัญ ดังนั้นผู้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียนจะต้องร่วมกันพัฒนาคุณภาพทางวิชาการของโรงเรียนตามวัตถุประสงค์ที่สถานศึกษากำหนด อย่างไรก็ตามถึงแม้ทุกฝ่ายจะให้ความสำคัญของงานวิชาการอย่างเต็มที่ ยังพบว่า การดำเนินงานวิชาการยังมีปัญหาหลายอย่าง ดังรายงานการศึกษาของ จิตรภรณ์ บุญยงค์ (2542) เกี่ยวกับการดำเนินงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดเชียงราย พบว่าครูไม่เห็นความสำคัญของแผนการสอน ไม่ใช้กระบวนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ไม่สามารถจัดวิชาเลือกเสรีได้อย่างหลากหลาย ดังนั้นการดำเนินงานวิชาการจะมีประสิทธิภาพดีหรือมีปัญหาเล็กน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับบริบทและความพร้อมของโรงเรียนหลายอย่าง เช่น การให้ความสำคัญกับงานวิชาการ คุณภาพการจัดการเรียนการสอน การนิเทศภายใน การวัดและประเมินผล การพัฒนาตนเองของครู ตลอดจนการจัดบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ เป็นต้น

ผู้วิจัยพิจารณาแล้วเห็นว่า เพื่อให้งานวิชาการมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นและสามารถปฏิบัติได้จริง ควรมีข้อมูลเบื้องต้นที่ถูกต้องและเพียงพอที่จะนำมาใช้ในการปรับปรุงพัฒนางานวิชาการของโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น จึงได้ศึกษาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กในอำเภอวังเหนือ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3 เพื่อที่จะได้ข้อมูลที่แท้จริง นำมาเป็นแนวทางในการพัฒนาปรับปรุงงานวิชาการของโรงเรียน และเพื่อให้เกิดผลดีในการจัดการศึกษาให้ถูกต้องตามกรอบการปฏิรูปการศึกษาให้นักเรียนได้เกิดการเรียนรู้เต็มตามศักยภาพและเต็มความสามารถ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กในอำเภอวังเหนือ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3
2. เพื่อศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กในอำเภอวังเหนือ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตด้านประชากร

การวิจัยครั้งนี้ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารและครูผู้สอนของโรงเรียนขนาดเล็กในอำเภอวังเหนือ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3 จำนวน 19 โรงเรียนที่สอนในปีการศึกษา 2554

ขอบเขตด้านเนื้อหา

ในการศึกษาค้นคว้ามุ่งศึกษาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กในอำเภอวังเหนือ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3 ตามกรอบการบริหารงานวิชาการของกระทรวงศึกษาธิการดังนี้

1. การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา
2. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้
3. การวัดผล การประเมินผล และการเทียบโอนผลการเรียน
4. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา
5. การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา
6. การพัฒนาแหล่งการเรียนรู้
7. การนิเทศการศึกษา
8. การแนะแนวการศึกษา
9. การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
10. การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน
11. การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น
12. การส่งเสริมสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัวยุติธรรม องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

ขอบเขตพื้นที่

โรงเรียนขนาดเล็กในอำเภอวังเหนือ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3

ขอบเขตระยะเวลา

เดือนมิถุนายน 2554 – เดือนพฤษภาคม 2555

นิยามศัพท์เฉพาะ

ในการศึกษาครั้งนี้ มีคำศัพท์เฉพาะ ดังนี้

การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การบริหารกิจกรรมทุกอย่างของโรงเรียนขนาดเล็ก ในอำเภอวังเหนือ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3 ที่เกี่ยวกับการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนให้ได้ผลดีและมี ประสิทธิภาพสูง และเกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน

1. การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา หมายถึง การศึกษาวิเคราะห์เอกสารหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 สารระแกนกลางกระทรวงศึกษาธิการ ข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับสภาพปัญหาและความต้องการของ สังคม ชุมชนและท้องถิ่น วิเคราะห์สภาพแวดล้อม และประเมินสถานะสภาพสถานศึกษาเพื่อกำหนด วิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมาย คุณลักษณะที่พึงประสงค์ โดยการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย รวมทั้งคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จัดทำโครงสร้างหลักสูตรและสาระต่าง ๆ ที่กำหนดให้มีในหลักสูตรสถานศึกษาที่สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ เป้าหมายและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ โดยพยายาม บูรณาการเนื้อหาสาระทั้งในกลุ่มสาระการเรียนรู้เดียวกันและระหว่างกลุ่มสาระการเรียนรู้ตามความเหมาะสม นำหลักสูตรไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนและบริหารจัดการการใช้หลักสูตรให้เหมาะสม นิเทศการใช้หลักสูตร ติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตร ปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรตามความเหมาะสม

2. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ หมายถึง การส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ตามสาระและหน่วยการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ส่งเสริมให้ครูจัดกระบวนการเรียนรู้ โดยจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรม ให้สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัดของผู้เรียน จัดให้มีการนิเทศการเรียนการสอนแก่ครูในกลุ่มสาระต่าง ๆ โดยเน้นการนิเทศที่ร่วมมือช่วยเหลือกันแบบ กัลยาณมิตร ส่งเสริมให้มีการพัฒนาครู เพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้ตามความเหมาะสม

3. การวัดผล การประเมินผลและการเทียบโอนผลการเรียน หมายถึง การกำหนดระเบียบแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลของสถานศึกษา ส่งเสริมให้ครูดำเนินการวัดผล และประเมินผลการเรียนการสอน โดยให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา สาระการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ แผนการจัดการเรียนรู้ และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ส่งเสริมให้ครูดำเนินการวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอนโดยเน้นการประเมินตามสภาพจริง จากกระบวนการ การปฏิบัติ และผลงาน จัดให้มีการเทียบโอนความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ และผลการเรียนจากสถานศึกษาอื่น สถานประกอบการและอื่น ๆ ตามแนวทางที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด พัฒนาเครื่องมือวัดและประเมินผลให้ได้มาตรฐาน

4. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา หมายถึง การศึกษาวิเคราะห์วิจัย การบริหารการจัดการและการพัฒนาคุณภาพงานวิชาการ ในภาพรวมของสถานศึกษา ส่งเสริมให้ครูศึกษาวิเคราะห์วิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ให้แก่ละ กลุ่มสาระการเรียนรู้ ประสานความร่วมมือในการศึกษา วิเคราะห์ วิจัย ตลอดจนการเผยแพร่ผล งานการวิจัยหรือพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน และงานวิชาการกับสถานศึกษา บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่น

5. การพัฒนาสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา หมายถึง การศึกษา วิเคราะห์ ความจำเป็นในการใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนการสอนและการบริหารงาน วิชาการ ส่งเสริมให้ครู ผลิต พัฒนาสื่อและนวัตกรรมการเรียนการสอนและกา พัฒนางานด้าน วิชาการ จัดหาสื่อเทคโนโลยีเพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอน และการพัฒนางาน ด้านวิชาการ ประสานความร่วมมือในการผลิต จัดหา พัฒนาและการใช้สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อ การจัดการเรียนการสอน และการพัฒนางานวิชาการกับสถานศึกษา บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่น การประเมินผลการพัฒนาการใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อ การศึกษา

6. การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ หมายถึงการสำรวจแหล่งเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับการ พัฒนาคุณภาพการศึกษาทั้งในสถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่นในเขตพื้นที่การศึกษา และเขตพื้นที่ การศึกษาใกล้เคียง จัดทำเอกสารเผยแพร่แหล่งการเรียนรู้แก่ครู สถานศึกษาอื่น บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษาในบริเวณใกล้เคียง จัดตั้งและ พัฒนาแหล่งการเรียนรู้รวมทั้งพัฒนาองค์ความรู้ และประสานความร่วมมือสถานศึกษาอื่นที่จัด การศึกษาในบริเวณใกล้เคียง จัดตั้งและพัฒนาแหล่งการเรียนรู้รวมทั้งพัฒนาให้เกิดองค์ความรู้ และประสานความร่วมมือสถานศึกษา บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันสังคม อื่น ที่จัดการศึกษาในการจัดตั้ง ส่งเสริม พัฒนาแหล่งเรียนรู้ที่ใช้ร่วมกัน ส่งเสริม สนับสนุนให้

ครูใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกโรงเรียนในการจัดกระบวนการเรียนรู้ โดยครอบคลุมภูมิปัญญาท้องถิ่น

7. การนิเทศการศึกษา หมายถึง การจัดระบบการนิเทศงานวิชาการ การเรียนการสอนภายในสถานศึกษา ดำเนินการนิเทศงานวิชาการ และการเรียนการสอนในรูปแบบหลากหลาย และเหมาะสมกับสถานศึกษา ประเมินผลการจัดระบบและการนิเทศการศึกษาในสถานศึกษา ติดตามประสานงานกับเขตพื้นที่การศึกษาเพื่อพัฒนาระบบและกระบวนการนิเทศงานวิชาการและการเรียนการสอนของสถานศึกษา การแลกเปลี่ยนเรียนรู้และประสบการณ์การจัดระบบนิเทศการศึกษาภายในสถานศึกษากับสถานศึกษาอื่นหรือเครือข่ายการนิเทศภายในเขตพื้นที่การศึกษา

8. การแนะแนวการศึกษา หมายถึง การจัดระบบการแนะแนวทางวิชาการและวิชาชีพภายในสถานศึกษา โดยเชื่อมโยงกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนและกระบวนการเรียนการสอน ดำเนินการแนะแนวการศึกษาโดยความร่วมมือของครูทุกคนในสถานศึกษา ติดตามและประเมินผลการจัดการระบบและกระบวนการแนะแนวการศึกษาในสถานศึกษา ประสานความร่วมมือ และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ด้านการแนะแนว การศึกษากับสถานศึกษาหรือเครือข่ายแนะแนวภายในเขตพื้นที่การศึกษา

9. การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา หมายถึง การจัดระบบโครงสร้างองค์กรให้รองรับการจัดระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา กำหนดเกณฑ์การประเมิน เป้าหมายความสำเร็จของสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษา และตัวชี้วัดของกระทรวง เป้าหมายความสำเร็จของเขตพื้นที่การศึกษาหลักเกณฑ์ และวิธีการประเมินของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา วางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามระบบประกันคุณภาพการศึกษาให้บรรลุผลตามเป้าหมายความสำเร็จของสถานศึกษา ดำเนินการพัฒนางานตามแผนและติดตาม ตรวจสอบ และประเมินคุณภาพภายในเพื่อปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง ประสานความร่วมมือกับสถานศึกษาและหน่วยงานอื่นในการปรับปรุงและพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและการพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามระบบการประกันคุณภาพการศึกษา ประสานความร่วมมือกับเขตพื้นที่การศึกษาและหน่วยงานอื่นเพื่อประเมินคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาตามระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในเขตพื้นที่การศึกษา ประสานงานกับสำนักงานรับรองมาตรฐานการศึกษาและประเมินคุณภาพในการประเมินสถานศึกษาเพื่อเป็นฐานในการพัฒนาอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

10. การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน หมายถึง การศึกษาสำรวจความต้องการสนับสนุนงานวิชาการแก่ชุมชน จัดให้ความรู้ เสริมสร้างความคิดและเทคนิค ทักษะทาง

วิชาการเพื่อการ พัฒนาทักษะวิชาชีพ และคุณภาพชีวิตของประชาชนในชุมชนและท้องถิ่น การส่งเสริมให้ประชาชนในชุมชน ท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมทางวิชาการของ สถานศึกษา และที่จัดโดยบุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา ส่งเสริมให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ประสบการณ์ระหว่างบุคคล ครอบครัว ชุมชนและท้องถิ่น

11. การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น

หมายถึง การประสานความร่วมมือช่วยเหลือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาของรัฐ เอกชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สร้างเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับ องค์กรต่าง ๆ ทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ

12. การสนับสนุนงานวิชาการแก่ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันที่ จัดการศึกษา หมายถึง การสำรวจและศึกษาข้อมูลการจัดการศึกษา รวมทั้งความต้องการใน การได้รับ การสนับสนุนด้านวิชาการของบุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบัน สังกัดอื่น ที่จัดการศึกษา ส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาวิชาการและการพัฒนาคุณภาพ การเรียนรู้ใน การจัดการศึกษาของบุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันสังกัดอื่น ที่จัดการศึกษา จัดให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการจัดการศึกษาของบุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันสังกัดอื่นที่จัดการศึกษา

โรงเรียนขนาดเล็ก หมายถึง โรงเรียนประถมศึกษาที่มีนักเรียนต่ำกว่า 120 คน

ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง บุคคลผู้ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียนของโรงเรียนขนาดเล็กในอำเภอวังเหนือ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3 ปีการศึกษา 2554

ครูผู้สอน หมายถึง บุคคลที่ทำหน้าที่สอนในโรงเรียนขนาดเล็กอำเภอวังเหนือ สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3 ปีการศึกษา 2554

ประโยชน์ที่จะได้รับการวิจัย

ผลที่ได้รับจากการศึกษา จะเป็นแนวทางสำหรับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ได้แก่ ผู้บริหาร โรงเรียน ครูผู้สอน ตลอดจนบุคลากรที่มีส่วนในการพัฒนาการจัดการศึกษาของโรงเรียนขนาด เล็กในอำเภอวังเหนือ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3 ในการนำข้อมูล ไปปรับปรุงและพัฒนาทางด้านวิชาการของโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การบริหารงานวิชาการ นับเป็นงานที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในการบริหารโรงเรียน ทั้งนี้ เพราะงานวิชาการเปรียบได้กับหัวใจของการบริหารโรงเรียน เนื่องจากงานวิชาการเป็นงานที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาในด้านความรู้ ความสามารถ และคุณธรรม เพื่อให้เป็นคนที่มีคุณประโยชน์ต่อสังคม ดังนั้นการศึกษากิจการการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กในอำเภอวังเหนือ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3 ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้เป็นแนวทางการศึกษา ดังนี้

1. ความหมายของการบริหารงานวิชาการ
2. หลักการบริหารวิชาการ
3. ความสำคัญของงานวิชาการ
4. กระบวนการบริหารงานวิชาการ
5. ขอบข่ายงานวิชาการ
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ความหมายของการบริหารงานวิชาการ

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2546, หน้า 2) ได้ให้ความหมายของการบริหารงานวิชาการไว้ว่า หมายถึง การบริหารสถานศึกษาโดยมีการจัดกิจกรรมทุกอย่างที่เกี่ยวกับการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนให้ได้ผลดีและมีประสิทธิภาพให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน

อมรา เล็กเริงสินธุ์ (2540, หน้า 175) ได้ให้ความหมายของงานวิชาการว่าหมายถึง กิจกรรมทั้งหลายที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรและการเรียนการสอน ซึ่งถือเป็นงานหลักของโรงเรียน จนมีคำกล่าวที่ว่า งานวิชาการเป็นหัวใจของสถานศึกษา เพราะสถานศึกษาหรือโรงเรียนนั้นมีหน้าที่ให้ความรู้พื้นฐานเพื่อให้ผู้เรียนเป็นพลเมืองดี ดังนั้นผลผลิตของโรงเรียนจะมีคุณภาพเพียงใดขึ้นอยู่กับงานฝ่ายวิชาการนี้

รุ่ง ลอยเลิศ (2543, หน้า 20) ได้ให้ความหมายของงานวิชาการว่า หมายถึง การจัดการเรียนการสอนและการจัดกิจกรรมทุกอย่างภายในโรงเรียนให้เกิดความรู้และการศึกษาของเด็ก

รุจิร ภูสาระ และจันทราณี สงวนนาม (2545, หน้า 56) ได้ให้ความหมายของงานวิชาการว่า หมายถึง เป็นการบริหารกิจกรรมทุกชนิดในสถานศึกษาซึ่งเกี่ยวข้องกับการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอน ให้เกิดผลตามเป้าหมายของหลักสูตร อย่างมีประสิทธิภาพ

กมล ภูประเสริฐ (2545, หน้า 6) ได้ให้ความหมายของงานวิชาการว่า หมายถึง การบริหารที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษา อันเป็นเป้าหมายสูงสุดของภารกิจสถานศึกษา

รุ่งรัชดาพร เวหะชาติ (2551, หน้า 29) ได้ให้ความหมายของงานวิชาการไว้ว่า หมายถึง กระบวนการบริหารกิจกรรมทุกอย่างที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงการเรียนการสอนให้ดีขึ้น ตั้งแต่การกำหนดนโยบาย การวางแผน การปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอน ตลอดจนการประเมินผลการสอน เพื่อให้เป็นไปตามจัดมุ่งหมายของหลักสูตรและจุดมุ่งหมายของการศึกษา เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน

จากทรรศนะของนักการศึกษาที่ได้ให้ความหมายเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ พอจะสรุปได้ว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การบริหารจัดการกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพมากที่สุด เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้และความสามารถในการไปประกอบอาชีพในอนาคต มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในด้านคุณธรรมจริยธรรม เป็นคนดีของสังคมและประเทศชาติต่อไปในอนาคต ดังนั้น จึงเป็นหน้าที่ของผู้บริหารในการเป็นผู้นำ ผู้สนับสนุนส่งเสริมให้งานวิชาการของโรงเรียนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

หลักการบริหารวิชาการ

งานวิชาการเป็นงานหลักของสถานศึกษาที่มีความสำคัญ และเป็นงานที่มีขอบข่ายกว้างขวาง ในแต่ละงานที่อยู่ในขอบเขตการบริหารงานวิชาการนั้น จึงมีรายละเอียดปลีกย่อยที่แตกต่างกันออกไป แต่ในกระบวนการบริหารงานวิชาการนั้นมีหลักการสำคัญ ที่ยึดถือร่วมกันเพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินการให้บรรลุตามเป้าหมาย โดยมีนักการศึกษาได้สรุปแนวทางหรือหลักการในการบริหารวิชาการ ไว้ดังนี้

Bruce (อ้างถึงใน ผกา แสงสุวรรณ, 2525, หน้า 31) ได้กล่าวถึงหลักการบริหารวิชาการว่า มี 2 ประการดังนี้

หลักแห่งประสิทธิภาพ (Efficiency) คือ หลักการบริหารที่สามารถทำให้ผลผลิตเพิ่มขึ้น ในขณะที่ลงทุนเท่าเดิม กล่าวคือ นักเรียนสามารถสำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรไม่ออกกลางคัน และไม่ช้ากว่ากำหนดเวลาที่ตั้งไว้

หลักแห่งประสิทธิผล (Effectiveness) คือ หลักการบริหารที่สามารถทำให้ผลผลิตมีคุณสมบัติตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร มีความรู้ ความสามารถ มีทักษะ และมีความสามารถในการจัดการ

นอกเหนือจากนี้ กิติมา ปรีดีดีลิก (2532, หน้า48) ได้สรุปหลักการบริหารงานวิชาการไว้ ดังนี้

1. การจัดแผนงานวิชาการที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์หรือนโยบายหลัก
2. การบริหารงานวิชาการมุ่งการทำงานร่วมมือกันทำงาน
3. ควรกระจายอำนาจและความรับผิดชอบให้ผู้ปฏิบัติ
4. ความส่งเสริมผู้ร่วมงานให้ปรับปรุงด้านวิชาการของตนเอง
5. ริเริ่มสร้างสรรค์ในงานวิชาการ
6. ใช้เทคนิคในการส่งเสริมมากกว่าการสอน
7. สร้างขวัญและกำลังใจในการทำงาน
7. ควรมีคณะกรรมการที่ปรึกษาทางด้านวิชาการ
8. ให้ครูเข้าใจจุดประสงค์หรือจุดมุ่งหมายของการสอนทุกวิชาที่รับผิดชอบติดตาม

และประเมินผล

ดังที่กล่าวมาข้างต้น การพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสังคมปัจจุบัน การบริหารงานต่าง ๆ ล้วนแล้วแต่เน้นหลักในการกระจายอำนาจ เพื่อลดทอนกระบวนการที่ซับซ้อน ยุ่งยาก และล่าช้าในการดำเนินการ การกระจายอำนาจจากส่วนกลางไปสู่สถานศึกษาโดยตรงเป็นหลักในการบริหารสถานศึกษาที่ลดความยุ่งยากซับซ้อน ทำให้สถานศึกษาสามารถจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับความต้องการของชุมชนและผู้เรียนให้ตรงตามความต้องการ หลักการบริหารการศึกษา ในรูปแบบของการใช้สถานศึกษาเป็นฐาน (School-Based Management) ตามแนวคิดของ Cohen and Up off (อ้างถึงใน อุทัย บุญประเสริฐ, 2540, หน้า 114) มีหลักการประกอบด้วย

การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ คือ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเริ่มต้นช่วงดำเนินการตามแผน และปฏิบัติตามแผนที่วางไว้

การมีส่วนร่วมในการดำเนินการในส่วนที่เป็นองค์ประกอบของการดำเนินงานโครงการนั้นจะได้มาจากคำถามที่ว่า ใครทำประโยชน์ให้แก่ใครในโครงการได้บ้าง และทำประโยชน์ด้วยวิธีใด

การมีส่วนร่วมในการรักษาผลประโยชน์ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับผลประโยชน์นอกจากความสำคัญของผลประโยชน์ในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพแล้ว ยังต้องกระจาย

ผลประโยชน์ภายในกลุ่มด้วยผลประโยชน์ของโครงการนี้ จะรวมถึงผลประโยชน์ที่เป็นทางบวก และที่เป็นทางลบที่เป็นผลเสียของโครงการ ซึ่งอาจเป็นผลประโยชน์หรือเป็นโทษได้ทั้งบุคคล และสังคม

การมีส่วนร่วมในการประเมินผล สิ่งสำคัญที่จะต้องสังเกต คือ ความเห็น ความชอบ และความคาดหวัง ซึ่งมีอิทธิพลในการเปลี่ยนแปลงของบุคคลในกลุ่มต่าง ๆ ได้จากการรายงานและการประชุมแนวคิดและประสบการณ์

การบริหารโรงเรียนโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) กระทรวงศึกษาธิการ (2544, หน้า 3-4) ได้นำเสนอหลักการของ School – Based Management ไว้ดังนี้

หลักการกระจายอำนาจ เป็นการกระจายอำนาจส่วนกลางไปยังสถานศึกษาให้มากที่สุด โดยเชื่อว่าโรงเรียนจะเป็นหน่วยงานสำคัญในการเปลี่ยนแปลงพัฒนาการของเด็ก

หลักการมีส่วนร่วม เปิดโอกาสให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และร่วมศึกษาทั้งครู ผู้ปกครอง ผู้แทนชุมชน ตัวแทนศิษย์เก่า ตัวแทนนักเรียน ซึ่งบุคคลได้มีส่วนร่วมในการร่วมจัดการศึกษาจะเกิดความรู้สึกการเป็นเจ้าของและรับผิดชอบในการจัดการศึกษามากขึ้น

หลักการบริหารตนเอง เป็นแนวทางที่ทางโรงเรียนต้องดำเนินการมีระบบบริหารตนเอง โดยให้โรงเรียนมีอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบในการดำเนินงาน ซึ่งอาจดำเนินการได้หลากหลายวิธีที่แตกต่างกันแล้วแต่ความพร้อมและสถานการณ์ของโรงเรียน ผลที่ได้น่าจะมีความมีประสิทธิภาพสูงกว่าเดิมที่ทุกอย่างถูกกำหนดมาจากส่วนกลาง ไม่ว่าจะโดยทางตรงหรือทางอ้อม

หลักการตรวจสอบและถ่วงดุล ส่วนกลางมีหน้าที่กำหนดนโยบายและควบคุมมาตรฐานมีองค์ประกอบอิสระทำหน้าที่ตรวจสอบคุณภาพการบริหารจัดการศึกษา เพื่อให้คุณภาพและมาตรฐานเป็นไปตามที่กำหนดและเป็นไปตามนโยบายของชาติ

หลักการมีภาวะผู้นำแบบเกื้อหนุน ไม่ใช่ภาวะผู้นำแบบชี้แนะหรือสั่งการ แต่เป็นผู้นำที่เน้นการสนับสนุนการอำนวยความสะดวก

หลักการพัฒนาทั้งระบบ มีการปรับปรุงแก้ไขโครงการสร้างวัฒนธรรมขององค์กร โดยการเปลี่ยนแปลงต้องให้ทั้งระบบทั้งหมดเห็นด้วยและสนับสนุน

จากแนวคิดและระบบการบริหารแบบใช้โรงเรียนเป็นฐาน จะเห็นได้ว่าหลักการและแนวคิดส่วนใหญ่จะเป็นการมุ่งเน้นให้มีการกระจายอำนาจในการจัดการกับผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียให้มีการตรวจสอบและพัฒนาาร่วมกัน จะเห็นได้ว่าหลักการหรือแนวคิดต่าง ๆ ทั้งหมดนี้ ต้องมุ่งเน้นเพื่อประโยชน์ที่เอื้อกับนักเรียนเป็นหลัก

ความสำคัญของงานวิชาการ

งานวิชาการเป็นงานหลักของสถานศึกษาที่มีความสำคัญยิ่ง เป็นงานหัวใจหลักของสถานศึกษา โรงเรียนจะมีคุณภาพหรือไม่ขึ้นอยู่กับงานวิชาการเป็นสำคัญ ส่วนงานอื่น ๆ เป็นงานส่งเสริมการบริหารงานวิชาการให้มีคุณภาพ และช่วยอำนวยความสะดวกแก่งานวิชาการ ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2546, หน้า 33) ได้กล่าวถึงความสำคัญของงานวิชาการไว้ ดังนี้

1. งานวิชาการเป็นงานที่มุ่งเน้นการพัฒนาสติปัญญา ความรู้ ความสามารถ คุณธรรม จริยธรรม เจตคติและค่านิยมให้ผู้เรียนเป็นคนเก่ง คนดี และมีความสุขในการดำรงชีวิต ตลอดจนเป็นผู้มีคุณค่าในสังคม
2. งานวิชาการเป็นตัวกำหนดปริมาณงานของโรงเรียน เมื่อโรงเรียนมีงานวิชาการมากปริมาณงานด้านอื่น ๆ ย่อมมีมากตามไปด้วย
3. งานวิชาการเป็นเครื่องกำหนดการจัดสรรทรัพยากรให้แก่โรงเรียน ไม่ว่าจะป็นในรูปแบบของงบประมาณ วัสดุ ครุภัณฑ์จะจัดให้ตามสัดส่วนของปริมาณงานวิชาการของโรงเรียน โรงเรียนจะได้รับการจัดสรรงบประมาณมากขึ้นขึ้นอยู่กับปริมาณงานของโรงเรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งปริมาณงานด้านวิชาการ
4. งานวิชาการเป็นเครื่องตัดสินคุณภาพของโรงเรียน การพิจารณาคุณภาพของโรงเรียนต้องอาศัยงานทางด้านวิชาการของโรงเรียน โดยพิจารณาวิธีการและผลผลิตของระบบงานวิชาการ อันได้แก่ วิธีการสอนของครู การบริหารงานวิชาการ ผลสำเร็จของครู ทั้งด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ เป็นต้น
5. งานวิชาการเป็นเครื่องชี้วัดความสำเร็จ และความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษาเนื่องจากงานวิชาการเป็นงานหลักในสถานศึกษาที่ผู้บริหารสถานศึกษาต้องดำเนินการกระตุ้นและส่งเสริมให้ครูร่วมมือกัน ในการปรับปรุงงานวิชาการของโรงเรียน อยู่เสมอ ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาต้องรู้จักวางแผน การติดต่อสื่อสารการประสานงาน การควบคุมบังคับบัญชาการวินิจฉัยสั่งการ การมอบหมายงานให้ถูกต้องและเหมาะสมเพื่อให้การปฏิบัติงานวิชาการบรรลุจุดมุ่งหมายของหลักสูตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จากความสำคัญของงานวิชาการดังกล่าวมาอาจสรุปได้ว่า งานวิชาการเป็นงานหลักของสถานศึกษาที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาผู้เรียน เป็นตัวกำหนดปริมาณงานของสถานศึกษา การจัดสรรทรัพยากรให้แก่โรงเรียน คุณภาพของโรงเรียน และเครื่องชี้วัดความสำเร็จ ความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษาในฐานะผู้นำองค์กร

นอกจากนี้การศึกษาหลายท่านยังได้ให้ความสำคัญของงานวิชาการไว้ดังนี้

สมิทธ์และคณะ (อ้างใน ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์, 2535, หน้า 15) ได้ศึกษาและระบุความสำคัญของงานวิชาการในโรงเรียน งานในความรับผิดชอบของผู้บริหาร โดยแยกออกเป็น 7 ประเภท พบว่า

1. การบริหารงานวิชาการ คิดเป็นร้อยละ 40
2. งานบริหารบุคลากร ได้แก่ ครู อาจารย์ และเจ้าหน้าที่ คิดเป็นร้อยละ 20
3. งานบริหารกิจกรรมนักเรียน คิดเป็นร้อยละ 20
4. งานบริหารการเงิน คิดเป็นร้อยละ 5
5. งานบริหารอาคารสถานที่ คิดเป็นร้อยละ 5
6. งานบริหารความสัมพันธ์กับชุมชน คิดเป็นร้อยละ 5
7. งานบริหารทั่วไป คิดเป็นร้อยละ 5

นพพงษ์ บุญจิตราดุล (2547, หน้า 21) ยังได้ให้ความสำคัญและเสนอแนะให้ผู้บริหารโรงเรียนใช้เวลากับงานบริหารแต่ละประเภท ดังนี้

1. งานบริหารวิชาการ	40%
2. งานบริหารบุคคล	20%
3. งานบริหารกิจการนักเรียน	20%
4. งานสัมพันธ์กับชุมชน	20%
5. งานบริหาร ธุรการ การเงิน อาคารสถานที่ บริเวณและงานบริการ	20%

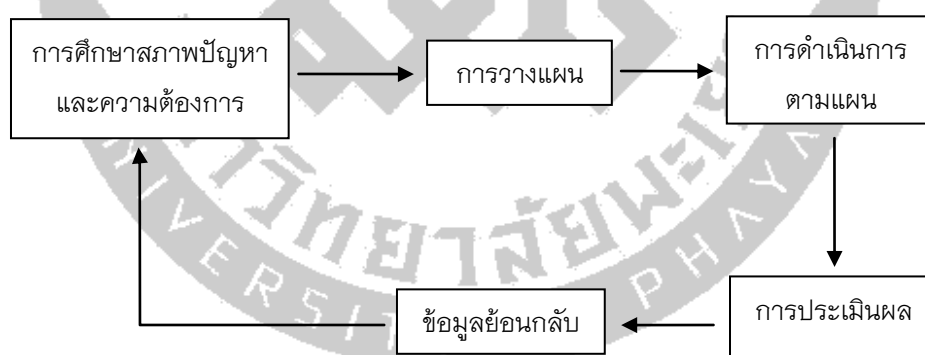
จันทร์านี สงวนนาม (2545, หน้า 143) ได้กล่าวว่า การปฏิบัติงานวิชาการเป็นหัวใจสำคัญของการบริหารโรงเรียนและเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารการศึกษา ที่ผู้บริหารต้องให้ความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง ส่วนการบริหารงานด้านอื่น ๆ นั้นแม้จะมีความสำคัญเช่นเดียวกัน แต่ก็เป็นส่วนส่งเสริมสนับสนุนให้งานวิชาการดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารโรงเรียนที่มีบทบาทหน้าที่ในการบริหาร จะต้องสนับสนุนให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้บรรลุจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

จากความคิดเห็นของนักการศึกษาจะเห็นได้ว่า งานวิชาการจัดเป็นงานที่มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง เพราะนักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความสำคัญของงานวิชาการว่าเป็นงานที่ผู้บริหารจำเป็นจะต้องดูแลมากเป็นอันดับหนึ่งจากงานที่มีทั้งหมด ดังนั้นผู้บริหารและครูในโรงเรียน จึงควรจัดกิจกรรมต่าง ๆ ให้สมดุลและเกื้อกูลส่งเสริมแก่กันที่สำคัญไม่ควรเน้นงานด้านอื่น ๆ เพียงด้านหนึ่งหรือหลายด้านจนละเลยงานด้านวิชาการ ทั้งนี้เนื่องจากโรงเรียนมีข้อผูกพันกับสังคม คือ การให้การศึกษาแก่ผู้เรียนให้มีคุณภาพโดยจัดการเรียนการสอนที่มี

ประสิทธิภาพ โรงเรียนใดจะมีมาตรฐานดีเพียงใดคงไม่ได้เน้นเฉพาะอาคารสถานที่ วัสดุ ครุภัณฑ์ อุปกรณ์หรือเครื่องมือเครื่องใช้ต่าง ๆ เท่านั้น แต่ต้องรวมถึงงานอื่น ๆ โดยเฉพาะ ผลงานด้านวิชาการเป็นสำคัญ เพราะเป็นงานที่ต้องรับผิดชอบต่อคุณภาพของบุคคลที่ออกไป ช่วยพัฒนาประเทศเจริญก้าวหน้าต่อไป

กระบวนการบริหารงานวิชาการ

ในทุกองค์กรได้ถูกกำหนดและถูกออกแบบให้ใช้การบริหารเป็นแนวทางในการบริหารงานไม่ว่าองค์กรนั้นจะมีขนาดเล็กหรือขนาดใหญ่ จุดมุ่งหมายเพื่อนำองค์กรไปสู่เป้าหมายที่วางเอาไว้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเช่นเดียวกันสถานศึกษาเป็นองค์กรหนึ่งที่ต้องการกระบวนการบริหารเข้ามาจัดการและพัฒนาคุณภาพทางด้านวิชาการต่าง ๆ และไม่ว่าจะเป็นการบริหารงานใด ๆ ก็ต้องมีการใช้กระบวนการบริหารที่เหมาะสม การบริหารงานวิชาการก็เช่นเดียวกัน จะเห็นได้ว่ากระบวนการบริหารวิชาการจะต้องมีบุคลากรเข้ามาเกี่ยวข้อง ฝ่ายการบริหารจะมีประสิทธิภาพได้นั้นขึ้นอยู่กับผู้บริหารเป็นสำคัญ ผู้บริหารจะต้องมีความรู้ ความเข้าใจในเรื่องวิชาการ ความสำคัญ วัตถุประสงค์ ตลอดจนขอบข่ายและกระบวนการบริหารงานวิชาการ เพื่อเป็นผู้นำให้บุคลากรในสถานศึกษาร่วมกันปฏิบัติ การให้บรรลุจุดมุ่งหมายในการบริหารวิชาการ ในการที่จะบริหารงานวิชาการให้มีประสิทธิภาพนั้น จะต้องใช้กระบวนการบริหาร ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2528) ได้เสนอกระบวนการบริหารวิชาการสำหรับผู้บริหารโรงเรียนไว้ 4 ขั้นตอน ดังภาพ 1

ภาพ 1 แสดงกระบวนการบริหารวิชาการ

ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2528)

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการ สามารถทำได้ดังต่อไปนี้

1. ข้อมูลต่าง ๆ ในโรงเรียน เช่น
 - 1.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
 - 1.2 ยอดรวมแสดงผลการสอบรายปี
 - 1.3 สถิติการมาเรียนของนักเรียน
 - 1.4 จำนวนอัตราการซ้ำชั้น
 - 1.5 สื่อการเรียนการสอน
 - 1.6 การนิเทศภายใน
 - 1.7 การซ่อมเสริม
 - 1.8 โครงการต่าง ๆ
2. ข้อมูล ข้อกำหนดที่ต้องยึดเป็นแนวทาง
 - 2.1 แผนการศึกษาแห่งชาติ
 - 2.2 หลักสูตร เอกสารหลักสูตร หนังสือแบบเรียน
 - 2.3 ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการประเมินผลการเรียนตาม

หลักสูตร

2.4 นโยบายกระทรวง กรม หน่วยงานต้นสังกัด เป็นต้น ส่วนวิธีการศึกษา อาจทำได้โดยสำรวจ บันทึกรายการ ศึกษาวิจัย ใช้สื่อหรือเครื่องมือ เช่น เครื่องประเมินคุณภาพที่หน่วยงานการศึกษา โดยการจัดสัมมนา

ขั้นตอนที่ 2 การวางแผน

การวางแผนล่วงหน้าอย่างเป็นระบบรอบคอบ มีขั้นตอน จะทำให้งานดำเนินไปอย่างราบรื่น ผู้บริหารจะต้องจัดให้มีการวางแผน โดยปฏิบัติดังนี้

1. จัดทำแผนงาน และโครงการประจำปี เพื่อให้การวางแผนสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ผู้บริหารโรงเรียนต้องให้บุคลากรทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการรับผิดชอบการปฏิบัติงานตั้งแต่นั้นเพื่อทุกคนจะได้มีความสำนึกในการเป็นเจ้าของหน่วยงาน และจะได้ให้ความร่วมมือด้วยดีเมื่อกำหนดแผนเสร็จแล้วก็จัดทำโครงการสนับสนุนแผนวิชาการให้ครอบคลุมงานต่อไปนี้

- 1.1 การกำหนดเป้าหมาย และการบริหารวิชาการ
- 1.2 จัดหาและส่งเสริมสื่อการเรียนการสอน
- 1.3 การวางแผนการสอน
- 1.4 การจัดแบ่งกลุ่มนักเรียน

- 1.5 การนิเทศการสอน
- 1.6 ห้องสมุด
- 1.7 การวัดผลประเมินผล
- 1.8 พัฒนาการสอนในกลุ่มประสบการณ์หรือแผนการเรียนต่าง ๆ
- 1.9 การสอนซ่อมเสริม
- 1.10 การใช้ทรัพยากรในชุมชนเพื่อการเรียนการสอน
- 1.11 รายงานผลการเรียน

โรงเรียนจะมีแผนในแผนงานวิชาการอย่างน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับขนาดของโรงเรียน บุคลากร วัสดุอุปกรณ์ และงบประมาณ ตลอดจนนโยบาย วัตถุประสงค์และเป้าหมายของโรงเรียน

1. การจัดปฏิทินปฏิบัติงาน ในรอบปีการศึกษาหนึ่ง ๆ มีกิจกรรมหลายอย่างที่โรงเรียนจะต้องปฏิบัติ การจัดให้มีการปฏิบัติงานอย่างชัดเจนว่าเดือนใดจะประกอบกิจกรรมอะไรทั้งนี้เพื่อเป็นเครื่องเตือนความจำของผู้รับผิดชอบในการปฏิบัติงานให้เสร็จตามเวลา
2. การจัดทำแผนการสอน ผู้บริหารควรจะควบคุม ติดตามการปฏิบัติการสอนของครูให้ตรงกับเนื้อหา และกำหนดเวลาที่ระบุไว้ในคู่มือและแผนการสอน
3. การจัดตารางสอน ผู้บริหารควรมอบให้ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการและคณะจัดทำเป็นผู้จัดทำตารางสอน โดยผู้บริหารคอยควบคุมดูแลให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์การจัดตารางสอน
4. การจัดครูเข้าสอน ผู้บริหารโรงเรียนควรคำนึงถึงความต้องการและความถนัดของครู เช่น ครู ป.1 ควรจะเป็นผู้ที่เข้าใจเด็กในวัยนี้เป็นอย่างดี รู้ความต้องการและความสามารถเป็นอย่างดี
5. การจัดนักเรียนเข้าชั้นเรียน ผู้บริหารต้องมีความรู้ความเข้าใจในการจัดนักเรียนเข้าชั้นเรียน

ขั้นตอนที่ 3 การดำเนินการตามแผน

ในขั้นนี้ผู้บริหารโรงเรียนต้องดำเนินการตามแผนการวิชาการ ดังต่อไปนี้

1. ตรวจสอบการเตรียมการสอนและบันทึกการสอน
2. ให้ครูปฏิบัติการเรียนการสอนให้ตรงเวลา
3. ควบคุม กำกับ ติดตาม และนิเทศให้ครูดำเนินการเรียนการสอนให้เป็นไปตามแผนการสอนหรือคู่มือครู
4. จัดครูเข้าสอนแทนในกรณีที่ครูไม่มาปฏิบัติการสอน

5. ควบคุม ดูแล ให้ครูจัดการซ่อมเสริมนักเรียน

6. สนับสนุนให้ครูจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อเป็นการส่งเสริมการเรียนการสอนให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

7. ควบคุม ติดตาม ให้ครูรับผิดชอบงานและโครงการเป็นปฏิทินงาน

ขั้นตอนที่ 4 การประเมินผล

การประเมินผลงานวิชาการเป็นสิ่งจำเป็น เพราะจะทำให้ทราบว่า การดำเนินงานมีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใด บรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้หรือไม่ จะได้หาทางปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้นต่อไป ในเรื่องของการประเมินผลทางวิชาการ ผู้บริหารโรงเรียนควรมีบทบาทหน้าที่ดังต่อไปนี้

1. การประเมินผลการเรียนของนักเรียน มีแนวปฏิบัติ เช่น

1.1 การจัดหาเครื่องมือประเมินผลทุกชนิดเพื่อให้ครูสะดวกในการใช้

1.2 ส่งเสริมให้ครูประเมินผลการเรียนเพื่อจะได้แนะนำ ช่วยเหลือ และการให้เกียรติในลักษณะต่าง ๆ

1.3 รับฟังปัญหาในการประเมินการเรียน เพื่อจะได้แนะนำ ช่วยเหลือ และให้การเกียรติในลักษณะต่าง ๆ

1.4 จัดหาวัสดุ อุปกรณ์ หรือการเรียน เพื่อให้ครูสอนซ่อมเสริมกับนักเรียน

1.5 ประสานสัมพันธ์ทางผู้ปกครองของนักเรียน เพื่อรายงานความก้าวหน้าของนักเรียนและเพื่อหาทางร่วมมือในการพัฒนาเด็ก

1.6 ประเมินผลความก้าวหน้าทางวิชาการในโรงเรียน แล้วนำผลมาเปรียบเทียบกับปีก่อน เพื่อปรับปรุงการทำงานให้ดีขึ้นตลอดเวลา

2. การประเมินผลโครงการวิชาการของโรงเรียนมีแนวปฏิบัติ ดังนี้

2.1 เป็นผู้ริเริ่มและส่งเสริมการจัดทำโครงการวิชาการของโรงเรียน

2.2 พิจารณาและประเมินความสำคัญของโครงการร่วมกันของครู

2.3 ติดตามการช่วยเหลือการดำเนินการตามโครงการ

2.4 ให้ขวัญและกำลังใจแก่ผู้ปฏิบัติงานของโครงการ

2.5 เป็นผู้ประเมินและแต่งตั้งคณะทำงานของโครงการ

2.6 เป็นผู้ตรวจสอบและตัดสินใจ ในการปรับปรุงหรือปฏิบัติงานตามโครงการต่อเนื่อง

3. การประเมินผลเป็นการปฏิบัติงานของครู มีแนวปฏิบัติ ดังนี้

3.1 สังเกตพฤติกรรมการสอนของครู

3.2 ตรวจสอบการทำงานของครูด้วยวิธีต่าง ๆ เช่น สังเกตความก้าวหน้าของเด็กตรวจสอบผลงานของเด็ก

3.3 รับฟังข้อมูลจากผู้ปกครองเกี่ยวกับปฏิบัติงานของครู

3.4 จัดประชุมประเมินผลงานของครู

3.5 สรุปประเมินผลการทำงานในโครงการที่ได้รับมอบหมาย

3.6 จัดทำการประเมินตามเกณฑ์มาตรฐานของโรงเรียน

จะเห็นได้ว่ากระบวนการบริหารงานวิชาการมีความสำคัญมากต่อการศึกษาทุกระดับและทุกสถานศึกษา การทำงานอย่างมีระบบแบบแผน เป็นขั้นตอน และกระบวนการนั้นสามารถทำให้งานในสถานศึกษา มีคุณภาพ สามารถพัฒนาคุณภาพวิชาการได้อย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่องซึ่งจะนำมาสู่การบรรลุตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร อันจะส่งผลให้ได้รับการยอมรับจากชุมชนผู้ปกครอง และรวมไปถึงผู้เรียนสามารถนำความรู้ความสามารถไปใช้ในการดำเนินชีวิตได้อย่างมีความสุข

ขอบข่ายงานวิชาการ

งานวิชาการเป็นงานที่สำคัญ เนื่องจากงานวิชาการเป็นงานที่ต้องสัมพันธ์หรือเกี่ยวข้องกับบุคลากรหลายฝ่ายหลายด้านในโรงเรียน โดยเฉพาะครูผู้สอนทุกท่าน การที่จะต้องพัฒนาบุคลากรให้เป็นไปในทางเดียวกัน จำเป็นที่จะต้องได้รับความร่วมมือร่วมใจจากบุคลากรทุกท่านเป็นอย่างดี และงานวิชาการมีขอบข่ายงานกว้างขวางหลายสาขา หลายด้านเชื่อมโยงและข้องเกี่ยวกับงานฝ่ายอื่น ๆ ตลอดเวลาโดยเฉพาะเกี่ยวกับการปรับปรุงพัฒนาคุณภาพด้านการเรียนการสอน ซึ่งเป็นจุดมุ่งหมายหลักของสถานศึกษา และเป็นเครื่องชี้วัดความสำเร็จ ดังนั้น ความสำเร็จของสถานศึกษาจึงอยู่ที่การบริหารงานวิชาการเป็นสำคัญ

ขอบข่ายของงานวิชาการกระทรวงศึกษาธิการ (2546, หน้า 32) ได้กำหนดออกเป็น 12 งาน ดังนี้

1. **การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา** ในการบริหารงานวิชาการ สิ่งที่สำคัญเป็นพิเศษคือเรื่องการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ผู้บริหารและครูผู้สอนควรมีความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับเรื่องหลักสูตร ซึ่งนักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมายของหลักสูตร ไว้ดังนี้

อมรา เล็กเริงสินธุ์ (2540, หน้า 7) ได้กล่าวไว้เกี่ยวกับความหมายของหลักสูตร คือ โครงการและเนื้อหากิจกรรมต่าง ๆ ที่จัดให้แก่ผู้เรียน เพื่อพัฒนาผู้เรียนทั้งในด้านความรู้ ทักษะและพฤติกรรมต่าง ๆ อันพึงปรารถนาของสังคมนั้น ๆ อันจะทำให้ผู้เรียนสามารถ

ดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างเป็นสุข โดยที่แผนงานหรือโครงการนั้น ๆ จะต้องมียุทธศาสตร์ประกอบที่ สมบูรณ์ คือมีจุดมุ่งหมายที่ชัดเจน มีการกำหนดเนื้อหาสาระ ประสบการณ์ที่มีคุณค่าต่อผู้เรียน มีแนวทางการดำเนินงานที่เป็นระบบระเบียบ มีการนำแผนงานหรือโครงการนั้นนำไปปฏิบัติใน สถาบันการศึกษาจึงทำให้ผู้เรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม และสามารถวัดผลประเมินผล การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เรียนได้

จรัส โปธิศิริ (2523, หน้า 124) ได้ให้ความหมายของหลักสูตร หมายถึง บรรดา ความพยายามทั้งหมดของโรงเรียน ในการทำงานที่จะก่อให้เกิดผลทางการเรียนที่โรงเรียนพึงปรารถนาทั้งสถานการณ์ภายในและภายนอกโรงเรียน หรือหมายถึง บรรดาประสบการณ์ ทั้งหมดที่โรงเรียนจัดให้แก่ผู้เรียนทั้งประสบการณ์ในห้องเรียนและนอกห้องเรียน ทั้งนี้เพื่อให้ ผู้เรียนได้รับความรู้ทัศนคติและทักษะที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน

จากความหมายของหลักสูตรที่กล่าวมาทั้งหมดนี้ พอสรุปได้ว่าหลักสูตรก็คือ การวางแผนการจัดประสบการณ์หรือกิจกรรมต่าง ๆ ให้แก่ผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนา ทั้งในด้านความรู้ ความสามารถ และพฤติกรรมอันพึงปรารถนาในสังคม และเพื่อมุ่งหวังให้เกิด ความเจริญงอกงามในด้านต่าง ๆ แก่ผู้เรียน ทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์และสังคม

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ได้กำหนดให้มีการจัดทำ หลักสูตรขั้นพื้นฐาน เพื่อความเป็นไทยพลเมืองดีของชาติ การดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพ ตลอดจนการศึกษาต่อ ให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐานจัดทำ สาระของหลักสูตรที่เกี่ยวกับสภาพ ปัญหาในชุมชนและสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่นคุณลักษณะอันพึงประสงค์เป็นสมาชิกที่ดีของสังคม และให้สถานศึกษาพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

กระทรวงศึกษาธิการ (2546, หน้า 34) ได้กล่าวถึงการพัฒนาคอร์สเรียนสถานศึกษา ไว้ดังนี้

1. ศึกษาวิเคราะห์เอกสารหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 สาระแกนกลางกระทรวงศึกษาธิการ ข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับสถานภาพปัญหาและความ ต้องการของ สังคมชุมชนและท้องถิ่น
2. วิเคราะห์สภาพแวดล้อม และประเมินสถานะภาพสถานศึกษาเพื่อกำหนด วิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมาย คุณลักษณะที่พึงประสงค์ โดยการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายรวมทั้ง คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
3. จัดทำโครงสร้างหลักสูตรและสาระต่าง ๆ ที่กำหนดให้มีในหลักสูตร สถานศึกษาที่สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ เป้าหมายและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ โดยพยายาม

บูรณาการเนื้อหาสาระทั้งในกลุ่มสาระการเรียนรู้เดียวกันและระหว่างกลุ่มสาระการเรียนรู้ตามความเหมาะสม

4. นำหลักสูตรไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนและบริหารจัดการการใช้หลักสูตรให้เหมาะสม

5. นิเทศการใช้หลักสูตร

6. ติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตร

7. ปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรตามความเหมาะสม

จากแนวปฏิบัติในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาดังกล่าวมาจะเห็นได้ว่า ผู้บริหารจะต้องสนับสนุนให้ครูมีความรู้ในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ประชาสัมพันธ์และส่งเสริมชุมชน มีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา จัดหาคู่มือ แนวการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษามา บริการแก่ครู ร่วมกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องวิเคราะห์จุดอ่อน จุดแข็งของโรงเรียนเพื่อกำหนดวิสัยทัศน์ของโรงเรียน ประเมินการใช้หลักสูตรและนำผลการประเมินมาพัฒนาหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง นิเทศการใช้หลักสูตร ติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตร และนำผลการประเมินมาพัฒนา หลักสูตรอย่างต่อเนื่อง และดำเนินงานตามวัตถุประสงค์เป้าหมายของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

2. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การพัฒนากระบวนการเรียนรู้เป็นหน้าที่หลักและสำคัญยิ่งของบุคลากรทางการศึกษา ธเนศ ขำเกิด (2541, หน้า 28) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ว่า ความสำคัญของการเรียนรู้ไม่ได้อยู่ที่ตัวเนื้อหาแต่อยู่ที่กระบวนการเรียนรู้ (Process) เป็นการเรียนรู้วิธีที่เรียน (Learn how to learn) และคุณลักษณะของบุคคลแห่งการเรียนรู้ที่เป็นผลผลิตจากกระบวนการดังกล่าวคือ การเป็นบุคคลที่มีนิสัยใฝ่รู้ใฝ่เรียน มีวิธีการเรียนรู้ที่เป็นระบบ มีทักษะทางสังคมสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่น มีทักษะการสื่อสาร มีทักษะในการแก้ปัญหาได้ในทุกสถานการณ์ และดำรงชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข เช่นเดียวกับ ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2535, หน้า 183) กล่าวไว้ว่า สถานศึกษาต้องจัดแผนการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับหลักสูตรเพื่อให้ผู้เรียนมีโอกาสเลือกเรียนได้ตามนัดตามความสนใจและตามความสามารถ นอกจากนี้โรงเรียนยังส่งเสริมให้มารสอนซ่อมเสริมแก่นักเรียนที่มีปัญหาทางด้านการเรียน ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการ (2546, หน้า 34) ได้กล่าวถึงแนวปฏิบัติในการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ไว้ดังนี้

1. ส่งเสริมให้ ครูจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ ตามสาระ และหน่วยการเรียนรู้ โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

2. ส่งเสริมให้ครูจัดการกระบวนการเรียนรู้ โดยจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัดของผู้เรียน ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ การประยุกต์ใช้ความรู้เพื่อป้องกันและแก้ปัญหา การเรียนรู้จากประสบการณ์จริง การส่งเสริมให้รักการอ่านและใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง การผสมผสาน ความรู้ต่าง ๆ ให้สมดุลกัน ปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ที่สอดคล้องกับเนื้อหาสาระกิจกรรม ทั้งนี้โดยจัดบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมและแหล่งเรียนรู้ให้เอื้อต่อการจัดการกระบวนการเรียนรู้ และนำภูมิปัญญาท้องถิ่นหรือเครือข่ายผู้ปกครอง ชุมชนท้องถิ่น มามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนตามความเหมาะสม

3. จัดให้มีการนิเทศการเรียนการสอนแก่ครูในกลุ่มสาระต่าง ๆ โดยเน้นการนิเทศที่ร่วมมือช่วยเหลือกันแบบกัลยาณมิตร เช่น นิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อนเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน ร่วมกันหรือแบบอื่น ๆ ตามความเหมาะสม

4. ส่งเสริมให้มีการพัฒนาครู เพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้ตามความเหมาะสม

จากแนวปฏิบัติในการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ดังกล่าวมาจะเห็นได้ว่า ผู้บริหารจะต้องวางแผนในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนร่วมกับครู ควบคุม กำกับให้การจัดตารางสอนของครูเป็นไปตามความเหมาะสมของครู มีการจัดเตรียมการสอนและบันทึกการสอนที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ ส่งเสริมให้ครูจัดการเรียนการสอนโดยให้นักเรียนทำโครงการและใช้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน

3. การวัดผล การประเมินผลและการเทียบโอนผลการเรียน การวัดผลและประเมินผล เป็นกระบวนการหรือกิจกรรมทางวิชาการที่จะทำให้เกิดทราบว่าการดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนบรรลุผลตามความมุ่งหมายที่ตั้งไว้มากน้อยเพียงใด มีปัญหา มีอุปสรรค มีข้อบกพร่อง และมีข้อจำกัดในเรื่องใดอย่างไร อันจะเป็นแนวทางไปสู่การปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนให้ ดียิ่งขึ้น

สิริพัชร์ เจษฎาวิโรจน์ (2546, หน้า 95) กล่าวว่า การวัดและประเมินผล ถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนการสอน ครูผู้สอนควรจัดและประเมินผลผู้เรียนให้ครบทุกด้าน ทั้งด้านความรู้ ทักษะกระบวนการ และเจตคติ หรือคุณธรรม จริยธรรม ในการวัดและประเมินผล ครูผู้สอนอาจใช้วิธีวัดและประเมินผลโดยการประเมินการปฏิบัติ (Performance Assessment) ซึ่งผู้เรียนต้องปฏิบัติพฤติกรรมให้สมบูรณ์ตามที่ผู้ประเมินต้องการจะวัด หรือใช้วิธีการประเมินตามสภาพจริง (Authentic Assessment) ในการประเมินผลมีวิธีให้เลือกมากมาย

ครูผู้สอนสามารถเลือกใช้ได้ตามความเหมาะสม และผลที่ได้จะเป็นตัวบ่งชี้ความสามารถที่แท้จริงของผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับ

อำภา บุญช่วย (2537, หน้า 129) ได้กล่าวไว้ว่า การวัดและการประเมินผลเป็นองค์ประกอบสำคัญที่จะช่วยให้การเรียนรู้ของนักเรียน เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และเป็นกระบวนการที่ตรวจสอบว่านักเรียนได้ถึงจุดหมายปลายทางตามที่หลักสูตรต้องการหรือไม่ เพียงใด ผลจากการวัดและประเมินผล จะเป็นข้อมูลที่จะช่วยให้ครูผู้สอนได้นำไปพิจารณาหาวิธีแก้ไขข้อบกพร่องและจุดอ่อนในด้านต่าง ๆ ได้

สรุปได้ว่า ในการประเมินผลจะต้องมีการวัดผลในสิ่งนั้นมาก่อน ซึ่งเรามักจะแสดงผลของการวัดเป็นตัวเลขว่านักเรียนคนนั้นมีความรู้มากน้อยเพียงใด โดยดูจากคะแนนที่สอบว่าได้เท่าไรแล้วมาประเมินค่า ซึ่งจะมีการทำต่อเมื่อมีสิ่งอื่นมาเปรียบเทียบเพื่อพิจารณาว่าสิ่งนั้นดีหรือไม่ดี เก่งหรือไม่เก่ง การวัดผลและประเมินผลจึงมีความสัมพันธ์กันอย่างมากคือ ถ้าผลการวัดถูกต้องการประเมินก็จะเชื่อถือได้และตรงกับความเป็นจริง ถ้าผลของการวัดผิดพลาดการประเมินผลก็อาจจะผิดพลาดด้วย

กระทรวงศึกษาธิการ (2546, หน้า 35) ได้กำหนดแนวทางในการปฏิบัติในด้านการวัดผลและประเมินผล ดังนี้

1. กำหนดระเบียบแบบแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลของสถานศึกษา
2. ส่งเสริมให้ครูดำเนินการวัดผล และประเมินผลการเรียนการสอน โดยให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา สารการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ แผนการจัดการเรียนรู้ และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
3. ส่งเสริมให้ครูดำเนินการวัดผล และประเมินผลการเรียนการสอนโดยเน้นการประเมินตามสภาพจริง จากกระบวนการ การปฏิบัติ และผลงาน
4. จัดให้มีการเทียบโอนความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ และผลการเรียนจากสถานศึกษาอื่น สถานประกอบการ และอื่น ๆ ตามแนวทางที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด
5. พัฒนาเครื่องมือวัดและประเมินผลให้ได้มาตรฐาน

จากแนวทางในการปฏิบัติในด้านการวัดผลประเมินผล ดังกล่าวจะเห็นได้ว่า ผู้บริหารจะต้องดำเนินการวางแผนและกำหนดนโยบายเกี่ยวกับการวัดผล ประเมินผลร่วมกับครู และฝ่ายวิชาการให้คำปรึกษาแนะนำแก่ครูเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลให้เป็นไปตามแนวทางของหลักสูตร วัดผลและประเมินผลตามสภาพจริง จัดประชุมอบรมเพื่อให้ครูมีความรู้

ความสามารถในการสร้างเครื่องมือวัดผลและประเมินผล และควบคุมติดตามการประเมินผล และนำผลการประเมิน มาพัฒนากระบวนการเรียนการสอน

4. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา มีความสำคัญและความจำเป็นเป็นอย่างยิ่งที่ผู้ปฏิบัติการในสถานศึกษาโดยเฉพาะอย่างยิ่งครู จะต้องมีความรู้เรื่องการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ซึ่ง สุกัน เทียนทอง (2546, หน้า 29) ได้กล่าวถึง การวิจัยเพื่อพัฒนาการศึกษาว่าการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษามีขอบเขตอยู่ที่การแก้ปัญหา และพัฒนาผู้เรียนเป็นสำคัญ และหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานได้กำหนดแนวทางในการพัฒนาศักยภาพ ให้ครูมีความเป็นผู้นำทางวิชาการปฏิบัติหน้าที่โดยใช้กระบวนการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ ให้ครูสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ และให้สามารถศึกษาค้นคว้าวิจัยเพื่อพัฒนาสื่อการเรียนรู้อย่างสอดคล้องกับกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน ซึ่งสอดคล้อง กับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 24 (5) ให้สถานศึกษาส่งเสริมให้ครูผู้สอนสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ มาตรา 30 ให้สถานศึกษา ส่งเสริมให้ครูผู้สอนสามารถวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ มาตรา 67 รัฐต้องส่งเสริมให้มีการวิจัยและ พัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาโดยมีครูเป็น ผู้ปฏิบัติการวิจัย เรียกว่า ครูนักวิจัย (Teacher as Researcher) ซึ่งจะต้องมีพันธกิจ (Mission) ที่จะต้องค้นหา คำตอบเพื่อแก้ปัญหาต่อไป

กระทรวงศึกษาธิการ (2546, หน้า 35) ได้กำหนดแนวทางในการปฏิบัติการวิจัย เพื่อพัฒนาคุณภาพ การศึกษา ดังนี้

1. ศึกษาวิเคราะห์วิจัย การบริหารการจัดการและการพัฒนาคุณภาพงานวิชาการ ในภาพรวมของสถานศึกษา
2. ส่งเสริมให้ครูศึกษาวิเคราะห์วิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพให้แก่แต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้
3. ประสานความร่วมมือในการศึกษา วิเคราะห์ วิจัย ตลอดจนการเผยแพร่ผลงานการวิจัยหรือพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน และงานวิชาการกับสถานศึกษา บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่น

จากแนวทางการปฏิบัติในการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาดังกล่าวจึงเป็นหน้าที่ของผู้บริหารจะต้องส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพ การศึกษา สนับสนุนสื่อและอุปกรณ์เพื่อใช้ในการวิจัย ให้ครูทำการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนจัดให้มีคู่มือ/เอกสารเพื่อประกอบการจัดทำวิจัยให้แก่บุคลากรในโรงเรียน และสนับสนุนให้ครู นำเสนอผลงาน การวิจัยต่อผู้มี ส่วนเกี่ยวข้อง

5. การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา สำนักงาน

คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2528, หน้า 28) ได้กล่าวถึงสื่อการสอนว่า เป็นสิ่งที่สำคัญอย่างยิ่งที่จะช่วยให้นักเรียนเกิดความสนใจ และเกิดการเรียนรู้ในบทเรียนได้รวดเร็วยิ่งขึ้น

ไชยยศ เรืองสุวรรณ (2526, หน้า 4) ได้ให้ความหมายของสื่อการสอนไว้ว่า สื่อการสอนเป็นสิ่งที่ช่วยในการเรียนรู้ ซึ่งครูและนักเรียนเป็นผู้ใช้ เพื่อช่วยให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น แต่ก็ยังพบปัญหาครูยังขาดแคลนสื่อที่ใช้ในการเรียนการสอน ขาดงบประมาณในการผลิตสื่อและครูยังต้องการให้ทางโรงเรียนจัดให้มีการอบรมให้ความรู้แก่ครูผู้สอนเกี่ยวกับการสร้าง และผลิตสื่อที่ทันสมัยเหมาะสมกับสภาพปัจจุบัน ซึ่งผู้บริหารควรให้ความสำคัญกับงานด้านนี้เช่นเดียวกับงานด้านอื่น

อำภา บุญช่วย (2537, หน้า 99) ได้กล่าวไว้ว่า สื่อการสอนในปัจจุบันมีความสำคัญต่อหลักสูตรมากจนมีการพัฒนามาเป็นวิชาใหม่ที่เรียกว่าเทคโนโลยีทางการศึกษา ซึ่งส่วนใหญ่เกี่ยวข้องกับวัสดุที่ใช้ในการสนับสนุนการเรียนรู้ของนักเรียนและช่วยการสอนของครูให้ดำเนินไปได้สะดวกมากยิ่งขึ้น

กระทรวงศึกษาธิการ (2546, หน้า 36) ได้กำหนดแนวทางในการปฏิบัติในการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ดังนี้

1. ศึกษาวิเคราะห์ ความจำเป็นในการใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนการสอนและการบริหารงานวิชาการ
2. ส่งเสริมให้ครู ผลิต พัฒนาสื่อและนวัตกรรมการเรียนการสอนและการพัฒนางานด้านวิชาการ
3. จัดหาสื่อเทคโนโลยีเพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอน และการพัฒนางานด้านวิชาการ
4. ประสานความร่วมมือในการผลิต จัดหา พัฒนาและการใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนการสอน และการพัฒนางานวิชาการกับสถานศึกษา บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่น

5. การประเมินผลการพัฒนาการใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา จากแนวปฏิบัติในการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาดังกล่าว ผู้บริหารจะต้องสำรวจความต้องการของครูในการใช้วัสดุประกอบหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน จัดหาวัสดุประกอบหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอนมาบริการอำนวยความสะดวกแก่ครู ส่งเสริมให้ครูได้มีการคิดค้นและผลิตวัสดุสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา และควบคุม กำกับ ให้ครูได้ใช้ สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา

6. การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ได้ให้ความสำคัญกับแหล่งเรียนรู้ไว้หลายประการดังที่บัญญัติไว้ใน มาตรา 25 ที่ได้กล่าวถึง หน้าที่ของรัฐว่า “รัฐต้องส่งเสริมการดำเนินงานและการจัดตั้งแหล่งเรียนรู้ตลอดชีวิตทุกรูปแบบ ได้แก่ ห้องสมุดประชาชน หอศิลป์ พิพิธภัณฑ์ สวนสัตว์ สวนสาธารณะอุทยาน วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ศูนย์กีฬาและนันทนาการ แหล่งข้อมูลและแหล่งการเรียนรู้อื่นอย่างเพียงพอ” และมาตรา 29 คือ “ให้สถานศึกษาร่วมกับบุคคล ครอบครัวยุ ชุมชน องค์กร ชุมชน องค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการและสถาบันสังคมอื่น ส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชนโดยการจัดการกระบวนการเรียนรู้ภายในชุมชน เพื่อให้ชุมชนมีการจัดการศึกษาอบรม มีการแสวงหาความรู้ ข้อมูลข่าวสาร และรู้จักเลือกสรรภูมิปัญญาและวิทยาการต่าง ๆ รวมทั้งหาวิธี การสนับสนุนให้ มีการแลกเปลี่ยน ประสบการณ์การพัฒนาระหว่างชุมชน”

คำริ บุญชู (2548, หน้า 29-31) ได้กล่าวว่า การเรียนรู้จากแหล่งการเรียนรู้ในสถานศึกษา เป็นการจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 เพราะเป็นการจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น รักการอ่านการเขียน และเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง รวมทั้งมีการจัดเนื้อหาสาระและ กิจกรรมให้สอดคล้องกับความถนัดและความสนใจของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล มีการฝึกทักษะ ฝึกกระบวนการคิด การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ซึ่งจะส่งผลให้ผู้เรียนสามารถจดจำองค์ความรู้ นั้นไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ตลอดไป ดังนั้น สถานศึกษาทุกแห่งจะต้องให้ความสำคัญในการจัดให้มีแหล่งเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียนและมีการใช้ประโยชน์จากแหล่งเรียนรู้ที่มีอยู่ทั้งในสถานศึกษาและในชุมชนให้เกิดประโยชน์สูงสุด

กระทรวงศึกษาธิการ (2546, หน้า 36) ได้กำหนดแนวทางในการปฏิบัติในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ดังนี้

1. สํารวจแหล่งเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาทั้งในสถานศึกษาชุมชน ท้องถิ่นในเขตพื้นที่การศึกษา และเขตพื้นที่การศึกษาใกล้เคียง
2. จัดทำเอกสารเผยแพร่แหล่งการเรียนรู้แก่ครู สถานศึกษาอื่น บุคคล ครอบครัวยุ องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษาในบริเวณใกล้เคียง
3. จัดตั้งและพัฒนาแหล่งการเรียนรู้รวมทั้งพัฒนาองค์ความรู้ และประสานความร่วมมือสถานศึกษาอื่นที่จัดการศึกษาในบริเวณใกล้เคียง

4. จัดตั้งและพัฒนาแหล่งการเรียนรู้รวมทั้งพัฒนาให้เกิดองค์ความรู้ และประสานความร่วมมือสถานศึกษา บุคคล ครอบครัวยุว องค์กร หน่วยงานและสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษาในการจัดตั้ง ส่งเสริม พัฒนาแหล่งเรียนรู้ที่ใช้ร่วมกัน

5. ส่งเสริม สนับสนุนให้ครูใช้ แหล่งเรียนรู้ ทั้งในและนอกโรงเรียนในการจัดกระบวนการเรียนรู้ โดยครอบคลุมภูมิปัญญาท้องถิ่น

จากแนวการปฏิบัติการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ดังกล่าวมา ผู้บริหารจะต้องจัดหาหนังสือให้มี ในห้องสมุดตามความต้องการของครูและนักเรียน ส่งเสริมให้มีการจัดแหล่งเรียนรู้ ทั้งในและ นอก โรงเรียน ส่งเสริมให้นักเรียน เรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ในและนอกโรงเรียน และส่งเสริมให้ชุมชน มีส่วนร่วมในการจัดแหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกสถานศึกษา

7. การนิเทศการศึกษา การนิเทศการศึกษาเป็นการช่วยพัฒนางานวิชาการ เพื่อให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของการศึกษาการจัดการศึกษา ในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรและวิธีดำเนินการสอน การนิเทศเป็นเครื่องมืออย่างหนึ่งที่ผู้บริหารใช้พัฒนางานวิชาการของโรงเรียน

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2546, หน้า 223) ได้ให้ความหมายของของการนิเทศการศึกษาไว้ว่า กระบวนการจัดบริหารการศึกษาเพื่อชี้แนะ ให้ความช่วยเหลือและความร่วมมือกับครูและบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนของครูและเพิ่มคุณภาพของบทเรียนให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของการศึกษา

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2535, หน้า 266-269) กล่าวว่า ผู้ที่สามารถนิเทศการเรียนการสอนมิใช่เพียงผู้บริหารหรือหัวหน้างานเท่านั้น แต่ครูที่มีประสบการณ์หรือมีความรู้ความสามารถก็สามารถทำหน้าที่นิเทศได้เช่นเดียวกัน สำหรับเทคนิควิธีการนิเทศนั้นมีหลายรูปแบบ นอกจากการสังเกตการสอนในชั้นเรียนแล้วสามารถนิเทศการเรียนการสอนได้อีกหลายวิธี ได้แก่ การเชิญวิทยากรจากภายนอกให้ความรู้ การไปศึกษาดูงานตามหน่วยงานต่าง ๆ การสนทนาทางวิชาการ การสาธิตการสอน การประชุม ฯลฯ ซึ่งการจะนำวิธีใดมาใช้ขึ้นอยู่กับจุดมุ่งหมาย เวลา และทรัพยากรอื่น ๆ ในการจัดการนิเทศนั้น เมื่อจัดการนิเทศแล้วควรมีการประเมินผล เพื่อนำไปปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอนต่อไป

กระทรวงศึกษาธิการ (2546, หน้า 36) ได้กำหนดแนวทางในการปฏิบัติในการนิเทศการศึกษา ดังนี้

1. จัดระบบการนิเทศงานวิชาการ การเรียนการสอนภายในสถานศึกษา
2. ดำเนินการนิเทศงานวิชาการ และการเรียนการสอนในรูปแบบหลากหลาย และเหมาะสมกับสถานศึกษา

3. ประเมินผลการจัดระบบและการนิเทศการศึกษาในสถานศึกษา

4. ติดตามประสานงานกับเขตพื้นที่การศึกษาเพื่อพัฒนาระบบและกระบวนการนิเทศงานวิชาการและการเรียนการสอนของสถานศึกษา

5. การแลกเปลี่ยนเรียนรู้และประสบการณ์การจัดระบบนิเทศการศึกษาภายในสถานศึกษากับสถานศึกษาอื่นหรือเครือข่ายการนิเทศภายในเขตพื้นที่การศึกษา

จากแนวทางการปฏิบัติในการนิเทศการศึกษาดังกล่าวมา ผู้บริหารจะต้องส่งเสริมการนิเทศภายในแบบกัลยาณมิตร เพื่อช่วยเหลือครูเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน เสนอวิธีการ วิเคราะห์ปัญหาอุปสรรคของการนิเทศภายในโรงเรียน จัดให้มีการนิเทศโดยการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้องและส่งเสริมให้ครูนำผลงานจากการนิเทศภายในมาปรับปรุงและพัฒนาการเรียน การสอน

8. การแนะแนวการศึกษา การแนะแนวการศึกษาเป็นหัวใจสำคัญในการจัดการศึกษาเป็นอย่างยิ่ง เพราะการแนะแนวเป็นกระบวนการที่จะช่วยเหลือบุคคลให้รู้จักความสามารถ ความต้องการของตนเองในการเลือกหรือปรับปรุงตนเอง เพื่อการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น นอกจากนี้ยังสามารถช่วยพัฒนาขีดความสามารถของบุคคลให้บรรลุถึงขั้นสูงสุด ซึ่งเป็นประโยชน์ในการดำเนินชีวิตต่อไป

อมรมา เล็กเริงสินธุ์ (2540, หน้า 208) ได้ให้คำจำกัดความไว้ว่า การแนะแนวเป็นกิจกรรมที่กระทำภายในโรงเรียน เพื่อช่วยให้เยาวชนแต่ละคนได้รู้จักตนเองและสภาพแวดล้อม เพื่อจะได้ตระหนักถึงปัญหาของเขาและสามารถแก้ปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

กระทรวงศึกษาธิการ (2546, หน้า 36) ได้กำหนดแนวทางในการปฏิบัติในการแนะแนวการศึกษา ดังนี้

1. การจัดระบบการแนะแนวทางวิชาการและวิชาชีพภายในสถานศึกษา โดย เชื่อมโยงกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนและกระบวนการเรียนการสอน

2. ดำเนินการแนะแนวการศึกษาโดยความร่วมมือของครูทุกคนในสถานศึกษา

3. ติดตามและประเมินผลการจัดการระบบและกระบวนการแนะแนวการศึกษาในสถานศึกษา

4. ประสานความร่วมมือ และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ด้านการแนะแนวการศึกษากับสถานศึกษาหรือเครือข่ายแนะแนวภายในเขตพื้นที่การศึกษา

จากแนวทางในการปฏิบัติการแนะแนวการศึกษาดังกล่าวมา ผู้บริหารจะต้องอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการแนะแนวให้กับครูในโรงเรียน ส่งเสริมให้บุคลากรจัดทำข้อมูลนักเรียน

รายบุคคลจัดทำงบประมาณสนับสนุนงานแนะแนวในโรงเรียน ประสานกับหน่วยงานอื่น เพื่อแนะแนวให้แก่ผู้เรียน และสนับสนุนให้ครูในโรงเรียนเป็นบุคคลแห่งการแนะแนว

9. การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา พระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (อ้างถึงใน สถาบันส่งเสริมการประเมินคุณภาพและมาตรฐาน การศึกษาแห่งชาติ, 2545, หน้า 3) ได้กำหนดให้โรงเรียนจัดทำระบบประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพ และมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ ทั้งการประเมินคุณภาพ ภายใน และการประกันคุณภาพภายนอก ในหมวด 6 มาตรา 48 ให้หน่วยงานต้นสังกัดและ สถานศึกษา จัดให้มีระบบการประกันคุณภาพ ภายในสถานศึกษา และให้ถือว่าการประกัน คุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหาร การศึกษา ที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยมีการจัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและเปิดเผย ต่อสาธารณชน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา และเพื่อรองรับ การประกันคุณภาพภายนอก และเพื่อให้การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ประสบผลสำเร็จและบรรลุผลดังเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติ การศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 ดังนั้น กระทรวงศึกษาธิการ (2546, หน้า 37) จึงได้กำหนดแนวทางในการปฏิบัติการ พัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ดังนี้

1. จัดระบบโครงสร้างองค์กรให้รองรับการจัดระบบประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษา
2. กำหนดเกณฑ์การประเมิน เป้าหมายความสำเร็จของสถานศึกษาตามมาตรฐาน การศึกษา และตัวชี้วัดของกระทรวง เป้าหมายความสำเร็จของเขตพื้นที่การศึกษา หลักเกณฑ์ และวิธีการประเมินของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา
3. วางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามระบบประกันคุณภาพการศึกษาให้ บรรลุผลตามเป้าหมายความสำเร็จของสถานศึกษา
4. ดำเนินการพัฒนางานตามแผนและติดตาม ตรวจสอบ และประเมินคุณภาพ ภายในเพื่อปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง
5. ประสานความร่วมมือกับสถานศึกษาและหน่วยงานอื่นในการปรับปรุงและ พัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและการพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามระบบการประกัน คุณภาพการศึกษา
6. ประสานความร่วมมือกับเขตพื้นที่การศึกษาและหน่วยงานอื่น เพื่อประเมิน คุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาตามระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในเขตพื้นที่ การศึกษา

7. ประสานงานกับสำนักงานรับรองมาตรฐานการศึกษาและประเมินคุณภาพในการประเมินสถานศึกษาเพื่อเป็นฐานในการพัฒนาอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

จากแนวทางในการปฏิบัติ ในการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาดังกล่าวมา ผู้บริหารจะต้องส่งเสริมและสนับสนุนให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา จัดระบบการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา วางแผนการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาร่วมกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง และร่วมกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องจัดทำกรประกันคุณภาพภายใน

10. การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน เป็นสิ่งที่สถานศึกษาควรที่จะประสานให้ความร่วมมือกับสถาบัน องค์กรต่าง ๆ เพื่อให้เกิดความร่วมมือในการให้ความรู้แก่คนในชุมชนอันเป็นแนวทางที่จะช่วยเสริมสร้างความเข้มแข็งให้แก่ชุมชนเมื่อชุมชนเข้มแข็งก็ทำให้การจัดการศึกษาในสถานศึกษาดำเนินไปด้วยความราบรื่น ก่อให้เกิดความร่วมมือทั้งทรัพยากร และงบประมาณ กระทรวงศึกษาธิการ (2546, หน้า 38) ได้ให้แนวปฏิบัติในการส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน ดังนี้

1. การศึกษาสำรวจความต้องการ สนับสนุนงานวิชาการแก่ชุมชน
2. จัดให้ความรู้ เสริมสร้างความคิดและเทคนิค ทักษะทางวิชาการเพื่อการพัฒนาทักษะวิชาชีพ และคุณภาพชีวิตของประชาชนในชุมชนและท้องถิ่น
3. การส่งเสริมให้ประชาชนในชุมชน ท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมทางวิชาการของสถานศึกษา และที่จัดโดยบุคคล ครอบครั้ว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่ จัดการศึกษา
4. ส่งเสริมให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ประสพการณ์ระหว่างบุคคล ครอบครั้ว ชุมชนและท้องถิ่น

จากแนวทางปฏิบัติในการส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการดังกล่าวมา ผู้บริหารจะต้องศึกษา และสำรวจความต้องการสนับสนุนงานวิชาการแก่ประชาชน วางแผนในการสนับสนุนงานวิชาการแก่ประชาชน ส่งเสริมให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมทาง วิชาการของสถานศึกษา มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ประสพการณ์ระหว่างบุคคล ครอบครั้ว ชุมชนและท้องถิ่น ตลอดจนจัดบุคลากร ในโรงเรียนให้มีหน้าที่ประสาน การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ประสพการณ์ระหว่างบุคคล ครอบครั้ว ชุมชนและท้องถิ่น

11. การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น ในยุคปัจจุบัน เป็นยุคที่มีความเจริญทางด้านเทคโนโลยีโดยเฉพาะอย่างยิ่งเทคโนโลยีสารสนเทศ การประสานความร่วมมือในด้านวิชาการกับสถานศึกษาอื่นทำให้นักเรียนและบุคลากรใน

โรงเรียนได้รับความรู้ที่กว้างขวางขึ้นเพราะการร่วมมือทางวิชาการเป็นการแบ่งปันสื่อ และองค์ความรู้ต่าง ๆ กระทรวงศึกษาธิการ (2546, หน้า 38) ได้ให้แนวปฏิบัติในการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น ดังนี้

1. ประสานความร่วมมือช่วยเหลือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาของรัฐ เอกชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานและระดับอุดมศึกษา ทั้งบริเวณใกล้เคียงภายในเขตพื้นที่การศึกษา และต่างเขตพื้นที่การศึกษา

2. สร้างเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับองค์กรต่าง ๆ ทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ

จากแนวปฏิบัติในการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่นดังกล่าวมาทำให้ทราบว่า ผู้บริหารจะต้องวางแผนร่วมกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องของการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น สร้างเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับองค์กรต่าง ๆ ทั้งภายในประเทศ และต่างประเทศ แต่งตั้งบุคลากรให้มีหน้าที่ในการประสาน ความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น และจัดระบบในองค์กรให้มีความเหมาะสมในการใช้เป็นที่ประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น

12. การส่งเสริมสนับสนุนงานวิชาการ แก่ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่น ที่จัดการศึกษา การส่งเสริมสนับสนุนงานวิชาการแก่ ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษาเป็นหน้าที่ของโรงเรียนที่จะให้การสนับสนุนเป็นอย่างดี อารุง จันทวานิช (2546, หน้า 20) กล่าวว่า โรงเรียนที่สมบูรณ์แบบนั้นต้องเป็นโรงเรียนที่สามารถเป็นแบบอย่างในการ ให้ความช่วยเหลือชุมชนและโรงเรียนอื่น และปัจจัยหลักแห่งการช่วยเหลือ คือ เป็นแบบอย่างที่ดีแก่ชุมชน และโรงเรียนอื่นในการพัฒนาครูและบุคลากรร่วมและสนับสนุน ส่งเสริมกิจกรรมชุมชน ส่งเสริมโรงเรียนอื่นพัฒนาการจัดการศึกษากระทรวงศึกษาธิการ (2546, หน้า 38) ได้ให้แนวทางในการปฏิบัติในการส่งเสริมสนับสนุนงานวิชาการแก่ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา ดังนี้

1. สำรวจและศึกษาข้อมูลการจัดการศึกษา รวมทั้งความต้องการในการได้รับการสนับสนุนด้านวิชาการของบุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันสังคมอื่น ที่จัดการศึกษา

2. ส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาวิชาการและการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ในการจัดการศึกษาของบุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษา

3. จัดให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการจัดการศึกษาของบุคคล ครอบครัวยุติธรรม หน่วยงาน และสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษา

จากแนวทางการปฏิบัติการส่งเสริมสนับสนุนงานวิชาการแก่ ครอบครัวยุติธรรม หน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษาดังกล่าว ผู้บริหารจะต้องสำรวจและศึกษาข้อมูลรวมทั้งความต้องการในการสนับสนุนงานวิชาการแก่ ครอบครัวยุติธรรม หน่วยงานและสถาบันที่จัดการศึกษา ส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาวิชาการและพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ในการได้รับการศึกษาของบุคคล ครอบครัวยุติธรรม หน่วยงาน และสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษา จัดให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการจัดการศึกษาของบุคคล ครอบครัวยุติธรรม หน่วยงาน และสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษา จัดระบบภายในองค์กรให้มีความเหมาะสมในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการจัดการศึกษาของบุคคล ครอบครัวยุติธรรม หน่วยงาน และสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษา และแต่งตั้งบุคลากรผู้มีความรู้ความสามารถให้มีหน้าที่ประสานให้เกิดความร่วมมือในการแลกเปลี่ยน เรียนรู้ในการจัดการศึกษาของบุคคล ครอบครัวยุติธรรม หน่วยงาน และสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษา งานวิจัยด้านการบริหารงานวิชาการ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษางานวิจัยด้านการบริหารงานวิชาการที่เกี่ยวข้องได้มีผู้ศึกษาไว้หลายเรื่อง ดังนี้

มนัส สายโกสุม (2541, หน้า ง) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ผลกระทบของการปฏิรูปการศึกษาที่มีต่องานวิชาการของโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเมืองพะเยา ผลการศึกษาจากประชากรที่เป็นผู้บริหารโรงเรียน และครูวิชาการโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเมืองพะเยา ปีการศึกษา 2540 จำนวน 14 คน เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์เนื้อหาโดยการบรรยายสรุปการศึกษาสรุปผลว่าผู้บริหารโรงเรียนและครูเห็นว่ามีชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรตามความต้องการท้องถิ่น ครูผู้สอนได้ศึกษาหลักสูตร วิเคราะห์หลักสูตร และเนื้อหาวิชา มีการจัดทำแผนการสอน และการฝึกทักษะการใช้สื่อ เครื่องมือและอุปกรณ์ในห้องปฏิบัติการต่าง ๆ มีการปฏิบัติงานนิเทศการศึกษาที่เป็นระบบมากขึ้น และครูผู้สอนเป็นผู้ดำเนินการวัดและประเมินผลเองโดยเน้นการวัดผลและประเมินผลตามสภาพที่แท้จริง

ณรงค์ฤทธิ์ ปรีชานุกูล (2542, หน้า ง-จ) ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดเทศบาลเมืองลำพูน ประชากรที่ศึกษาคือพนักงานครูเทศบาล สังกัดเทศบาลเมืองลำพูน จำนวน 92 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือ

แบบสอบถามมาตรฐานส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้คือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน นำเสนอในรูปแบบตารางประกอบคำบรรยายผลการศึกษาพบว่า ในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดเทศบาลเมืองลำพูนได้มีการให้ความสำคัญในเรื่องการวัดผล ประเมินผลให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมาย และเนื้อหาของหลักสูตร และในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามหลักสูตร มีการกำหนดเป้าหมายและวางแผนไว้ชัดเจน มีสิ่งอำนวยความสะดวกในเรื่องวัสดุการเรียนการสอน ตลอดจนการส่งเสริมการนำไปใช้นอกจากนี้ยังมีกิจกรรมการนิเทศเพื่อช่วยปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนของครูปัญหาและอุปสรรคในการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดเทศบาลเมืองลำพูน ได้แก่ ครูมีงานหลายด้าน หรือสอนหลายวิชา ห้องสมุดขาดเจ้าหน้าที่บรรณารักษ์ โดยเฉพาะขาดเครื่องมือวัดและประเมินผลอย่างมีประสิทธิภาพ ขาดการนิเทศภายใน ขาดแคลนวัสดุประกอบหลักสูตร และสื่อการเรียนการสอน นอกจากนี้ พนักงานครูเทศบาลสังกัดเทศบาลเมืองลำพูนได้เสนอแนวทางการพัฒนาวิชาการดังนี้ ควรมีการศึกษาสภาพปัญหาเพื่อใช้ในการวางแผนเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษา การจัดเจ้าหน้าที่เพื่อรับผิดชอบงานห้องสมุดการจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอน สื่อการสอน เพื่อให้เหมาะสมกับหลักสูตร ตลอดจนการจัดทำข้อสอบมาตรฐาน ทั้งนี้ เพื่อใช้ในการปรับปรุงคุณภาพการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดเทศบาลเมืองลำพูน

สุรเชษฐ ประชากุล (2543, หน้า ๖-๗) ได้ศึกษาการใช้กระบวนการนิเทศภายในที่โรงเรียนวัดสนามไชย จังหวัดลพบุรี ตามขั้นตอนดังนี้คือ การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการ การวางแผนและกำหนดทางเลือก การสร้างสื่อและเครื่องมือ การปฏิบัติการนิเทศภายในการประเมินผลและรายงานผล ประชากรที่ใช้ ได้แก่ บุคลากรในโรงเรียนดังกล่าวไว้ข้างต้นซึ่งประกอบด้วยผู้นิเทศ จำนวน 6 คน ครู จำนวน 12 คน เครื่องมือที่ใช้ได้แก่ แบบสอบถามแบบสัมภาษณ์ แบบสังเกต แบบบันทึกการดำเนินการตามขั้นตอนต่าง ๆ ของกระบวนการนิเทศภายใน นำผลที่ได้มาวิเคราะห์โดยสรุปความคิดเห็นของคณะครู เจ็งบ้นข้อมูล พิจารณาค่าเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเปรียบเทียบกับเป้าหมาย หาค่าร้อยละอัตราการเข้าชั้นของนักเรียนทุกชั้นแล้วเขียนเป็นเชิงบรรยาย ผลการวิจัยสรุปได้ว่า ภายหลังจากการใช้กระบวนการนิเทศภายในขั้นตอนแล้ว ครูผู้สอนมีความรู้ความเข้าใจในกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนเพิ่มมากขึ้น ตลอดจนเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอนโดยยึดนักเรียนเป็นศูนย์กลาง ให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมมากขึ้น มีความเชื่อและยอมรับว่ากระบวนการนิเทศภายในเป็นกระบวนการทำงานที่เป็นระบบทำให้คณะครุร่วมมือกันทำงาน เกิดความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์ และขวัญกำลังใจในการทำงานเพิ่มมากขึ้น ส่วนปัญหาอุปสรรคของการดำเนินการตามกระบวนการ

นิเทศภายในโรงเรียน พบว่า ผู้นิเทศบางคนมีภาระหน้าที่มากไม่สามารถดำเนินการได้อย่างสม่ำเสมอ ครูผู้สอนบางคนไม่ค่อยยอมรับในตัวผู้นิเทศเพราะวัยวุฒิของตนเองสูงกว่า เวลาในการดำเนินการมีจำกัด ขาดแคลนงบประมาณสนับสนุน

จิรากร ทศเกต (2545, หน้า) ได้ศึกษาการปฏิบัติงานวิชาการของโรงเรียนจิตราวิทยา อำเภอเมืองเชียงใหม่ ประชากรคือครูที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนจิตราวิทยา จำนวน 70 คน ปีการศึกษา 2544 เครื่องมือที่ใช้รวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามที่เกี่ยวกับการปฏิบัติงานวิชาการ นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์โดยใช้ร้อยละการศึกษารูปผลว่าครูที่ปฏิบัติการสอนส่วนใหญ่เห็นว่าได้มีการปฏิบัติงานวิชาการในโรงเรียนจิตราวิทยาเกือบทุกงานที่เกี่ยวกับหลักสูตร และการใช้หลักสูตร การจัดการเรียนการสอน สื่อการสอน การนิเทศการสอนห้องสมุด และการวัดและประเมินผลแต่ก็ยังมีส่วนที่ครูที่ปฏิบัติการสอน เห็นว่าไม่ได้ปฏิบัติงาน ดังเช่น การประเมินผลการใช้หลักสูตรการจัดการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักเรียนทำกิจกรรมสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตร่วมกับชุมชน การใช้สื่อการสอนอย่างหลากหลายในการเรียนการสอน การชี้แจงโครงการนิเทศภายในโรงเรียนให้ครูทราบก่อนปฏิบัติ การเสนอรูปแบบประชาสัมพันธ์ เพื่อให้ผู้ปกครองทราบผลการเรียนและการฝึกให้นักเรียนสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง

วรเชษฐ์ จันทร์ภิรมย์ (2545, หน้า 41-74) ทำการศึกษา การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน ประชากรที่ศึกษาคือครูที่ปฏิบัติการสอน จำนวน 260 คน ปีการศึกษา 2545 เครื่องมือที่ใช้รวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามเลือกตอบและแบบปลายเปิดวิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าร้อยละและการแจกแจงความถี่ผลการศึกษาพบว่าการบริหารสถานศึกษาได้มีการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาทุกด้านทั้ง 9 ด้าน คือ การบริหารงานวิชาการด้านหลักสูตร ด้านการเรียนการสอน ด้านการประเมินผล ด้านการนิเทศภายใน ด้านการพัฒนาบุคลากรทางวิชาการ ด้านการบริหารโครงการ ด้านการวิจัยและการพัฒนาด้านการบริหารข้อมูลสารสนเทศ และการบริหารงานวิชาการด้านการประเมินผลงาน ส่วนปัญหาการบริหารงานวิชาการด้านหลักสูตรคือ ครูขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำสาระต่าง ๆ ของหลักสูตรใหม่ ปัญหาการบริหารงานวิชาการด้านการเรียนการสอนคือ สถานศึกษาขาดแคลนครู จำนวนครูไม่ครบชั้น ปัญหาการบริหารงานวิชาการด้านการวัดผลประเมินผลคือการวัดผลและประเมินผลไม่เป็นไปตามสภาพจริง ปัญหาการบริหารงานวิชาการด้านการนิเทศภายใน คือขาดการวางแผนการนิเทศ ปัญหาการบริหารงานวิชาการด้านการพัฒนาบุคลากรทางวิชาการ คือขาดการส่งเสริมและการพัฒนา

เสาวณี ละอองเอี่ยม (2546, หน้า ง) ได้ทำการศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการในภาวะขาดแคลนครูของโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดลำพูน และแนวทาง

แก้ปัญหา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและครูผู้สอนในโรงเรียนที่ขาดแคลนครูสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดลำพูนปีการศึกษา 2545 จำนวน 320 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่าและแบบเลือกตอบ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน จากผลการศึกษาพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาได้ตระหนักถึงความสำคัญของการบริหารงานวิชาการตามภารกิจการบริหาร ได้แก่ การวางแผน การจัดองค์การเพื่อปฏิบัติตามแผน การนำการอำนวยการและการควบคุม กำกับ ดูแล อยู่ในระดับมาก นอกจากนี้ ยังพบแนวทางการแก้ปัญหาการขาดแคลนครู โดยการนำเอาเทคโนโลยีและนวัตกรรมเข้ามาช่วยในการจัดการเรียนการสอน การส่งเสริมสนับสนุนของชุมชน องค์กรปกครองท้องถิ่น แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน และภูมิปัญญาท้องถิ่น เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

จำนง สมควร (2545, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการปฏิบัติงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา อำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย พบว่า การปฏิบัติงานเกือบทุกงานเกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน พบว่า ส่วนที่ยังไม่ปฏิบัติ ได้แก่ ประเมินผลการปฏิบัติงานตามแผนปฏิบัติงานที่วางไว้ ประเมินผลการนำหลักสูตรไปใช้ ประชุมปฏิบัติการเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน จัดทำสื่อการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล การเรียนรู้จากสภาพจริง ประเมินผลการดำเนินงานห้องสมุด จัดทำแผนการใช้ห้องสมุด กำหนดบทบาทของผู้นิเทศไว้อย่างชัดเจน นอกจากนี้ยังพบปัญหาจากการขาดแคลนครู ครูไม่เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการเรียนการสอน ขาดแคลนงบประมาณ ไม่มีการวัดผลประเมินผลตามสภาพจริง หนังสือห้องสมุดไม่เพียงพอ ขาดแคลนผู้ทำหน้าที่บรรณารักษ์ และนิเทศอย่างจริงจัง และต่อเนื่อง

ทรงพล ทรงจำ (2545, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษา ศึกษากรณีโรงเรียนฝายกวางวิทยาคม อำเภอเชียงคำ จังหวัดพะเยา พบว่า ผู้ปกครองหรือชุมชนมีส่วนร่วมกับโรงเรียนเฉพาะให้การสนับสนุนงบประมาณในการพัฒนาวิชาการ หรือเป็นวิทยากรท้องถิ่นมาช่วยสอนร่วมกับครู แต่ให้ข้อเสนอแนะเพื่อปรับเปลี่ยนเนื้อหาวิชามีน้อยมาก ชุมชนให้การสนับสนุนในด้านวัตถุเป็นส่วนใหญ่ การให้ข้อเสนอแนะแสดงความคิดเห็นในเรื่องการจัดการเรียนการสอนมีน้อยมาก ด้านการวัดและประเมินผลชุมชนมีส่วนร่วมรับรู้เฉพาะข้อมูลในส่วนที่โรงเรียนแจ้งให้ทราบเท่านั้น โดยเฉพาะรับทราบเพียงการแจ้งผลการเรียนของนักเรียนตามวาระที่โรงเรียนเชิญไปประชุม เหตุที่ชุมชนมีส่วนร่วมกับโรงเรียนด้านการจัดการเรียนการสอนและการวัดผลประเมินผล เนื่องจาก

ผู้ปกครองหรือชุมชนเห็นว่า ตนไม่มีความรู้ความเข้าใจในกระบวนการจัดการเรียนการสอนและการวัดและประเมินผลแล้วยังเห็นว่าสิ่งที่โรงเรียนดำเนินการไปแล้วนั้นถูกต้องแล้ว

วัชระ สุยะลังกา (2545, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการปฏิบัติงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ในการปฏิบัติงานของผู้บริหาร ได้ปฏิบัติงานวิชาการเกี่ยวกับหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การนิเทศภายในโรงเรียนและการวัดผลประเมินผล ในทางกิจกรรมที่เป็นปัญหาที่พบ คือ ผู้บริหารไม่สร้างความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรให้กับครู ครูไม่ได้รับการอบรมเกี่ยวกับการวิเคราะห์หลักสูตร ผู้บริหารไม่ติดตามการใช้หลักสูตร มอบหมายให้ครูผู้สอนไปทำหน้าที่อื่นมากกว่าการสอน ผู้บริหารไม่สนใจการนิเทศภายใน ไม่มีเวลาและนำผลการนิเทศการจัดการเรียนการสอน ตลอดจนการวัดผลประเมินผลที่ไม่เป็นระบบและไม่มีเวลาตรวจสอบเครื่องมือในการวัดให้ได้มาตรฐาน

เอกวิทย์ นุ่มนวลศรี (2545) ได้ศึกษาการปฏิบัติงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษา กลุ่มโรงเรียนทางดง-บ้านตาล อำเภอฮอด จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า มีการปฏิบัติงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษาเกือบทุกงาน ที่เกี่ยวกับหลักสูตรการจัดการเรียนการสอนสื่อการเรียนการสอนและการวัดผลประเมินผล แต่ก็ยังมีบางส่วนที่ไม่ได้ปฏิบัติ เช่น ประเมินผลการใช้หลักสูตร วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างหลักสูตรแม่บทกับแผนการสอน นำผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในปีที่ผ่านมาใช้ในการวางแผนการสอน จัดทำวิจัยในชั้นเรียนและเก็บข้อมูลจุดเด่น จุดด้อย ของนักเรียนเป็นรายบุคคล บันทึกผลการใช้สื่อการสอน ประเมินผลการใช้สื่อการสอน จัดเก็บสื่อการสอนอย่างเป็นระบบ เสนอผลการประเมินในที่ประชุมวิชาการพัฒนาเครื่องมือประเมินผลให้ครอบคลุมจุดประสงค์ และประเมินผลก่อนเรียนเพื่อตรวจสอบความรู้พื้นฐาน

เทียม วันมหาชัย (2545) ได้ศึกษาการปฏิบัติงานวิชาการของโรงเรียนสอศพิทยาคม จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ในการปฏิบัติงานวิชาการของโรงเรียนสอศพิทยาคมได้มีการเปิดวิชาเลือกตามความถนัดของครู แจกเกณฑ์การจบหลักสูตรให้นักเรียน ได้มีจุดประสงค์การสอน จัดกิจกรรมและเนื้อหาสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ และได้มีการแจ้งเกณฑ์การประเมินผลและการใช้เครื่องมือในการประเมินส่วนที่ไม่ได้ปฏิบัติคือ วิเคราะห์หลักสูตรรายงานผลการใช้หลักสูตร ร่วมกันประเมินผลการใช้หลักสูตร การให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดแผนการสอน การประดิษฐ์ นวัตกรรมมาแก้ปัญหการเรียนรู้ การวิเคราะห์ข้อสอบและการปรับปรุงเครื่องมือ และการจัดสอนซ่อมเสริมนักเรียนที่ไม่ผ่านจุดประสงค์การเรียนรู้ ปัญหาที่พบคือ ครูไม่ได้วิเคราะห์หลักสูตร ใช้เนื้อหาตามหนังสือมาจัดการเรียนการสอน

หลักสูตรไม่สนองความต้องการของผู้เรียนและชุมชน เนื้อหาตามหลักสูตรมากเกินไป ทำให้จัดการเรียนการสอนไม่สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน โดยมีข้อเสนอแนะว่า โรงเรียนควรดำเนินการวิเคราะห์หลักสูตรและปรับปรุงหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและชุมชนและนอกจากนี้ ครูยังสอนแบบเก่าและยังยึดครูเป็นศูนย์กลางของการเรียน ทำให้การจัดการเรียนการสอน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญไม่บังเกิดผล และยังไม่ได้จัดให้มีการวัดและประเมินผลที่หลากหลายและตามสภาพจริง โดยมีการวัดผลและประเมินผลในเนื้อหามากเกินไป และมีข้อเสนอแนะว่า ส่งเสริมให้ครูจัดทำข้อสอบมาตรฐานและคลังข้อสอบ

ปรีชา จันทะสินธุ์ (2546) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการปฏิบัติงานวิชาการของโรงเรียนแม่เจดีย์วิทยาคม จังหวัดเชียงราย พบว่า การปฏิบัติงานของโรงเรียนแม่เจดีย์วิทยาคม ครูได้แจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้แก่ผู้เรียนก่อนทำการเรียนการสอน ได้จัดทำโครงการสอนให้เหมาะสมกับเวลาที่เรียนในแต่ละภาคเรียน จัดเนื้อหาให้เหมาะสมกับความพร้อมของผู้เรียน ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากการปฏิบัติจริงและแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ได้วัดผลและประเมินผลหลังการเรียนการสอน กำหนดปฏิทินงานวัดผลได้ชัดเจนตลอดปีการศึกษาจัดทำข้อมูลงานทะเบียนวัดผลอย่างเป็นปัจจุบัน พร้อมทั้งแจ้งให้ผู้ปกครองทราบ ส่วนที่ไม่ได้ปฏิบัติคือ เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน สอนซ่อมเสริมที่นักเรียนเรียนอ่อน ทำวิจัยในชั้นเรียน วิเคราะห์ข้อสอบ กำหนดวัตถุประสงค์การนิเทศการสอน และแนะนำให้ครูทราบจุดเด่นจุดด้อยในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของตน

เอกพงษ์ คำเทพ (2547) ได้ศึกษาการปฏิบัติงานวิชาการตามระบบมาตรฐานสากล ISO 9002 ในโรงเรียนวรานีกุล จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ผู้บริหารและครูส่วนใหญ่ปฏิบัติงานวิชาการในโรงเรียนวรานีกุล เกือบทุกงานที่เกี่ยวข้องกับงานจัดการเรียนการสอน การนิเทศการสอน การให้บริการห้องสมุด การสร้างเครื่องมือประเมินผล และการประเมินผลการเรียนรู้ แต่ยังมีงานที่ผู้บริหารและครูผู้สอนเห็นว่าไม่ได้ปฏิบัติ ดังเช่น การจัดครูเข้าสอนตามความรู้ความสามารถ การนำผลที่ได้จากการประเมินการสอนไปใช้ปรับปรุงการเรียนการสอน การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ การตกแต่งห้องสมุดที่เอื้อต่อการเรียนรู้ การจัดหาหนังสือและสื่อต่าง ๆ ไว้ในห้องสมุด การจัดห้องสมุดเป็นแหล่งเรียนรู้ของโรงเรียนการนำผลการประเมินห้องสมุดไปใช้ปรับปรุงการให้บริการของห้องสมุด การปรับปรุงเครื่องมือการวัดผลให้เป็นเครื่องมือมาตรฐาน

สมชาย ไชยจินดา (2547) ได้ศึกษาการดำเนินงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาได้ส่งเสริมให้ครูจัดทำหลักสูตรท้องถิ่น และนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้จัดกิจกรรมการเรียนการสอน แต่ไม่ได้นิเทศตามตารางที่

กำหนดไว้ เพราะมีภาระงานอื่นมาก ส่วนใหญ่ที่พบคือ ความสับสนในเรื่องหลักสูตรที่ใช้ ซึ่งมี 2 หลักสูตร แต่มีโครงสร้างเนื้อหาสาระของกลุ่มวิชา และการวัดและประเมินผลแตกต่างกัน ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาและครูครุศึกษาเรื่องหลักสูตรให้เข้าใจและสามารถนำหลักสูตรไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ตรงกับสภาพความต้องการของท้องถิ่น

นิพนธ์ กษาศติ (2548) ได้ศึกษาแนวปฏิบัติในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนชุมชนบ้านวังดิน อำเภอสี จังหวัดลำพูน พบว่า ผู้บริหารและครูมีความพึงพอใจเป็นส่วนใหญ่ในงานทุกด้าน โดยมีความต้องการเกี่ยวกับงบประมาณในการวางแผนหลักสูตร ผู้เชี่ยวชาญในการใช้หลักสูตร ภูมิปัญญา สื่อและเทคโนโลยี การนิเทศแบบกัลยาณมิตรรูปแบบการประเมินที่ชัดเจนของโรงเรียนที่มีมาตรฐาน และธนาคารข้อสอบ แนวปฏิบัติในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการทั้ง 3 ด้าน ตามกระบวนการคุณภาพ P-D-C-A ที่สำคัญที่สุดในแต่ละด้าน คือ แนวปฏิบัติทางด้านหลักสูตรและการใช้หลักสูตร เห็นว่า ควรมีการอบรมสัมมนาการใช้หลักสูตรให้ครูผู้สอนและผู้บริหาร แนวปฏิบัติด้านการนิเทศภายใน เห็นว่า ควรมีแผนการนิเทศภายในและปฏิบัติอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ แนวปฏิบัติด้านการวัดผลประเมินผล เห็นว่า ควรใช้ข้อสอบมาตรฐานในการดำเนินการ

สุพจน์ อริยะจักร (2548) ได้ศึกษาการพัฒนาการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนวัดปากล่องสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอป่าซางจังหวัดลำพูน พบว่า ความพึงพอใจของนักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชนในการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนวัดปากล่อง ส่วนใหญ่พึงพอใจด้านการจัดห้องสมุดและงานส่งเสริมการสอน เพราะโรงเรียนสามารถพัฒนาและปรับปรุงห้องสมุดให้กว้างขวางขึ้นสะดวกต่อการศึกษาค้นคว้าของครู นักเรียน และชุมชน มีการจัดหาหนังสือเข้าห้องสมุดเพิ่มเติมอยู่เสมอรวมทั้งในห้องสมุดมีหนังสือหลากหลายประเภท นอกจากนั้นทางโรงเรียนยังมีการจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนเข้าไปใช้ห้องสมุดอย่างสม่ำเสมอที่สำคัญที่สุดที่พึงพอใจ คือเปิดโอกาสให้ชุมชนได้เข้ามาใช้บริการศึกษาค้นคว้าห้องสมุดได้ทุกวันอีกด้วย สำหรับที่ส่วนใหญ่มีความพึงพอใจน้อยได้แก่ การจัดสื่อการเรียนการสอน เพราะปัจจุบันโรงเรียนวัดปากล่องมีสื่อการเรียนน้อย โดยเฉพาะสื่อการเรียนที่ทันสมัย ทำให้การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนยังไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร ส่วนความต้องการของนักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชนในการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอน ส่วนใหญ่มีความต้องการเกี่ยวกับการจัดหาสื่อการเรียนการสอนที่ทันสมัยโดยเฉพาะสื่อประเภทเครื่องมือ หรือโสตทัศนูปกรณ์ เพราะจะทำให้การถ่ายทอดความรู้จากครูไปยังนักเรียนเกิดการเรียนรู้ได้อย่างรวดเร็ว และมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น สำหรับแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการนั้น โรงเรียนควรใช้กระบวนการบริหาร

จัดการคุณภาพที่ทำให้บุคลากรทุกฝ่ายทั้งในและนอกสถานศึกษา ร่วมกันกำหนดเป้าหมายและวิธีการแล้ววางแผนโดยการประชุมคณะครู คณะกรรมการสถานศึกษา และผู้ปกครอง เพื่อหาข้อมูลสภาพปัจจุบันตลอดถึงแนวทางหลักเกณฑ์ต่าง ๆ ที่จะนำมาปฏิบัติในการพัฒนาการเรียนการสอน สำหรับการปฏิบัติตามแผน ควรมีการแต่งตั้งคณะกรรมการรับผิดชอบ และกำหนดปฏิทินการปฏิบัติงานอย่างชัดเจน หลังจากได้ปฏิบัติงานแล้วในแต่ละภาคเรียนหรือสิ้นปีการศึกษาควรมีการตรวจสอบโดยการประเมินผล โดยใช้เครื่องมือการตรวจสอบที่เหมาะสม เมื่อพบจุดเด่นหรือจุดด้อย จะต้องนำมาปรับปรุงแก้ไข เพื่อพัฒนาให้การจัดการกิจกรรมการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพบรรลุตามเป้าหมายต่อไป

พงษ์ศิริ สารเถื่อนแก้ว (2549) ได้ศึกษาการปฏิบัติงานวิชาการในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอแจ้ห่ม จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ส่วนใหญ่มีการปฏิบัติงานวิชาการด้านการวัดผลประเมินผล การนิเทศทางวิชาการ สื่อการจัดการเรียนรู้การใช้แหล่งทรัพยากรท้องถิ่น งานหลักสูตรและการใช้หลักสูตร แต่ยังมีงานที่ผู้บริหารและครูผู้สอนเห็นว่าไม่ได้ปฏิบัติ ดังเช่น การรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ ในการใช้หลักสูตรของแต่ละสาระการเรียนรู้ จัดทำทะเบียนแหล่งวิชาการในท้องถิ่นภายนอกสถานศึกษา การขอรับการนิเทศจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และการกำหนดวัตถุประสงค์ในการวัดและประเมินผลไว้อย่างชัดเจน

เรณู ชุ่มวารี (2549, หน้า ง) ได้ศึกษาการดำเนินการประกันคุณภาพภายในโรงเรียนสิริมังคลานุสรณ์ จังหวัดเชียงใหม่ ผู้บริหารได้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญอยู่ในระดับดี และมีหลักสูตรที่เหมาะสมกับผู้เรียนและท้องถิ่น มีสื่อการเรียนการสอนที่เอื้อต่อการเรียนรู้อยู่ในระดับดีมาก ส่วนครูมีความสามารถในการจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพและเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญอยู่ในระดับดี อีกทั้งผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ มีวิจารณ์ญาณ มีความคิดสร้างสรรค์ คิดไตร่ตรองและมีวิสัยทัศน์ และทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รักการเรียนรู้ และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องในระดับพอใช้ แต่ผู้เรียนมีความรู้และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตรอยู่ในระดับปรับปรุง ทำให้การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เป็นส่วนสำคัญที่ทำให้โรงเรียนต้องเร่งผลักดันให้เกิดขึ้นในสถานศึกษา เพื่อใช้เป็นแนวทางในการบริหารงานวิชาการโรงเรียน ให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้

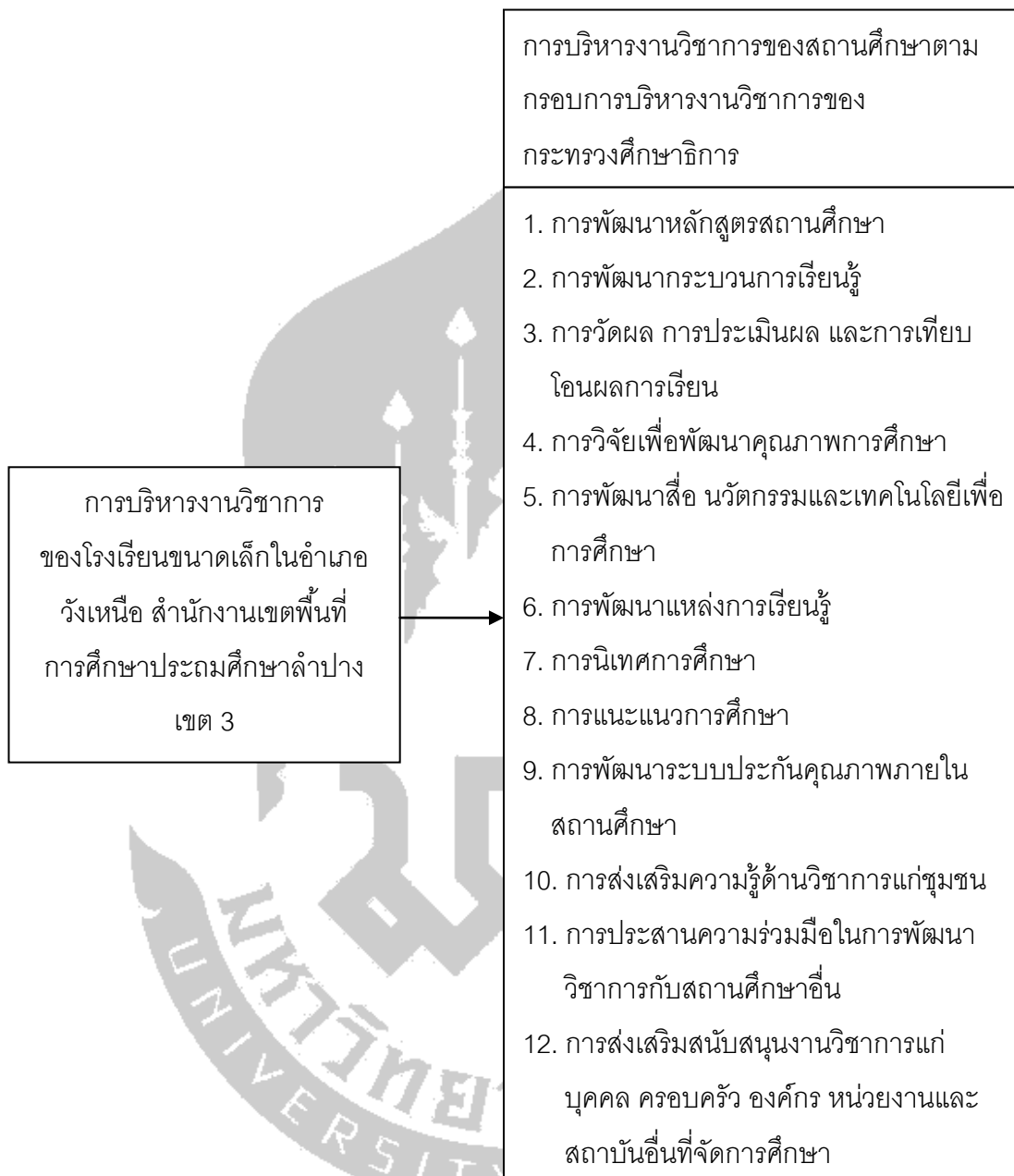
พัชรินทร์ สมมุติ (2550) ได้ศึกษาการดำเนินงานวิชาการของโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาครุศรี อำเภอมแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า การประชุมชี้แจงเรื่องการจัดหลักสูตรเพื่อชี้แจงในการดำเนินงาน ได้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนสอดคล้องกับสภาพของชุมชนและท้องถิ่น ได้เลือกใช้สื่อการเรียนรู้โดยยึดเนื้อหา และได้วัดและประเมินผล

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ แต่ก็ยังมีบางส่วนที่ไม่ได้ปฏิบัติดังเช่น รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการของผู้ปกครองในการสอนวิชาชีวะที่สอดคล้องกับท้องถิ่น จัดอบรมในเรื่องการนำหลักสูตรไปใช้สรุปผลการใช้หลักสูตร นำผลวิจัยในชั้นเรียนมาปรับปรุงการเรียนการสอนทำทะเบียนแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียน และในท้องถิ่นภายนอกโรงเรียน จัดอบรมการผลิตและการใช้สื่อการเรียนรู้และประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อวิเคราะห์งานการวัดและประเมินผล สำหรับปัญหาที่พบครุขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรการจัดทำหลักสูตร ครูผู้สอนมีคาบสอนมากสอนหลายวิชา และมีงานพิเศษนอกเหนือการสอน จนทำให้ดำเนินการสอนได้ไม่เต็มที่สื่อการเรียนรู้มีน้อยไม่เพียงพอแก่นักเรียน อีกทั้งครุขาดความรู้เกี่ยวกับการวัดและประเมินผล ไม่มีระเบียบในการวัดและประเมินผลประเมินผลไม่ครอบคลุมเนื้อหาที่สอน ไม่มีการติดตามการวัดและประเมินผล โดยให้ข้อเสนอแนะว่าควรจัดอบรมเรื่องการวัดและประเมินผล

สิริจิต หอจันทิก (2550) ได้ศึกษาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครเชียงใหม่ พบว่า ได้มีการปฏิบัติงานด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ การวางแผน การวัดผลและประเมินผล การนิเทศการศึกษา การจัดการเรียนการสอนและส่งเสริมการสอน วัสดุประกอบหลักสูตร สื่อการเรียนการสอนและงานห้องสมุด แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็นกิจกรรมที่ปฏิบัติ คือ ศึกษาหลักสูตรแกนกลางเพื่อวางเป้าหมาย การจัดการศึกษาของโรงเรียน วางแผนโดยคำนึงถึงความรู้ ความสามารถของบุคลากร กำหนดปฏิทินปฏิบัติงานในการวัดและประเมินผล จัดประชุมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับการพัฒนาการเรียนการสอนในโรงเรียน ใช้สื่อให้เหมาะสมกับเนื้อหาวิชา กระตุ้นให้ผู้เรียนเห็นประโยชน์ของการใช้ห้องสมุด สำหรับกิจกรรมบางส่วนที่ไม่ได้ปฏิบัติคือ นำเทคโนโลยีมาช่วยในการวัดและประเมินผล ให้ครุมีส่วนร่วมประเมินผลการนิเทศสำรวจความต้องการของผู้เรียน เพื่อนำมาเป็นข้อมูลในการวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน บันทึกผลการใช้สื่อการสอน และเชิญวิทยากรท้องถิ่นมาให้ความรู้แก่นักเรียน

จากผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องดังกล่าวข้างต้นได้ชี้ให้เห็นว่า การปฏิบัติงานวิชาการในสถานศึกษามีความสำคัญเป็นการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพ ให้มีความรู้และคุณธรรม ซึ่งสถานศึกษาส่วนใหญ่ยังขาดความเข้าใจเกี่ยวกับการปฏิบัติงานวิชาการในด้านต่าง ๆ ดังนั้น การปฏิบัติงานวิชาการจึงเป็นเรื่องสำคัญสำหรับผู้บริหารและบุคลากรที่เกี่ยวข้องทุกคนที่ต้องตระหนักถึงความสำคัญของงานวิชาการเพื่อเป็นประโยชน์ในการปรับปรุงงานวิชาการให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อไป

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพ 2 แสดงกรอบแนวคิดการวิจัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กในอำเภอวังเหนือ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3 มีวิธีดำเนินการวิจัยตามลำดับดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การสร้างเครื่องมือและการหาคุณภาพเครื่องมือ
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียนขนาดเล็กอำเภอวังเหนือ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3 จำนวน 19 โรงเรียนที่สอนในปีการศึกษา 2554 จำนวน 118 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามจำนวน 1 ฉบับ โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามเพศ อายุ วุฒิการศึกษาสูงสุด ปัจจุบันดำรงตำแหน่งและประสบการณ์การทำงาน เป็นแบบสำรวจรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารงานของวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กในอำเภอวังเหนือ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3 ใน 12 ด้าน คือ การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การวัดผล การประเมินผล และการเทียบโอนผลการเรียน การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา การพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ การนิเทศการศึกษา การแนะแนวการศึกษา การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น การส่งเสริม

สนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัวยุคใหม่ องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ซึ่งมี 5 ระดับ ตามแนวคิดของลิเคอร์ท (Likert) โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

ปฏิบัติมากที่สุด	มีค่าเท่ากับ	5	คะแนน
ปฏิบัติมาก	มีค่าเท่ากับ	4	คะแนน
ปฏิบัติปานกลาง	มีค่าเท่ากับ	3	คะแนน
ปฏิบัติน้อย	มีค่าเท่ากับ	2	คะแนน
ปฏิบัติน้อยที่สุด	มีค่าเท่ากับ	1	คะแนน

การแปลความหมายของคะแนนเฉลี่ยจากแบบสอบถามตามเกณฑ์ของ ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ (2538, หน้า 210) ดังนี้

ค่าเฉลี่ยระหว่าง	4.50 – 5.00	หมายถึง	ปฏิบัติงานวิชาการมากที่สุด
ค่าเฉลี่ยระหว่าง	3.50 – 4.49	หมายถึง	ปฏิบัติงานวิชาการมาก
ค่าเฉลี่ยระหว่าง	2.50 – 3.49	หมายถึง	ปฏิบัติงานวิชาการปานกลาง
ค่าเฉลี่ยระหว่าง	1.50 – 2.49	หมายถึง	ปฏิบัติงานวิชาการน้อย
ค่าเฉลี่ยระหว่าง	1.00 – 1.49	หมายถึง	ปฏิบัติงานวิชาการน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 ปัญหาและข้อเสนอแนะในการบริหารงานวิชาการ ทั้ง 12 งาน เป็นแบบสอบถามแบบปลายเปิด

การสร้างเครื่องมือ

การสร้างเครื่องมือในการวิจัย ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการจากเอกสารตำราต่าง ๆ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
2. สร้างแบบสอบถามจากข้อมูลที่รวบรวมทั้งหมด นำเสนออาจารย์ที่ปรึกษา พิจารณาตรวจสอบ เสนอแนะ แก้ไขเนื้อหาและการใช้ภาษา
3. นำแบบสอบถามที่ผ่านการปรับปรุงแก้ไขและผ่านการพิจารณากลั่นกรองจากอาจารย์ที่ปรึกษาแล้วนำเสนอผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ความสมบูรณ์และความครอบคลุมของเนื้อหา และหาค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC (Index of Item Objective Congruence) โดยให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณา ดังนี้

ข้อคำถามแต่ละข้อมีความสอดคล้องหรือไม่ มีเกณฑ์ให้คะแนนดังนี้

ให้คะแนน +1 เมื่อแน่ใจข้อคำถามนั้น วัดตรงตามจุดประสงค์ของการวัด

ให้คะแนน 0 เมื่อไม่แน่ใจข้อคำถามนั้น วัดตรงตามจุดประสงค์ของการวัด

ให้คะแนน -1 เมื่อแน่ใจข้อคำถามนั้น วัดไม่ตรงตามจุดประสงค์ของการวัด

วิเคราะห์ดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ระหว่างข้อคำถามกับหลักการโดยใช้สูตร
ดังนี้ (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2540, หน้า 117)

$$\text{สูตร } IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC แทน ค่าความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับความต้องการ

$\sum R$ แทน ผลรวมคะแนนของผู้เชี่ยวชาญ

N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

แล้วนำมาหาค่าเฉลี่ย เลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป ถือว่าเป็นข้อ
คำถามที่อยู่ในเกณฑ์ความตรงเชิงเนื้อหาที่ใช้ได้และได้ค่า IOC อยู่ระหว่าง 1.0

4. ทำการปรับปรุงแบบสอบถามให้มีความสมบูรณ์ เพื่อนำไปใช้เก็บข้อมูล ต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

1. ขอลงชื่อจากวิทยาลัยการศึกษาต่อเนื่อง มหาวิทยาลัยพะเยา ไปติดต่อ
ผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็กในอำเภอวังเหนือ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง
เขต 3 เพื่อขอความร่วมมือจากผู้บริหาร และครู ตอบแบบสอบถาม

2. ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลโดยขอความร่วมมือผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็กใน
อำเภอวังเหนือ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปางเขต 3 เป็นผู้เก็บรวบรวม
ข้อมูลของแต่ละโรงเรียน

3. การเก็บรวบรวมแบบสอบถาม ผู้วิจัยรวบรวมแบบสอบถามภายในเวลาที่
กำหนด และได้รับแบบสอบถามคืน จำนวน 118 ฉบับ

4. นำแบบสอบถามที่ได้คืนมาตรวจสอบความสมบูรณ์ของการตอบ ก่อนนำไป
วิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป มีขั้นตอนดังนี้

1. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาทุกฉบับ โดยได้รับคืนจำนวน 118 ฉบับ

2. ตอนที่ 1 วิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) และหาค่าร้อยละนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบคำบรรยาย

3. ตอนที่ 2 วิเคราะห์การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กในอำเภอวังเหนือ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย (c) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) นำเสนอในรูปแบบตารางประกอบคำบรรยาย โดยนำค่าเฉลี่ยมาเปรียบเทียบตามเกณฑ์ ดังนี้ (อังคณา สายยศ, 2538, หน้า 210)

ค่าเฉลี่ยระหว่าง	4.50 – 5.00	หมายถึง	ปฏิบัติงานวิชาการมากที่สุด
ค่าเฉลี่ยระหว่าง	3.50 – 4.49	หมายถึง	ปฏิบัติงานวิชาการมาก
ค่าเฉลี่ยระหว่าง	2.50 – 3.49	หมายถึง	ปฏิบัติงานวิชาการปานกลาง
ค่าเฉลี่ยระหว่าง	1.50 – 2.49	หมายถึง	ปฏิบัติงานวิชาการน้อย
ค่าเฉลี่ยระหว่าง	1.00 – 1.49	หมายถึง	ปฏิบัติงานวิชาการน้อยที่สุด

4. ตอนที่ 3 วิเคราะห์ปัญหาและข้อเสนอแนะในการบริหารงานวิชาการ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้คำบรรยาย

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การศึกษาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กในอำเภอวังเหนือ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3 ที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การวัดผล ประเมินผล และการเทียบโอนผลการเรียน การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา การพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ การนิเทศการศึกษา การแนะแนวการศึกษา การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น และการส่งเสริมสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา ผู้ศึกษาได้นำเสนอผลการศึกษาตามลำดับดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3 การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การวัดผล ประเมินผล และการเทียบโอนผลการเรียน การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา การพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ การนิเทศการศึกษา การแนะแนวการศึกษา การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น และการส่งเสริมสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

ตอนที่ 3 ปัญหาและข้อเสนอแนะในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กในอำเภอวังเหนือ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3

ตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตาราง 1 แสดงสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

สถานภาพทั่วไป	จำนวน (N=118)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	45	31.10
หญิง	73	61.90
ช่วงอายุ		
ต่ำกว่า 30 ปี	16	13.60
30 –39 ปี	40	33.90
40 –49 ปี	18	15.30
50 ปีขึ้นไป	44	37.30
วุฒิการศึกษาสูงสุด		
ปริญญาตรี	95	80.50
ปริญญาโท	23	19.50
ปัจจุบันดำรงตำแหน่ง		
ครูผู้ช่วย	7	5.90
ครู คศ.1	27	22.90
ครู คศ.2	35	29.70
ครู คศ.3	21	17.80
ผู้บริหารสถานศึกษา	16	13.60
อื่นๆ	12	10.20
ประสบการณ์การทำงาน		
ต่ำกว่า 10 ปี	44	37.30
10-15 ปี	17	14.40
16-20 ปี	9	7.60
20 ปีขึ้นไป	48	40.70

จากตาราง 1 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 73 คน คิดเป็นร้อยละ 61.90 เป็นเพศชาย จำนวน 45 คน คิดเป็นร้อยละ 38.10 โดยส่วนใหญ่มีอายุ 50 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 37.30 รองลงมาอายุระหว่าง 30-39 ปี จำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 33.90 ด้านวุฒิการศึกษาสูงสุด ส่วนใหญ่มีวุฒิปริญญาตรี จำนวน 95 คน คิดเป็นร้อยละ 80.50 รองลงมาวุฒิปริญญาโท จำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 19.50 ส่วนใหญ่เป็นครู คศ.2 จำนวน 35 คน คิดเป็นร้อยละ 29.70 รองลงมาเป็นครู คศ.1 จำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 22.90 และมีประสบการณ์การทำงาน 20 ปีขึ้นไป จำนวน 48 คน คิดเป็นร้อยละ 40.70 รองลงมาต่ำกว่า 10 ปีจำนวน 44 คน คิดเป็นร้อยละ 37.30

ตอนที่ 2 การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาลำปาง เขต 3

ตาราง 2 แสดงการบริหารงานวิชาการด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

กิจกรรม	ระดับการปฏิบัติ		แปลผล
	μ	σ	
1 ศึกษา วิเคราะห์เอกสารหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551	3.96	0.66	มาก
2 ร่วมกับคณะกรรมการสถานศึกษาในการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม และประเมินสภาพของสถานศึกษาเพื่อกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย คุณลักษณะอันพึงประสงค์	3.75	0.76	มาก
3 จัดทำโครงสร้างหลักสูตรและสาระต่าง ๆ ที่สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย คุณลักษณะอันพึงประสงค์	3.89	0.70	มาก
4 นำหลักสูตรไปใช้ในการเรียนการสอนและบริหารจัดการใช้หลักสูตรให้เหมาะสม	3.97	0.69	มาก
5 นิเทศการใช้หลักสูตร	3.52	0.73	มาก
6 ติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตร	3.59	0.82	มาก
7 ปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรตามความเหมาะสม	3.64	0.77	มาก
8 การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาและผู้นำชุมชนท้องถิ่น ในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา	3.54	0.85	มาก
โดยรวม	3.73	0.75	มาก

จากตาราง 2 พบว่า โดยภาพรวมการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3 ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\mu=3.73$) เมื่อพิจารณาในรายละเอียดแล้ว ผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่มีการปฏิบัติในเรื่องนำหลักสูตรไปใช้ในการเรียนการสอนและบริหารจัดการใช้ หลักสูตรให้เหมาะสม อยู่ในระดับมาก ($\mu=3.97$) รองลงมาคือ ศึกษาค้นคว้าเอกสารหลักสูตร แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 ($\mu=3.96$) และมีการปฏิบัติน้อยสุดในเรื่องการนิเทศ การใช้หลักสูตร ($\mu=3.52$)

ตาราง 3 แสดงการบริหารงานวิชาการด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้

กิจกรรม	ระดับการปฏิบัติ		แปลผล
	μ	σ	
1 ส่งเสริมให้ ครูจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ ตาม สาระ และหน่วยการเรียนรู้ โดยเน้นผู้เรียนเป็น สำคัญ	3.98	0.65	มาก
2 ส่งเสริมให้ครูจัดกระบวนการเรียนรู้ โดยจัด เนื้อหาสาระและกิจกรรม ให้สอดคล้องกับความ สนใจ ความถนัดของผู้เรียน	3.91	0.75	มาก
3 จัดให้มีการนิเทศการเรียนการสอนแก่ครูในกลุ่ม สาระต่าง ๆ	3.64	0.69	มาก
4 ส่งเสริมให้มีการพัฒนาครู เพื่อพัฒนา กระบวนการเรียนรู้ตามความเหมาะสม	4.06	0.63	มาก
5 การร่วมมือช่วยเหลือกันแบบกัลยาณมิตรในการ พัฒนาการกระบวนการเรียนรู้	3.97	0.72	มาก
โดยรวม	3.91	0.69	มาก

จากตาราง 3 พบว่า โดยภาพรวมการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3 ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\mu=3.91$) เมื่อพิจารณาในรายละเอียดแล้ว ผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่มีการปฏิบัติในเรื่องส่งเสริมให้มีการพัฒนาครู เพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้ตาม ความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\mu=4.06$) รองลงมาคือ ส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการจัดการ

เรียนรู้ตามสาระและหน่วยการเรียนรู้ โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ($\mu=3.98$) และมีการปฏิบัติน้อยสุดในเรื่องจัดให้มีการนิเทศการเรียนการสอนแก่ครูในกลุ่มสาระต่าง ๆ ($\mu=3.64$)

ตาราง 4 แสดงการบริหารงานวิชาการด้านการวัดผล การประเมินผลและการเทียบโอนผลการเรียน

กิจกรรม	ระดับการปฏิบัติ		แปลผล
	μ	σ	
1 กำหนดระเบียบแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลของสถานศึกษา	3.86	0.79	มาก
2 ส่งเสริมให้ครูดำเนินการวัดผล และประเมินผลการเรียนการสอน โดยให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา สาระการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ แผนการจัดการเรียนรู้ และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	3.82	0.75	มาก
3 ส่งเสริมให้ครูดำเนินการวัดผล และประเมินผลการเรียนการสอนโดยเน้นการประเมินตามสภาพจริง	3.92	0.72	มาก
4 จัดให้มีการเทียบโอนความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ และผลการเรียนจากสถานศึกษาอื่น	3.40	0.96	ปานกลาง
5 พัฒนาเครื่องมือวัดและประเมินผลให้ได้มาตรฐาน	3.73	0.64	มาก
โดยรวม	3.75	0.77	มาก

จากตาราง 4 พบว่า โดยภาพรวมการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3 ด้านการวัดผล การประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\mu=3.75$) เมื่อพิจารณาในรายละเอียดแล้ว ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีการปฏิบัติในเรื่อง ส่งเสริมให้ครูดำเนินการวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอนโดยเน้นการประเมินตามสภาพจริง อยู่ในระดับมาก ($\mu=3.92$) รองลงมาคือ กำหนดระเบียบแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลของสถานศึกษา ($\mu=3.86$) และมีการปฏิบัติน้อยสุดในเรื่องจัดให้มีการเทียบโอนความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ และผลการเรียนจากสถานศึกษาอื่น ($\mu=3.40$)

ตาราง 5 แสดงการบริหารงานวิชาการด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา

กิจกรรม	ระดับการปฏิบัติ		แปลผล
	μ	σ	
1 ศึกษาวิเคราะห์วิจัย การบริหารการจัดการและการพัฒนาคุณภาพงานวิชาการ ในภาพรวมของสถานศึกษา	3.79	0.74	มาก
2 ส่งเสริมให้ครูศึกษาวิเคราะห์วิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ให้แก่กลุ่มสาระการเรียนรู้	3.78	0.67	มาก
3 ประสานความร่วมมือในการศึกษา วิเคราะห์วิจัย ระหว่างสถานศึกษาและองค์กรที่เกี่ยวข้อง	3.53	0.65	มาก
4 การเผยแพร่ผลงานการวิจัยหรือพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน และงานวิชาการกับสถานศึกษา บุคคล ครอบครัวยุ องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่น	3.53	0.68	มาก
5 การนำผลการวิจัยไปใช้เพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน	3.59	0.64	มาก
โดยรวม	3.64	0.68	มาก

จากตาราง 5 พบว่า โดยภาพรวมการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3 ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพ การศึกษามีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\mu=3.64$) เมื่อพิจารณาในรายละเอียดแล้ว ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีการปฏิบัติในเรื่อง ศึกษาวิเคราะห์วิจัย การบริหารการจัดการและการพัฒนาคุณภาพงานวิชาการ ในภาพรวมของสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก ($\mu=3.79$) รองลงมา คือ ส่งเสริมให้ครูศึกษาวิเคราะห์วิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ให้แก่กลุ่มสาระ การเรียนรู้ ($\mu=3.78$) และมีการปฏิบัติน้อยสุดในเรื่องประสานความร่วมมือในการศึกษา วิเคราะห์ วิจัย ระหว่างสถานศึกษาและองค์กรที่เกี่ยวข้อง การเผยแพร่ผลงานการวิจัยหรือพัฒนาคุณภาพ การเรียนการสอนและงานวิชาการกับสถานศึกษา บุคคล ครอบครัวยุ องค์กร หน่วยงานและ สถาบันอื่น ($\mu=3.53$)

ตาราง 6 แสดงการบริหารงานวิชาการด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยี
เพื่อการศึกษา

กิจกรรม	ระดับการปฏิบัติ		แปลผล
	μ	σ	
1 ศึกษาวิเคราะห์ ความจำเป็นในการใช้สื่อเทคโนโลยี เพื่อการจัดการเรียนการสอนและการบริหารงาน วิชาการ	3.79	0.60	มาก
2 ส่งเสริมให้ครู ผลิต พัฒนาสื่อและนวัตกรรม การเรียน การสอนและการพัฒนางานด้านวิชาการ	3.92	0.64	มาก
3 จัดหาสื่อเทคโนโลยีเพื่อใช้ในการจัดการเรียน การสอน และการพัฒนางานด้านวิชาการ	3.82	0.68	มาก
4 ประสานความร่วมมือในการผลิต จัดหา พัฒนา และการใช้สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการ จัดการเรียนการสอน และการพัฒนางานวิชาการ กับสถานศึกษา บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่น	3.76	0.66	มาก
5 การประเมินผลการพัฒนาการใช้สื่อ นวัตกรรมและ เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา	3.67	0.65	มาก
โดยรวม	3.79	0.65	มาก

จากตาราง 6 พบว่า โดยภาพรวมการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3 ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\mu=3.79$) เมื่อพิจารณาในรายละเอียด แล้ว ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีการปฏิบัติในเรื่อง ส่งเสริมให้ครู ผลิต พัฒนาสื่อและ นวัตกรรมการเรียน การสอนและการพัฒนางานด้านวิชาการ อยู่ในระดับมาก ($\mu=3.92$) รองลงมาคือ จัดหาสื่อเทคโนโลยีเพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอน และการพัฒนางานด้าน วิชาการ ($\mu=3.82$) และมีการปฏิบัติน้อยสุดในเรื่องการประเมินผลการพัฒนาการใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ($\mu=3.67$)

ตาราง 7 แสดงการบริหารงานวิชาการด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้

กิจกรรม	ระดับการปฏิบัติ		แปลผล
	μ	σ	
1 การสำรวจแหล่งเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาทั้งในและนอกสถานศึกษา	3.97	0.69	มาก
2 จัดทำเอกสารเผยแพร่แหล่งการเรียนรู้	3.63	0.69	มาก
3 จัดตั้งและพัฒนาแหล่งการเรียนรู้รวมทั้งพัฒนาองค์ความรู้	3.68	0.63	มาก
4 ประสานความร่วมมือสถานศึกษา บุคคล ครอบครัวยุ วังค์กร หน่วยงานและสถาบันสังคมอื่น ที่จัดการศึกษาในการจัดตั้ง ส่งเสริม พัฒนา แหล่งเรียนรู้ที่ใช้ร่วมกัน	3.75	0.73	มาก
5 ส่งเสริม สนับสนุนให้ครูใช้แหล่งเรียนรู้ ในการ จัด กระบวนการเรียนรู้ โดยครอบคลุมภูมิปัญญาท้องถิ่น	3.89	0.69	มาก
โดยรวม	3.78	0.69	มาก

จากตาราง 7 พบว่า โดยภาพรวมการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3 ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\mu=3.78$) เมื่อพิจารณาในรายละเอียดแล้ว ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีการปฏิบัติในเรื่อง การสำรวจแหล่งเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาทั้งในและนอกสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก ($\mu=3.97$) รองลงมาคือ ส่งเสริม สนับสนุนให้ครูใช้แหล่งเรียนรู้ในการจัดกระบวนการเรียนรู้โดยครอบคลุมภูมิปัญญาท้องถิ่น($\mu=3.89$) และมีการปฏิบัติ น้อยสุดในเรื่องจัดทำเอกสารเผยแพร่แหล่งการเรียนรู้ ($\mu=3.63$)

ตาราง 8 แสดงการบริหารงานวิชาการด้านการนิเทศการศึกษา

กิจกรรม	ระดับการปฏิบัติ		แปลผล
	μ	σ	
1 มีการจัดระบบการนิเทศงานวิชาการ การเรียนการสอนภายในสถานศึกษา	3.76	0.61	มาก
2 ดำเนินการนิเทศงานวิชาการ และการเรียนการสอนในรูปแบบหลากหลาย และเหมาะสมกับสถานศึกษา	3.69	0.62	มาก
3 ประเมินผลการจัดระบบและการนิเทศการศึกษาในสถานศึกษา	3.59	0.60	มาก
4 ติดตามประสานงานกับเขตพื้นที่การศึกษาเพื่อพัฒนาระบบและกระบวนการนิเทศงานวิชาการและการเรียนการสอนของสถานศึกษา	3.68	0.63	มาก
5 การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์การจัดระบบนิเทศการศึกษาภายในสถานศึกษากับสถานศึกษาอื่น	3.57	0.63	มาก
โดยรวม	3.66	0.62	มาก

จากตาราง 8 พบว่า โดยภาพรวมการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3 ด้านการนิเทศการศึกษา มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\mu=3.66$) เมื่อพิจารณาในรายละเอียดแล้ว ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีการปฏิบัติในเรื่อง มีการจัดระบบการนิเทศงานวิชาการ การเรียนการสอนภายในสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก ($\mu=3.76$) รองลงมาคือ ดำเนินการนิเทศงานวิชาการ และการเรียนการสอนในรูปแบบหลากหลาย และเหมาะสมกับสถานศึกษา ($\mu=3.69$) และมีการปฏิบัติน้อยสุดในเรื่อง การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์การจัดระบบนิเทศการศึกษาภายในสถานศึกษากับสถานศึกษาอื่น ($\mu=3.57$)

ตาราง 9 แสดงการบริหารงานวิชาการด้านการแนะแนวการศึกษา

กิจกรรม	ระดับการปฏิบัติ		แปลผล
	μ	σ	
1 มีการจัดระบบการแนะแนวทางวิชาการและวิชาชีพภายในสถานศึกษา โดยเชื่อมโยงกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนและกระบวนการเรียนการสอน	3.78	0.64	มาก
2 ดำเนินการแนะแนวการศึกษาโดยความร่วมมือของครูทุกคนในสถานศึกษา	3.82	0.71	มาก
3 ติดตามและประเมินผลการจัดการระบบและกระบวนการแนะแนวการศึกษาในสถานศึกษา	3.74	0.76	มาก
4 ประสานความร่วมมือ และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ด้านการแนะแนวการศึกษา กับสถานศึกษาหรือเครือข่ายแนะแนวภายในเขตพื้นที่การศึกษา	3.65	0.71	มาก
5 นำผลจากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้มาพัฒนาสถานศึกษาและผู้เรียนให้เกิดประสิทธิภาพ	3.75	0.72	มาก
โดยรวม	3.75	0.71	มาก

จากตาราง 9 พบว่า โดยภาพรวมการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3 ด้านการแนะแนวการศึกษา มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\mu=3.75$) เมื่อพิจารณาในรายละเอียดแล้ว ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีการปฏิบัติในเรื่อง ดำเนินการแนะแนวการศึกษาโดยความร่วมมือของครูทุกคนในสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก ($\mu=3.82$) รองลงมาคือ มีการจัดระบบการแนะแนวทางวิชาการและวิชาชีพภายในสถานศึกษา โดยเชื่อมโยงกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนและกระบวนการเรียนการสอน ($\mu=3.78$) และมีการปฏิบัติน้อยสุดในเรื่อง ประสานความร่วมมือ และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ด้านการแนะแนวการศึกษา กับสถานศึกษาหรือเครือข่ายแนะแนวภายในเขตพื้นที่การศึกษา ($\mu=3.65$)

ตาราง 10 แสดงการบริหารงานวิชาการด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายใน
สถานศึกษา

กิจกรรม	ระดับการปฏิบัติ		แปลผล
	μ	σ	
1 จัดระบบโครงสร้างองค์กรให้รองรับการจัดระบบ ประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา	3.92	0.64	มาก
2 กำหนดเกณฑ์การประเมิน เป้าหมายความสำเร็จ สถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษา และตัวชี้วัดของ กระทรวง	3.94	0.66	มาก
3 วางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามระบบประกัน คุณภาพการศึกษาให้ บรรลุผลตามเป้าหมาย ความสำเร็จของสถานศึกษา	3.98	0.58	มาก
4 ดำเนินการพัฒนางานตามแผนและติดตาม ตรวจสอบ และประเมินคุณภาพภายในเพื่อปรับปรุง อย่างต่อเนื่อง	3.79	0.61	มาก
5 ประสานความร่วมมือกับสถานศึกษาและหน่วยงาน อื่นในการปรับปรุงและพัฒนาระบบประกันคุณภาพ ภายในและการพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามระบบ การประกันคุณภาพการศึกษา	3.81	0.58	มาก
6 ประสานความร่วมมือกับเขตพื้นที่การศึกษาและ หน่วยงานอื่นเพื่อประเมินคุณภาพการศึกษาของ สถานศึกษาตามระบบการประกันคุณภาพการศึกษา ภายในเขตพื้นที่การศึกษา	3.84	0.57	มาก
7 ประสานงานกับสำนักงานรับรองมาตรฐานการศึกษา และประเมินคุณภาพ ในการประเมินสถานศึกษาเพื่อ เป็นฐานในการพัฒนาอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง	3.64	0.75	มาก
โดยรวม	3.85	0.63	มาก

จากตาราง 10 พบว่า โดยภาพรวมการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3 ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\mu=3.85$) เมื่อพิจารณาในรายละเอียดแล้ว ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีการปฏิบัติในเรื่อง วางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามระบบประกันคุณภาพการศึกษาให้ บรรลุผลตามเป้าหมายความสำเร็จของสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก ($\mu=3.98$) รองลงมาคือ กำหนดเกณฑ์การประเมิน เป้าหมายความสำเร็จสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษา และตัวชี้วัดของกระทรวง ($\mu=3.94$) และมีการปฏิบัติน้อยสุดในเรื่อง ประสานงานกับสำนักงานรับรองมาตรฐานการศึกษาและประเมินคุณภาพในการประเมินสถานศึกษาเพื่อเป็นฐานในการพัฒนาอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง ($\mu=3.64$)

ตาราง 11 แสดงการบริหารงานวิชาการด้านการส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน

กิจกรรม	ระดับการปฏิบัติ		แปลผล
	μ	σ	
1 การศึกษาสำรวจความต้องการ สนับสนุนงานวิชาการแก่ชุมชน	3.60	0.75	มาก
2 จัดให้ความรู้ เสริมสร้างความคิดและเทคนิค ทักษะทางวิชาการเพื่อการพัฒนาทักษะวิชาชีพ และคุณภาพชีวิตของประชาชนในชุมชนและท้องถิ่น	3.56	0.76	มาก
3 การส่งเสริมให้ประชาชนในชุมชน ท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมทางวิชาการของสถานศึกษา	3.65	0.77	มาก
4 ส่งเสริมให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ประสบการณ์ ระหว่างบุคคล ครอบครั้ว ชุมชนและท้องถิ่น	3.60	0.74	มาก
5 จัดการส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชนอย่างสม่ำเสมอ	3.48	0.82	ปานกลาง
โดยรวม	3.58	0.77	มาก

จากตาราง 11 พบว่า โดยภาพรวมการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3 ด้านการส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\mu=3.58$) เมื่อพิจารณาในรายละเอียดแล้ว ผู้ตอบ

แบบสอบถามส่วนใหญ่มีการปฏิบัติในเรื่อง การส่งเสริมให้ประชาชนในชุมชน ท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมทางวิชาการของสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก ($\mu=3.65$) รองลงมาคือ การศึกษาสำรวจความต้องการ สนับสนุนงานวิชาการแก่ชุมชน และส่งเสริมให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ประสบการณ์ระหว่างบุคคล ครอบครัว ชุมชนและท้องถิ่น ($\mu=3.60$) และมีการปฏิบัติน้อยสุดในเรื่องจัดการส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชนอย่างสม่ำเสมอ ($\mu=3.48$)

ตาราง 12 แสดงการบริหารงานวิชาการด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น

กิจกรรม	ระดับการปฏิบัติ		แปลผล
	μ	σ	
1 ประสานความร่วมมือช่วยเหลือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาของรัฐ	3.62	0.77	มาก
2 ประสานความร่วมมือช่วยเหลือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาของเอกชน	3.42	0.90	ปานกลาง
3 ประสานความร่วมมือช่วยเหลือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	3.49	0.91	ปานกลาง
4 สร้างเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับองค์กรต่าง ๆ ภายในประเทศ	3.24	0.98	ปานกลาง
5 สร้างเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับองค์กรต่าง ๆ ในต่างประเทศ	2.77	1.16	ปานกลาง
6 มีการเตรียมความพร้อมในการจัดการสถานศึกษาเพื่อรองรับการเป็นประชาคมอาเซียนในอนาคต	3.44	0.86	ปานกลาง
โดยรวม	3.33	0.93	ปานกลาง

จากตาราง 12 พบว่า โดยภาพรวมการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3 ด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ($\mu=3.33$) เมื่อพิจารณาในรายละเอียดแล้ว ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีการปฏิบัติในเรื่อง ประสานความร่วมมือช่วยเหลือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาของรัฐ อยู่ในระดับมาก ($\mu=3.62$) รองลงมาคือ

ประสานความร่วมมือช่วยเหลือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอยู่ในระดับปานกลาง ($\mu=3.49$) และมีการปฏิบัติน้อยสุดในเรื่องสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับองค์กรต่างๆ ในต่างประเทศ ($\mu=2.77$)

ตาราง 13 แสดงการบริหารงานวิชาการด้านการส่งเสริมสนับสนุนงานวิชาการแก่ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

กิจกรรม	ระดับการปฏิบัติ		แปลผล
	μ	σ	
1 สํารวจและศึกษาข้อมูลการจัดการศึกษา รวมทั้งความต้องการในการได้รับ การสนับสนุนด้านวิชาการของบุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันสังคมอื่น ที่จัดการศึกษา	3.53	0.79	มาก
2 ส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาวิชาการและการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ใน การจัดการศึกษาของบุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษา	3.53	0.84	มาก
3 จัดให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการจัดการศึกษาของบุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษา	3.53	0.86	มาก
4 มีการวางแผนปฏิบัติงานวิชาการร่วมกันระหว่างโรงเรียน วัดและชุมชนในท้องถิ่น	3.58	0.84	มาก
โดยรวม	3.54	0.83	มาก

จากตาราง 13 พบว่า โดยภาพรวมการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3 ด้านการส่งเสริมสนับสนุนงานวิชาการแก่ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\mu=3.54$) เมื่อพิจารณาในรายละเอียดแล้ว ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีการปฏิบัติในเรื่อง มีการวางแผนปฏิบัติงานวิชาการร่วมกันระหว่าง โรงเรียน วัดและชุมชนในท้องถิ่น อยู่ในระดับมาก ($\mu=3.58$) รองลงมาคือ สํารวจและศึกษาข้อมูลการจัดการศึกษา รวมทั้งความต้องการใน

การได้รับการสนับสนุนด้านวิชาการของบุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันสังคมอื่น ที่จัดการศึกษาส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาวิชาการและการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ในการจัดการศึกษาของบุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษา และจัดให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการจัดการศึกษาของบุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษา ($\mu=3.53$) ตามลำดับ

ตาราง 14 แสดงผลสรุปการปฏิบัติงานวิชาการ ทั้ง 12 ด้าน

กิจกรรม	ระดับการปฏิบัติ		แปลผล
	μ	σ	
1 ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	3.73	0.75	มาก
2 ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้	3.91	0.69	มาก
3 ด้านการวัดผล ประเมินผล และการเทียบโอนผลการเรียน	3.75	0.77	มาก
4 ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา	3.64	0.68	มาก
5 ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา	3.79	0.65	มาก
6 ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้	3.78	0.69	มาก
7 ด้านการนิเทศการศึกษา	3.66	0.62	มาก
8 ด้านการแนะแนวการศึกษา	3.75	0.71	มาก
9 ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา	3.85	0.63	มาก
10 ด้านการส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน	3.58	0.77	มาก
11 ด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น	3.33	0.93	ปานกลาง
12 ด้านการส่งเสริมสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา	3.54	0.83	มาก
โดยรวม	3.69	0.73	มาก

จากตาราง 14 พบว่า โดยภาพรวมการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3 ทั้ง 12 ด้าน มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\mu=3.69$) เมื่อพิจารณาในรายละเอียดแล้ว ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีการปฏิบัติในด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ อยู่ในระดับมาก ($\mu=3.91$) รองลงมาคือ ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ($\mu=3.85$) และมีการปฏิบัติน้อยสุดในด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น ($\mu=3.33$)

ตอนที่ 3 ปัญหาและข้อเสนอแนะ ในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กในอำเภอวังเหนือ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3

จากการศึกษาในครั้งนี้ ได้ทราบถึงปัญหาและข้อเสนอแนะของการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กในอำเภอวังเหนือ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3 ผู้ศึกษาได้จัดกลุ่มปัญหาและข้อเสนอแนะที่เหมือนกันหรือคล้ายกันเข้า ปรากฏผลดังนี้

การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

ปัญหา

1. มีการวางแผนการจัดทำหลักสูตร แต่ไม่สามารถนำไปใช้ได้จริง เช่น หลักสูตรท้องถิ่น เป็นต้น
2. การจัดทำหลักสูตรของโรงเรียนไม่มีผู้ตรวจสอบความถูกต้องและให้คำแนะนำ
3. หลักสูตรที่ใช้ในโรงเรียนเป็นหลักสูตรแกนกลาง ซึ่งในบางครั้งนักเรียนที่เรียนอ่อนจะเข้าใจยาก
4. หลักสูตรมีการปรับเปลี่ยนตลอดเวลา ทำให้ผู้ปฏิบัติลำบาก
5. ครูผู้สอนไม่มีโอกาสปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรด้วยตนเอง

ข้อเสนอแนะ

1. ควรจัดให้ครูผู้สอนนำหลักสูตรท้องถิ่นไปประยุกต์ใช้ในวิชาที่ตนเองรับผิดชอบ โดยให้วิทยากรที่มีความรู้มาอบรมก่อนเสมอ
2. ควรมีบุคลากรที่มีความรู้ด้านหลักสูตรอย่างแท้จริง และฝ่ายวิชาการมีการพัฒนาหลักสูตรอย่างแท้จริง
3. ควรมีการสำรวจความรู้พื้นฐานของนักเรียน และจัดหลักสูตรให้มีความสอดคล้องกับความสามารถของนักเรียน
4. ควรส่งเสริมให้ครูได้พัฒนาความรู้เกี่ยวกับหลักสูตร โดยส่งไปอบรมหรือดูงานตามความเหมาะสม

5. ควรมีการปรับปรุงหลักสูตรให้เหมาะสมกับสถานศึกษาและมีการนำไปใช้จริง

การพัฒนากระบวนการเรียนรู้

ปัญหา

1. กิจกรรมระหว่างภาคเรียนมีมากเกินไป
2. นักเรียนขาดวินัยไม่ให้ความสำคัญกับการเรียนเท่าที่ควร
3. ภาระงานสอนของครูมีมากเกินไป ทำให้การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร
4. ครูผู้สอนมีการเปลี่ยนบ่อย ทำให้การจัดการเรียนการสอนไม่ต่อเนื่อง
5. ครูผู้สอนยังขาดทักษะและความรู้เกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียน จึงไม่สามารถนำผลการวิจัยมาพัฒนากระบวนการเรียนรู้ได้อย่างแท้จริง

ข้อเสนอแนะ

1. ควรมีการกำหนดกิจกรรมไว้ล่วงหน้า มีการวางแผนการจัดกิจกรรมที่แน่นอน
2. ควรให้ครูดำเนินการเรื่องระเบียบวินัยของนักเรียนอย่างจริงจัง
3. ควรกำหนดภาระงานของครูให้เหมาะสม เพื่อให้ครูมีเวลาและโอกาสในการพัฒนางานสอนของตนเอง
4. ไม่ควรมีการเปลี่ยนแปลงครูผู้สอนบ่อย เพราะจะทำให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการเรียนรู้ที่ไม่ต่อเนื่อง
5. ควรสนับสนุนให้ครูผู้สอนทำวิจัยในชั้นเรียนอย่างจริงจัง โดยการจัดอบรมและให้ครูผู้ที่มีความเชี่ยวชาญมาแนะนำ เพื่อให้ครูผู้สอนได้นำวิจัยในชั้นเรียนมาช่วยในการพัฒนากระบวนการเรียนรู้

การวัดผล ประเมินผล และการเทียบโอนผลการเรียน

ปัญหา

1. ครูขาดความมั่นใจในวิธีการการวัดผล ประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน
2. ครูมีความรู้ด้านการวัดผลยังมีขีดจำกัด และการพัฒนาเครื่องมือในการวัดยังมีน้อย
3. มีการวัดผลงานมากกว่ากระบวนการ
4. ปัญหาคุณภาพของการวัด มาตรฐานการให้คะแนนและอคติในการให้คะแนน

ข้อเสนอแนะ

1. สร้างความมั่นใจในวิธีการปฏิบัติงานวัดผล ประเมินผลโดยการให้ครูเข้ารับการอบรม
2. การพัฒนาแบบวัด ควรมีการพัฒนาแบบร่วมมือกันระหว่างฝ่ายวัดผล กับครูที่ทำกรวัดผล
3. ครูควรใกล้ชิดและรู้จักผู้เรียนแต่ละบุคคล มีการบันทึกพฤติกรรม การปฏิบัติงานของผู้เรียนหลังปฏิบัติงานทันที
4. ควรสร้างคู่มือที่แสดงเกณฑ์การให้คะแนนที่มีความละเอียดเพื่อยึดเป็นเกณฑ์ในการตัดสินใจ

การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา

ปัญหา

1. ครูขาดทักษะในการทำวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา และไม่ให้ความสำคัญในการทำเท่าที่ควร
2. ไม่มีการนำวิจัยไปใช้อย่างเป็นรูปธรรม

ข้อเสนอแนะ

1. ควรส่งเสริมให้ครูศึกษาและวิเคราะห์ความจำเป็นของการทำวิจัย เพราะงานวิจัยพัฒนาการเรียนรู้และควบคู่กับการเรียนการสอนเสมอ
2. ควรสอดแทรกให้การทำวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้

การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา

ปัญหา

1. ครูขาดทักษะในการผลิต พัฒนาสื่อและนวัตกรรมการเรียนการสอน
2. ขาดงบประมาณในการจัดซื้อสื่อเทคโนโลยีเพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอน
3. การจัดทำสื่อเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนการสอนขาดการศึกษาค้นคว้า วิเคราะห์ความจำเป็นในการใช้
4. ครูผู้สอนไม่มีการประเมินสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาหลักจากนำไปใช้

ข้อเสนอแนะ

1. ควรมีการส่งเสริมให้ครูผลิต พัฒนาสื่อและนวัตกรรมการเรียนการสอน โดยการรับการอบรมและนำมาใช้จริงอย่างต่อเนื่อง

2. ควรมีการจัดสรรงบประมาณในการจัดทำสื่อให้เหมาะสม เพื่อเอื้อต่อการจัดการเรียนการสอน

3. ควรมีการส่งเสริมให้ครูศึกษาวิเคราะห์ความจำเป็นในการใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนการสอน

4. ควรมีการประเมินผลการใช้สื่ออย่างต่อเนื่อง เพื่อตรวจสอบผลการใช้สื่อและนำผลการใช้ไปพัฒนาสื่อให้ทันสมัยและเหมาะสมกับผู้เรียน

การพัฒนาแหล่งการเรียนรู้

ปัญหา

1. ขาดการกำหนดจุดประสงค์จากผลการเรียนที่คาดหวังให้ชัดเจนว่าต้องการให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และได้รับประสบการณ์ใดบ้างจากบทเรียนนั้น

2. ครูไม่ใช้แหล่งเรียนรู้ที่อยู่ใกล้ตัวเท่าที่ควรก่อนที่จะนำไปสู่แหล่งเรียนรู้ไกลตัว

ข้อเสนอแนะ

1. ควรกำหนดจุดประสงค์จากผลการเรียนที่คาดหวังให้ชัดเจนว่าต้องการให้ผู้เรียน เกิดการเรียนรู้และได้รับประสบการณ์ใดบ้างจากบทเรียนนั้น เพื่อจะได้สร้างสื่อ หรือ เลือกลง แหล่งเรียนรู้ ให้สัมพันธ์กับจุดมุ่งประสงค์และกิจกรรมการเรียนการสอน

2. ควรมีการนำผู้เรียนไปสู่แหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ทั้งในบริเวณโรงเรียนและนอกบริเวณโรงเรียน เพื่อให้เกิดความรู้และประสบการณ์จริงโดยเริ่มจากแหล่งเรียนรู้ที่อยู่ใกล้ตัว เช่น ในบ้าน ในห้องเรียน นอกบริเวณโรงเรียน เช่น ไร่ นา แปลงเกษตรสาธิต ไร่นาสวนผสม โบราณสถาน โบราณวัตถุ สถานที่ราชการ สถานที่ประกอบการ เป็นต้น

การนิเทศการศึกษา

ปัญหา

1. การนิเทศของโรงเรียนยังไม่สามารถดำเนินการได้ตามเวลาที่กำหนดไว้ เพราะมีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา และการดำเนินการนิเทศยังขาดความสม่ำเสมอ

2. การทำการนิเทศไม่มีการแจ้งอย่างชัดเจน

ข้อเสนอแนะ

1. ควรมีการนิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อน นอกจากการนิเทศโดยฝ่ายหัวหน้างาน และดำเนินการนิเทศอย่างต่อเนื่อง

2. ควรมีการกำหนดวันและเวลาที่จะเข้าทำการนิเทศในแต่ละชั้นอย่างชัดเจน และควรทำการนิเทศอย่างสม่ำเสมอ เพื่อครูผู้สอนจะได้ทำการปรับปรุงการสอนให้ดียิ่งขึ้น

การแนะแนวการศึกษา

ปัญหา

1. โรงเรียนไม่มีห้องแนะแนวโดยเฉพาะ
2. ไม่มีครูแนะแนวโดยตรง
3. ฝ่ายที่รับผิดชอบงานแนะแนวมีข้อมูลหรือกิจกรรมที่ให้ความรู้แก่นักเรียนไม่

เพียงพอและหลากหลาย

ข้อเสนอแนะ

1. ควรจัดให้มีห้องแนะแนวและจัดบรรยากาศให้น่าเข้าไปใช้บริการ
2. ควรจัดให้มีครูแนะแนวที่ชำนาญการ และมีความรู้ในการแนะแนวโดยตรง เพื่อที่จะได้ช่วยเหลือแนะนำนักเรียนได้
3. ฝ่ายแนะแนวควรจัดกิจกรรมเกี่ยวกับการแนะแนวให้มีความหลากหลาย

การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

ปัญหา

1. ครูส่วนใหญ่ไม่คุ้นเคยกับการเน้นคุณภาพและวิธีการทำงานที่มีการตรวจสอบ
 2. ครูส่วนใหญ่ยังไม่เข้าใจวิธีการและประโยชน์ของการประกันคุณภาพภายใน
- เท่าที่ควรรวมทั้งขาดทักษะในการประเมินตนเอง

ข้อเสนอแนะ

1. สร้างความตระหนักและพัฒนาความรู้ความเข้าใจถึงคุณค่าของการประกันคุณภาพภายใน โดยจัดหาวิทยากรมืออาชีพที่มีคุณภาพมาช่วยโน้มน้าวความคิดของผู้เกี่ยวข้องให้พร้อมจะดำเนินการประกันคุณภาพด้วยใจ

การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน

ปัญหา

1. ครูมีภาระงานมากไม่มีเวลาส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน
2. ขาดการวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการในชุมชน

ข้อเสนอแนะ

1. ควรสอนให้นักเรียนนำความรู้ที่ได้รับนำไปใช้ในบ้านและชุมชน ให้เกิดประโยชน์โดยตรงกับชุมชน
2. ควรจัดให้มีฝ่ายที่ทำหน้าที่ในการวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการของชุมชน เพื่อบูรณาการเนื้อหาที่สอนให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน

การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น

ปัญหา

1. ครูไม่ค่อยเห็นความสำคัญของการประสานร่วมมือในการพัฒนากับสถานศึกษาอื่น
2. ครูมีข้อคิดเห็นที่ไม่ตรงกัน

ข้อเสนอแนะ

1. ควรประชุมปรึกษาหารือและกำหนดแนวทางการปฏิบัติร่วมกัน

การส่งเสริมสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

ปัญหา

1. ครูขาดการวางแผนการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ และขาดความต่อเนื่องของการดำเนินงาน

ข้อเสนอแนะ

1. ควรศึกษาข้อมูลการให้บริการด้านการศึกษาแล้วนำมาวางแผนการดำเนินงาน

บทที่ 5

บทสรุป

สรุปผลการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการบริหารงานวิชาการ และเพื่อศึกษา ปัญหาและข้อเสนอแนะในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กในอำเภอวังเหนือ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3 ประชากรได้แก่ ผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียนขนาดเล็กอำเภอวังเหนือ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3 จำนวน 19 โรงเรียน ที่สอนในปีการศึกษา 2554 จำนวน 118 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา คือ แบบสอบถามซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ตอน ประกอบด้วย ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารงานของวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กในอำเภอวังเหนือ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3 ใน 12 ด้าน คือ การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การวัดผล การประเมินผล และการเทียบโอนผลการเรียน การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา การพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ การนิเทศการศึกษา การแนะแนวการศึกษา การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น การส่งเสริมสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา ตอนที่ 3 ปัญหาและข้อเสนอแนะในการบริหารงานวิชาการ ทั้ง 12 งาน ผู้ศึกษาได้ดำเนินการรวบรวมแบบสอบถามโดยขอความร่วมมือจากผู้บริหารแต่ละโรงเรียนเป็นผู้เก็บรวบรวมและได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาทั้งหมด จากนั้นนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์โดยหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการศึกษาสรุปได้ดังนี้

การบริหารงานวิชาการ ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก โดยส่วนใหญ่มีการปฏิบัติในเรื่องนำหลักสูตรไปใช้ในการเรียนการสอนและบริหารจัดการ ใช้หลักสูตรให้เหมาะสม รองลงมาคือ ศึกษาวิเคราะห์เอกสารหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 และจัดทำโครงสร้างหลักสูตรและสาระต่างๆที่สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย คุณลักษณะอันพึงประสงค์ สำหรับปัญหาในด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา พบว่า ปัญหา มีการวางแผนการจัดทำหลักสูตร แต่ไม่สามารถนำไปใช้ได้จริง เช่น หลักสูตรท้องถิ่น เป็นต้น การจัดทำหลักสูตรของโรงเรียนไม่มีผู้ตรวจสอบความถูกต้องและให้คำแนะนำ หลักสูตรที่ใช้ในโรงเรียนเป็นหลักสูตรแกนกลาง ซึ่งในบางครั้งนักเรียนที่เรียนอ่อนจะ

เข้าใจยาก หลักสูตรมีการปรับเปลี่ยนตลอดเวลา ทำให้ผู้ปฏิบัติสับสน ครูผู้สอนไม่มีโอกาสปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรด้วยตนเอง โดยผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ให้ข้อเสนอแนะไว้ว่า ควรจัดให้ครูผู้สอนนำหลักสูตรท้องถิ่นไปประยุกต์ใช้ในวิชาที่ตนเองรับผิดชอบ โดยให้วิทยากรที่มีความรู้มาอบรมก่อนเสมอควรมีบุคลากรที่มีความรู้ด้านหลักสูตรอย่างแท้จริง และฝ่ายวิชาการมีการพัฒนาหลักสูตรอย่างแท้จริง ควรมีการสำรวจความรู้พื้นฐานของนักเรียน และจัดหลักสูตรให้มีความสอดคล้องกับความสามารถของนักเรียน ควรส่งเสริมให้ครูได้พัฒนาความรู้เกี่ยวกับหลักสูตร โดยส่งไปอบรมหรือดูงานตามความเหมาะสม ควรมีการปรับปรุงหลักสูตรให้เหมาะสมกับสถานศึกษาและมีการนำไปใช้จริง

การบริหารงานวิชาการด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก โดยส่วนใหญ่มีการปฏิบัติในเรื่องส่งเสริมให้มีการพัฒนาครู เพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้ตามความเหมาะสม อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ ส่งเสริมให้ ครูจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ ตามสาระ และหน่วยการเรียนรู้ โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และการร่วมมือช่วยเหลือกันแบบกัลยาณมิตรในการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ สำหรับปัญหาในด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ พบว่า กิจกรรมระหว่างภาคเรียนมีมากเกินไป นักเรียนขาดวินัยไม่ให้ความสำคัญกับการเรียนเท่าที่ควร ภาระงานสอนของครูมีมากเกินไป ทำให้การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร ครูผู้สอนมีการเปลี่ยนแปลงบ่อย ทำให้การจัดการเรียนการสอนไม่ต่อเนื่อง ครูผู้สอนยังขาดทักษะและความรู้เกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียน จึงไม่สามารถนำผลการวิจัยมาพัฒนากระบวนการเรียนรู้ได้อย่างแท้จริง โดยผู้ตอบแบบสอบถามได้ให้ข้อเสนอแนะไว้ว่า ควรมีการกำหนดกิจกรรมไว้ล่วงหน้า มีการวางแผนการจัดกิจกรรมที่แน่นอน ควรให้ครูดำเนินการเรื่องระเบียบวินัยของนักเรียนอย่างจริงจังควรกำหนดภาระงานของครูให้เหมาะสม เพื่อให้ครูมีเวลาและโอกาสในการพัฒนางานสอนของตนเอง ไม่ควรมีการเปลี่ยนแปลงครูผู้สอนบ่อย เพราะจะทำให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการเรียนรู้ที่ไม่ต่อเนื่อง ควรสนับสนุนให้ครูผู้สอนทำวิจัยในชั้นเรียนอย่างจริงจัง โดยการจัดอบรมและให้ครูผู้ที่มีความเชี่ยวชาญมาแนะนำ เพื่อให้ครูผู้สอนได้นำวิจัยในชั้นเรียนมาช่วยในการพัฒนากระบวนการเรียนรู้

การบริหารงานวิชาการด้านการวัดผล การประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก โดยส่วนใหญ่มีการปฏิบัติในเรื่อง ส่งเสริมให้ครูดำเนินการวัดผล และประเมินผลการเรียนการสอนโดยเน้นการประเมินตามสภาพจริง รองลงมาคือ กำหนดระเบียบปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลของสถานศึกษา และส่งเสริมให้ครูดำเนินการวัดผล และประเมินผลการเรียนการสอน โดยให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา สาระการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ แผนการจัดการเรียนรู้ และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

สำหรับปัญหาในด้านการวัดผล การประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน พบว่า ครูขาดความมั่นใจในวิธีการการวัดผล ประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน ครูมีความรู้ด้านการวัดผลยังมีขีดจำกัด และการพัฒนาเครื่องมือในการวัดยังมีน้อย มีการวัดผลงานมากกว่ากระบวนการ ปัญหาคุณภาพของการวัด มาตรฐานการให้คะแนนและอคติในการให้คะแนน โดยผู้ตอบแบบสอบถามได้ให้ข้อเสนอแนะไว้ว่า สร้างความมั่นใจในวิธีการปฏิบัติงานวัดผล ประเมินผลโดยการให้ครูเข้ารับการอบรม การพัฒนาแบบวัด ควรมีการพัฒนาแบบร่วมมือกันระหว่างฝ่ายวัดผล กับครูที่ทำการวัดผล ครูควรใกล้ชิดและรู้จักผู้เรียนแต่ละบุคคล มีการบันทึกพฤติกรรม การปฏิบัติงานของผู้เรียนหลังปฏิบัติงานทันที ควรสร้างคู่มือที่แสดงเกณฑ์การให้คะแนนที่มีความละเอียดเพื่อยึดเป็นเกณฑ์ในการตัดสินใจ

การบริหารงานวิชาการ ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก โดยส่วนใหญ่มีการปฏิบัติในเรื่อง ศึกษาวิเคราะห์วิจัย การบริหารการจัดการและการพัฒนาคุณภาพงานวิชาการ ในภาพรวมของสถานศึกษา รองลงมาคือ ส่งเสริมให้ครูศึกษาวิเคราะห์วิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ให้แก่กลุ่มสาระการเรียนรู้และการนำผลการวิจัยไปใช้เพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน สำหรับปัญหาในด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา พบว่าครูขาดทักษะในการทำวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา และไม่ให้ความสำคัญในการทำเท่าที่ควรไม่มีการนำวิจัยไปใช้อย่างเป็นรูปธรรม โดยผู้ตอบแบบสอบถามได้ให้ข้อเสนอแนะไว้ว่า ควรส่งเสริมให้ครูศึกษาและวิเคราะห์ความจำเป็นของการทำวิจัย เพราะงานวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้จะต้องเกิดควบคู่กับการเรียนการสอน ควรสอดแทรกให้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้

การบริหารงานวิชาการด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก โดยส่วนใหญ่มีการปฏิบัติในเรื่อง ส่งเสริมให้ครู ผลิต พัฒนาสื่อ และนวัตกรรมการเรียน การสอนและการพัฒนางานด้านวิชาการ รองลงมาคือ จัดหาสื่อเทคโนโลยีเพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอน และการพัฒนางานด้านวิชาการ และศึกษาวิเคราะห์ ความจำเป็นในการใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนการสอนและการบริหารงานวิชาการ สำหรับปัญหาในด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา พบว่า ครูขาดทักษะในการผลิต พัฒนาสื่อและนวัตกรรมการเรียนการสอน ขาดงบประมาณในการจัดซื้อสื่อเทคโนโลยีเพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอน การจัดทำสื่อเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนการสอนขาดการศึกษาวิเคราะห์ความจำเป็นในการใช้ ครูผู้สอนไม่มีการประเมินสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาหลักจากนำไปใช้ โดยผู้ตอบแบบสอบถามได้ให้ข้อเสนอแนะไว้ว่า ควรมีการส่งเสริมให้ครูผลิต พัฒนาสื่อและนวัตกรรมการเรียนการสอน โดยการรับการอบรม

และนำมาใช้จริงอย่างต่อเนื่อง ควรมีการจัดสรรงบประมาณในการจัดทำสื่อให้เหมาะสม เพื่อเอื้อต่อการจัดการเรียนการสอน ควรมีการส่งเสริมให้ครูศึกษาวิเคราะห์ความจำเป็นในการใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนการสอน ควรมีการประเมินผลการใช้สื่ออย่างต่อเนื่อง เพื่อตรวจสอบผลการใช้สื่อและนำผลการใช้ไปพัฒนาสื่อให้ทันสมัยและเหมาะสมกับผู้เรียน

การบริหารงานวิชาการด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก โดยส่วนใหญ่มีการปฏิบัติในเรื่อง การสำรวจแหล่งเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพ การศึกษาทั้งในและนอกสถานศึกษา รองลงมาคือ ส่งเสริม สนับสนุนให้ครูใช้แหล่งเรียนรู้ ในการจัดกระบวนการเรียนรู้ โดยครอบคลุมภูมิปัญญาท้องถิ่น และประสานความร่วมมือ สถานศึกษา บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันสังคมอื่น ที่จัดการศึกษาในการ จัดตั้ง ส่งเสริม พัฒนาแหล่งเรียนรู้ที่ใช้ร่วมกัน สำหรับปัญหาในด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ พบว่า ปัญหา ขาดการกำหนดจุดประสงค์จากผลการเรียนที่คาดหวังให้ชัดเจนว่าต้องการให้ ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และได้รับประสบการณ์ใดบ้างจากบทเรียนนั้น ครูไม่ใช้แหล่งเรียนรู้ที่อยู่ ใกล้ตัวเท่าที่ควรก่อนที่จะนำไปสู่แหล่งเรียนรู้ใกล้ตัว โดยผู้ตอบแบบสอบถามได้ให้ข้อเสนอแนะ ไว้ว่า ควรกำหนดจุดประสงค์จากผลการเรียนที่คาดหวังให้ชัดเจนว่าต้องการให้ผู้เรียนเกิดการ เรียนรู้และได้รับประสบการณ์ใดบ้างจากบทเรียนนั้น เพื่อจะได้สร้างสื่อ หรือเลือก แหล่งเรียนรู้ ให้สัมพันธ์กับจุดมุ่งประสงค์และกิจกรรมการเรียนการสอน ควรมีการนำผู้เรียนไปสู่แหล่ง เรียนรู้ต่างๆ ทั้งในบริเวณโรงเรียนและนอกบริเวณโรงเรียน เพื่อให้เกิดความรู้และประสบการณ์ จริงโดยเริ่มจากแหล่งเรียนรู้ที่อยู่ใกล้ตัว เช่น ในบ้าน ในห้องเรียน นอกบริเวณโรงเรียน เช่น ไร่ นา แปลงเกษตรสาธิต ไร่นาสวนผสม โบราณสถาน โบราณวัตถุ สถานที่ราชการ สถานที่ ประกอบการ เป็นต้น

การบริหารงานวิชาการ ด้านการนิเทศการศึกษา มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก โดยส่วนใหญ่มีการปฏิบัติในเรื่อง มีการจัดระบบการนิเทศงานวิชาการ การเรียนการสอน ภายในสถานศึกษา รองลงมาคือ ดำเนินการนิเทศงานวิชาการ และการเรียนการสอนในรูปแบบ หลากหลาย และเหมาะสมกับสถานศึกษา และติดตามประสานงานกับเขตพื้นที่การศึกษาเพื่อ พัฒนาระบบและกระบวนการนิเทศงานวิชาการและการเรียนการสอนของสถานศึกษา สำหรับ ปัญหาในด้านการนิเทศการศึกษา พบว่า การนิเทศของโรงเรียนยังไม่สามารถดำเนินการได้ตาม เวลาที่กำหนดไว้ เพราะมีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา และการดำเนินการนิเทศยังขาดความ สม่ำเสมอ การทำการนิเทศไม่มีการแจ้งอย่างชัดเจน โดยผู้ตอบแบบสอบถามได้ให้ข้อเสนอแนะ ไว้ว่า ควรมีการนิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อน นอกจากการนิเทศโดยฝ่ายหัวหน้างาน และ ดำเนินการนิเทศอย่างต่อเนื่อง ควรมีการกำหนดวันและเวลาที่จะเข้าทำการนิเทศในแต่ละชั้น

อย่างชัดเจน และควรทำการนิเทศอย่างสม่ำเสมอ เพื่อครูผู้สอนจะได้ทำการปรับปรุงการสอนให้ดียิ่งขึ้น

การบริหารงานวิชาการด้านการแนะแนวการศึกษา มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก โดยส่วนใหญ่มีการปฏิบัติในเรื่อง ดำเนินการแนะแนวการศึกษาโดยความร่วมมือของครูทุกคน ในสถานศึกษา รองลงมาคือ มีการจัดระบบการแนะแนวทางวิชาการและวิชาชีพภายในสถานศึกษา โดยเชื่อมโยงกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนและกระบวนการเรียนการสอน และนำผลจากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้มาพัฒนาสถานศึกษาและนักเรียนให้เกิดประสิทธิภาพ สำหรับปัญหาในด้านการแนะแนวการศึกษา พบว่า โรงเรียนไม่มีห้องแนะแนวโดยเฉพาะ ไม่มีครูแนะแนวโดยตรง ฝ่ายที่รับผิดชอบงานแนะแนวมีข้อมูลหรือกิจกรรมที่ให้ความรู้แก่นักเรียนไม่เพียงพอและหลากหลาย โดยผู้ตอบแบบสอบถามได้ให้ข้อเสนอแนะไว้ว่า ควรจัดให้มีห้องแนะแนวและจัดบรรยากาศให้น่าเข้าไปใช้บริการ ควรจัดให้มีครูแนะแนวที่ชำนาญการ และมีความรู้ในการแนะแนวโดยตรงเพื่อที่จะได้ช่วยเหลือแนะนำนักเรียนได้ ฝ่ายแนะแนวควรจัดกิจกรรมเกี่ยวกับการแนะแนวให้มีความหลากหลาย

การบริหารงานวิชาการด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก โดยส่วนใหญ่มีการปฏิบัติในเรื่อง วางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามระบบประกันคุณภาพการศึกษาให้ บรรลุผลตามเป้าหมายความสำเร็จของสถานศึกษา รองลงมาคือ กำหนดเกณฑ์การประเมิน เป้าหมายความสำเร็จสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษา ตัวชี้วัดของกระทรวง และจัดระบบโครงสร้างองค์กรให้รองรับการจัดระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สำหรับปัญหาในด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา พบว่า ครูส่วนใหญ่ไม่คุ้นเคยกับการเน้นคุณภาพและวิธีการทำงานที่มีการตรวจสอบ ครูส่วนใหญ่ยังไม่เข้าใจวิธีการและประโยชน์ของการประกันคุณภาพภายในเท่าที่ควรรวมทั้งขาดทักษะในการประเมินตนเอง โดยผู้ตอบแบบสอบถามได้ให้ข้อเสนอแนะไว้ว่า สร้างความตระหนักและพัฒนาความรู้ความเข้าใจถึงคุณค่าของการประกันคุณภาพภายใน โดยจัดหาวิทยากรมืออาชีพที่มีคุณภาพมาช่วยโน้มน้าวความคิดของผู้เกี่ยวข้องให้พร้อมจะดำเนินการประกันคุณภาพด้วยใจ

การบริหารงานวิชาการด้านการส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในรายละเอียดแล้ว ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีการปฏิบัติในเรื่อง การส่งเสริมให้ประชาชนในชุมชน ท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมทางวิชาการของสถานศึกษา รองลงมาคือ การศึกษาสำรวจความต้องการ สนับสนุนงานวิชาการแก่ชุมชน และส่งเสริมให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ประสพการณ์ระหว่างบุคคล ครอบครัว ชุมชนและท้องถิ่น

และจัดให้ความรู้ เสริมสร้างความคิดและเทคนิค ทักษะทางวิชาการเพื่อการพัฒนาทักษะวิชาชีพ และคุณภาพชีวิตของประชาชนในชุมชนและท้องถิ่น สำหรับปัญหาในด้านงานส่งเสริมความรู้ ด้านวิชาการแก่ชุมชน พบว่า ครูมีภาระงานมากไม่มีเวลาส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน ขาดการวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการในชุมชน โดยผู้ตอบแบบสอบถามได้ให้ข้อเสนอแนะไว้ว่า ควรสอนให้นักเรียนนำความรู้ที่ได้รับนำไปใช้ในบ้านและชุมชน ให้เกิดประโยชน์โดยตรงกับชุมชน ควรจัดให้มีฝ่ายที่ทำหน้าที่ในการวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการของชุมชน เพื่อบูรณาการเนื้อหาที่สอนให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน

การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนา วิชาการกับสถานศึกษาอื่น มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาในรายละเอียดแล้ว ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีการปฏิบัติในเรื่อง ประสานความร่วมมือช่วยเหลือในการพัฒนา วิชาการกับสถานศึกษาของรัฐ รองลงมาคือ ประสานความร่วมมือช่วยเหลือในการพัฒนา วิชาการกับสถานศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีการเตรียมความพร้อมในการจัดการ สถานศึกษาเพื่อรองรับการเป็นประชาคมอาเซียนในอนาคต สำหรับปัญหาในการประสาน ความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น พบว่า ครูไม่ค่อยเห็นความสำคัญของการ ประสานร่วมมือในการพัฒนา กับสถานศึกษาอื่น ครูมีข้อคิดเห็นที่ไม่ตรงกัน โดยผู้ตอบ แบบสอบถามได้ให้ข้อเสนอแนะไว้ว่า ควรประชุมปรึกษาหารือและกำหนดแนวทางการปฏิบัติ ร่วมกัน

การบริหารงานวิชาการด้านการส่งเสริมสนับสนุนงานวิชาการแก่ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาใน รายละเอียดแล้ว ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีการปฏิบัติในเรื่อง มีการวางแผนปฏิบัติงาน วิชาการร่วมกันระหว่าง โรงเรียน วัดและชุมชนในท้องถิ่น รองลงมาคือ สสำรวจและศึกษาข้อมูล การจัดการศึกษา รวมทั้งความต้องการในการได้รับการสนับสนุนด้านวิชาการของบุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันสังคมอื่น ที่จัดการศึกษา ส่งเสริมสนับสนุนการ พัฒนาวิชาการและการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ใน การจัดการศึกษาของบุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษา และจัดให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการ จัดการศึกษาของบุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษา สำหรับปัญหาในการส่งเสริมสนับสนุนงานวิชาการแก่ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและ สถาบันอื่นที่จัดการศึกษา พบว่า ปัญหาครูขาดการวางแผนการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ และ ขาดความต่อเนื่องของการดำเนินงานโดยผู้ตอบแบบสอบถามได้ให้ข้อเสนอแนะไว้ว่า ควรศึกษา ข้อมูลการให้บริการด้านการศึกษาแล้วนำมาวางแผนการดำเนินงาน

การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
ศึกษาลำปาง เขต 3 ทั้ง 12 ด้าน มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในรายละเอียดแล้ว
ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีการปฏิบัติในด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ อยู่ในระดับมาก
รองลงมาคือ ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และมีการปฏิบัติน้อยสุด
ในด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการศึกษาในครั้งนี้ ทำให้ทราบถึงการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก
ในอำเภอวังเหนือ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3 ซึ่งผู้ศึกษา
พบประเด็นที่สำคัญ ๆ ในงานด้านต่าง ๆ ที่เห็นว่าควรนำมาอภิปรายผลดังนี้

การบริหารงานวิชาการ ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา มีการปฏิบัติอยู่ในระดับ
มาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า มีการปฏิบัติในเรื่องนำหลักสูตรไปใช้ในการเรียนการสอนและ
บริหารจัดการใช้หลักสูตรได้อย่างเหมาะสม อีกทั้งมีการศึกษา วิเคราะห์เอกสารหลักสูตร
แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 และโรงเรียนได้จัดทำโครงสร้างหลักสูตรและสาระ
ต่าง ๆ ที่สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ซึ่งสอดคล้อง
กับ อมรฯ เล็กเริงลินธุ์ (2540, หน้า 7) ได้กล่าวไว้เกี่ยวกับความหมายของหลักสูตร คือ
โครงการและเนื้อหากิจกรรมต่าง ๆ ที่จัดให้แก่ผู้เรียน เพื่อพัฒนาผู้เรียนทั้งในด้านความรู้
ทัศนคติและพฤติกรรมต่าง ๆ อันพึงปรารถนาของสังคมนั้น ๆ อันจะทำให้ผู้เรียนสามารถ
ดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างเป็นสุข โดยที่แผนงานหรือโครงการนั้น ๆ จะต้องมียุทธศาสตร์ที่
สมบูรณ์ คือ มีจุดมุ่งหมายที่ชัดเจน มีการกำหนดเนื้อหาสาระ ประสพการณ์ที่มีคุณค่าต่อ
ผู้เรียน มีแนวทางการดำเนินงานที่เป็นระบบระเบียบ มีการนำแผนงานหรือโครงการนั้นนำไป
ปฏิบัติในสถาบัน การศึกษาจึงทำให้ผู้เรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม และสามารถวัดผล
ประเมินผลการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เรียนได้

การบริหารงานวิชาการด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับ
มาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่ามีส่งเสริมให้มีการพัฒนาครู เพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้ตาม
ความเหมาะสม รวมทั้งส่งเสริมให้ ครูจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ ตามสาระ และ หน่วยการ
เรียนรู้ โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และการร่วมมือช่วยเหลือกันแบบกัลยาณมิตรในการพัฒนา
กระบวนการเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับ ธเนศ ขำเกิด (2541, หน้า 28) ได้กล่าวถึงความสำคัญ
ของ กระบวนการเรียนรู้ว่าความสำคัญของการเรียนรู้ไม่ได้อยู่ที่ตัวเนื้อหาแต่อยู่ที่กระบวนการ
เรียนรู้ (Process) เป็นการเรียนรู้วิธีที่เรียน (Learn how to learn) และคุณลักษณะของบุคคลแห่ง

การเรียนรู้ที่เป็นผลผลิตจากระบบการดังกล่าว คือ การเป็นบุคคลที่มีนิสัยใฝ่รู้ใฝ่เรียน มีวิธีการเรียนรู้ที่เป็นระบบ มีทักษะทางสังคมสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่น มีทักษะการสื่อสาร มีทักษะในการแก้ปัญหาได้ในทุกสถานการณ์ และดำรงชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข เช่นเดียวกับ ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2535, หน้า 183) กล่าวไว้ว่า สถานศึกษาต้องจัดแผนการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับหลักสูตรเพื่อให้ผู้เรียนมีโอกาสเลือกเรียนได้ตามนัดตามความสนใจและตามความสามารถ นอกจากนี้โรงเรียนยังส่งเสริมให้มารสอนซ่อมเสริมแก่นักเรียนที่มีปัญหาทางด้านการศึกษา

การบริหารงานวิชาการด้านการวัดผล การประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า มีการส่งเสริมให้ครูดำเนินการวัดผล และประเมินผลการเรียนการสอนโดยเน้นการประเมินตามสภาพจริง อีกทั้งกำหนดระเบียบแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลของสถานศึกษา และส่งเสริมให้ครูดำเนินการวัดผล และประเมินผลการเรียนการสอน โดยให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา สาระการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ แผนการจัดการเรียนรู้ และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับ อัมภา บุญช่วย (2537, หน้า 129) ได้กล่าวไว้ว่า การวัดและการประเมินผลเป็นองค์ประกอบสำคัญที่จะช่วยให้การเรียนรู้ของนักเรียนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และเป็นกระบวนการที่ตรวจสอบว่านักเรียนได้ถึงจุดหมายปลายทางตามที่หลักสูตรต้องการหรือไม่เพียงใด ผลจากการวัดและประเมินผล จะเป็นข้อมูลที่ช่วยให้ครูผู้สอนได้นำไปพิจารณาหาวิธีแก้ไขข้อบกพร่องและจุดอ่อนในด้านต่าง ๆ ได้

การบริหารงานวิชาการ ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า มีการศึกษาวิเคราะห์วิจัย การบริหารการจัดการและการพัฒนาคุณภาพงานวิชาการ ในภาพรวมของสถานศึกษา อีกทั้งมีการส่งเสริมให้ครูศึกษาวิเคราะห์วิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ให้แต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้และการนำผลการวิจัยไปใช้เพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนซึ่งสุกัญ เตียนทอง (2546, หน้า 29) ได้กล่าวถึง การวิจัยเพื่อพัฒนาการศึกษาว่าการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษามีขอบเขตอยู่ที่การแก้ปัญหา และพัฒนาผู้เรียนเป็นสำคัญ และหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานได้กำหนดแนวทางในการพัฒนาศักยภาพ ให้ครูมีความเป็นผู้นำทางวิชาการปฏิบัติหน้าที่โดยใช้กระบวนการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ ให้ครูสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ และให้สามารถศึกษาค้นคว้าวิจัยเพื่อพัฒนาสื่อการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 24 (5) ให้สถานศึกษาส่งเสริมให้ ครูผู้สอนสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ มาตรา 30

ให้สถานศึกษา ส่งเสริมให้ครูผู้สอนสามารถวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ 67 รัฐต้อง ส่งเสริมให้มีการวิจัยและ พัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาโดยมี ครูเป็น ผู้ปฏิบัติการวิจัยเรียกว่า ครูนักวิจัย (Teacher as Researcher) ซึ่งจะต้องมีพันธกิจ (Mission) ที่จะต้องค้นหาคำตอบ เพื่อแก้ปัญหาต่อไป

การบริหารงานวิชาการด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่ามีการส่งเสริมให้ครู ผลิต พัฒนาสื่อและ นวัตกรรมการเรียน การสอนและการพัฒนางานด้านวิชาการ อีกทั้งมีการจัดหาสื่อเทคโนโลยี เพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอน การพัฒนางานด้านวิชาการ และศึกษาวิเคราะห์ความจำเป็น ในการใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนการสอนและการบริหารงานวิชาการ ซึ่งสอดคล้อง กับ ไชยยศ เรื่องสุวรรณ (2526, หน้า 4) ได้ให้คำจำกัดความของสื่อการสอนไว้ว่า สื่อการสอน เป็นสิ่งที่ช่วยในการเรียนรู้ ซึ่งครูและนักเรียนเป็นผู้ใช้ เพื่อช่วยให้การเรียนการสอนมี ประสิทธิภาพยิ่งขึ้น แต่ก็ยังพบปัญหาครูยังขาดแคลนสื่อที่ใช้ในการเรียนการสอน ขาดงบประมาณในการผลิตสื่อและครูยังต้องการให้ทางโรงเรียนจัดให้มีการอบรมให้ความรู้แก่ ครูผู้สอนเกี่ยวกับการสร้าง และผลิตสื่อที่ทันสมัยเหมาะสมกับสภาพปัจจุบัน ซึ่งผู้บริหารควรให้ ความสำคัญกับงานด้านนี้เช่นเดียวกับงานด้านอื่น เช่นเดียวกับ อำภา บุญช่วย (2537, หน้า 99) ได้กล่าวว่า สื่อการสอนในปัจจุบันมีความสำคัญต่อหลักสูตรมากจนมีการพัฒนาเป็นวิชาใหม่ ที่เรียกว่าเทคโนโลยีทางการศึกษา ซึ่งส่วนใหญ่เกี่ยวข้องกับวัสดุที่ใช้ในการสนับสนุนการเรียนรู้ ของนักเรียนและช่วยการสอนของครูให้ดำเนินไปได้สะดวกมากยิ่งขึ้น

การบริหารงานวิชาการด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่ามีการสำรวจแหล่งเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาทั้งในและ นอกสถานศึกษา อีกทั้งมีการส่งเสริม สนับสนุนให้ครูใช้แหล่งเรียนรู้ในการจัดกระบวนการ เรียนรู้โดยครอบคลุมภูมิปัญญาท้องถิ่น และประสานความร่วมมือสถานศึกษา บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันสังคมอื่น ที่จัดการศึกษาในการจัดตั้ง ส่งเสริม พัฒนาแหล่ง เรียนรู้ที่ใช้ร่วมกัน ซึ่งสอดคล้องกับ ดำริ บุญชู (2548, หน้า 29-31) ได้กล่าวว่า การเรียนรู้จาก แหล่งการเรียนรู้ในสถานศึกษา เป็นการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 เพราะเป็นการจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์ จริง ฝึกปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น รักการอ่านการเขียน และเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง รวมทั้งมี การจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความถนัดและความสนใจของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล มีการฝึกทักษะ ฝึกกระบวนการคิด การเผชิญ สถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ซึ่งจะส่งผลให้

ผู้เรียนสามารถจดจำองค์ความรู้นั้นไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ตลอดไป ดังนั้นสถานศึกษาทุกแห่งจะต้องให้ความสำคัญในการจัดให้มีแหล่งเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียนและมีการใช้ประโยชน์จากแหล่งเรียนรู้ที่มีอยู่ทั้งในสถานศึกษาและในชุมชนให้เกิดประโยชน์สูงสุด

การบริหารงานวิชาการ ด้านการนิเทศการศึกษา มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่า มีการจัดระบบการนิเทศงานวิชาการ การเรียนการสอนภายในสถานศึกษา อีกทั้งมีการดำเนินการนิเทศงานวิชาการ และการเรียนการสอนในรูปแบบหลากหลาย และเหมาะสมกับสถานศึกษา และติดตามประสานงานกับเขตพื้นที่การศึกษาเพื่อพัฒนาระบบและกระบวนการนิเทศงานวิชาการและการเรียนการสอนของสถานศึกษา ซึ่ง ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2546, หน้า 223) ได้ให้ความหมายของของการนิเทศการศึกษาไว้ว่า กระบวนการจัดบริหารการศึกษาเพื่อชี้แนะ ให้ความช่วยเหลือและความร่วมมือกับครูและบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนของครูและเพิ่มคุณภาพของบทเรียนให้เป็นที่ตามจุดมุ่งหมายของการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับ ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2535, หน้า 266-269) กล่าวว่า ผู้ที่สามารถนิเทศการเรียนการสอนมิใช่เพียงผู้บริหารหรือหัวหน้างานเท่านั้น แต่ครูที่มีประสบการณ์หรือมีความรู้ความสามารถก็สามารถทำหน้าที่นี้เทศได้เช่นเดียวกัน สำหรับเทคนิควิธีการนิเทศนั้นมีหลายรูปแบบ นอกจากการสังเกตการสอนในชั้นเรียนแล้วสามารถนิเทศการเรียนการสอนได้อีกหลายวิธี ได้แก่ การเชิญวิทยากรจากภายนอกให้ความรู้ การไปศึกษาดูงานตามหน่วยงานต่าง ๆ การสนทนาทางวิชาการ การสาธิตการสอน การประชุม ฯลฯ ซึ่งการจะนำวิธีใดมาใช้ขึ้นขึ้นอยู่กับจุดมุ่งหมาย เวลา และทรัพยากรอื่น ๆ ในการจัดการนิเทศนั้น เมื่อจัดการนิเทศแล้วควรมีการประเมินผล เพื่อนำไปปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอนต่อไป

การบริหารงานวิชาการด้านการแนะแนวการศึกษา มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่ามีการดำเนินการแนะแนวการศึกษาโดยความร่วมมือของครูทุกคนในสถานศึกษา อีกทั้งมีการจัดระบบการแนะแนวทางวิชาการและวิชาชีพภายในสถานศึกษา โดยเชื่อมโยงกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนและกระบวนการเรียนการสอน และนำผลจากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้มาพัฒนาสถานศึกษาและผู้เรียนให้เกิดประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับ อมราเล็ก เรืองสินธุ์ (2540, หน้า 208) ที่กล่าวว่า การแนะแนวเป็นกิจกรรมที่กระทำภายในโรงเรียน เพื่อช่วยให้เยาวชนแต่ละคนได้รู้จักตนเองและสภาพแวดล้อม เพื่อจะได้ตระหนักถึงปัญหาของเขาและสามารถแก้ปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ถึงแม้ว่าทางโรงเรียนจะให้ความสำคัญกับงานแนะแนวมากเพียงใด แต่ก็ยังขาดห้องแนะแนวที่เป็นสัดส่วนสำหรับพูดคุยหรือให้คำปรึกษา

แก่นักเรียน และไม่มีครูที่มีความรู้ทางด้าน การแนะแนวโดยตรงมาทำหน้าที่แนะแนวให้นักเรียน

การบริหารงานวิชาการ ด้านการพัฒนาาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษามีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า มีการวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามระบบประกันคุณภาพการศึกษาให้ บรรลุผลตามเป้าหมายความสำเร็จของสถานศึกษา อีกทั้งมีการกำหนดเกณฑ์การประเมิน เป้าหมายความสำเร็จสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษา และตัวชี้วัดของกระทรวง และจัดระบบโครงสร้างองค์กรให้รองรับการจัดระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เรณู ชุ่มวารี (2549, หน้า 9) ได้ศึกษาการดำเนินการประกันคุณภาพภายในโรงเรียนสิริมิ่งคลานุสรณ์ จังหวัดเชียงใหม่ ผู้บริหารได้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญอยู่ในระดับดี และมีหลักสูตรที่เหมาะสมกับผู้เรียนและท้องถิ่น มีสื่อการเรียนการสอนที่เอื้อต่อการเรียนรู้อยู่ในระดับดีมาก ส่วนครูมีความสามารถในการจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพและเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญอยู่ในระดับดี อีกทั้งผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ มีวิจรรย์ญาณ มีความคิดสร้างสรรค์ คิดไตร่ตรองและมีวิสัยทัศน์ และทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รักการเรียนรู้ และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องในระดับพอใช้ แต่ผู้เรียนมีความรู้และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตรอยู่ในระดับปรับปรุง ทำให้การพัฒนาาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาเป็นส่วนสำคัญที่ทำให้โรงเรียนต้องเร่งผลักดันให้เกิดขึ้นในสถานศึกษาเพื่อใช้เป็นแนวทางในการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้

การบริหารงานวิชาการด้านการส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะมีการส่งเสริมให้ประชาชนในชุมชน ท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมทางวิชาการของสถานศึกษา อีกทั้งยังมีการศึกษาสำรวจความต้องการ สนับสนุนงานวิชาการแก่ชุมชน และส่งเสริมให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ประสบการณ์ระหว่างบุคคล ครอบครัว ชุมชนและท้องถิ่น และจัดให้ความรู้ เสริมสร้างความคิดและเทคนิค ทักษะทางวิชาการเพื่อการพัฒนาทักษะวิชาชีพ และคุณภาพชีวิตของประชาชนในชุมชนและท้องถิ่น ซึ่งงานวิจัยของ ทรงพล ทรงจำ (2545) ได้ศึกษา การมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษา ศึกษากรณีโรงเรียนผายกวางวิทยาคม อำเภอเชียงคำ จังหวัดพะเยา พบว่า ผู้ปกครองหรือชุมชนมีส่วนร่วมกับโรงเรียนเฉพาะให้การสนับสนุนงบประมาณในการพัฒนาวิชาการ หรือเป็นวิทยากรท้องถิ่นมาช่วยสอนร่วมกับครู แต่ให้ข้อเสนอแนะเพื่อปรับเปลี่ยนเนื้อหาวิชามีน้อยมาก ชุมชนให้การสนับสนุนในด้านวัตถุเป็นส่วนใหญ่ การให้ข้อเสนอแนะแสดงความคิดเห็นในเรื่องการจัดการเรียนการสอนมีน้อยมาก ด้านการวัดและ

ประเมินผลชุมชนมีส่วนร่วมรับรู้เฉพาะข้อมูลในส่วนที่โรงเรียนแจ้งให้ทราบเท่านั้น โดยเฉพาะรับทราบเพียงการแจ้งผลการเรียนของนักเรียนตามวาระที่โรงเรียนเชิญไปประชุม เหตุที่ชุมชนมีส่วนร่วมกับโรงเรียนด้านการจัดการเรียนการสอนและการวัดผลประเมินผล เนื่องจากผู้ปกครองหรือชุมชนเห็นว่า ตนไม่มีความรู้ความเข้าใจในกระบวนการจัดการเรียนการสอนและการวัดและประเมินผลแล้วยังเห็นว่าสิ่งที่โรงเรียนดำเนินการไปแล้วนั้นถูกต้องแล้ว

การบริหารงานวิชาการของโรงเรียน ด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่ามีการประสานความร่วมมือช่วยเหลือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาของรัฐ และประสานความร่วมมือช่วยเหลือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีการเตรียมความพร้อมในการจัดการสถานศึกษาเพื่อรองรับการเป็นประชาคมอาเซียนในอนาคต ซึ่งในการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น ดังกล่าวมาทำให้ทราบว่า ผู้บริหารจะต้องวางแผนร่วมกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องของการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับ สถานศึกษาอื่น สร้างเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับ องค์กรต่าง ๆ ทั้งภายในประเทศ และต่างประเทศ แต่งตั้งบุคลากรให้มีหน้าที่ในการประสาน ความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น และจัดระบบในองค์กรให้มีความเหมาะสม ในการใช้ป็นสถานที่ประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น

การบริหารงานวิชาการด้านการส่งเสริมสนับสนุนงานวิชาการแก่ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่ามีการวางแผนปฏิบัติงานวิชาการร่วมกันระหว่าง โรงเรียน วัดและชุมชนในท้องถิ่น อีกทั้งยังมีการสำรวจและศึกษาข้อมูลการจัดการศึกษา รวมทั้งความต้องการในการได้รับ การสนับสนุนด้านวิชาการของบุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันสังคมอื่น ที่จัดการศึกษา ส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาวิชาการและการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ใน การจัดการศึกษาของบุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษา และจัดให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการจัดการศึกษาของบุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษา ซึ่ง อรุณ จันทวานิช (2546, หน้า 20) กล่าวว่า โรงเรียนที่สมบูรณ์แบบนั้นต้องเป็นโรงเรียนที่สามารถเป็นแบบอย่างในการ ให้ความช่วยเหลือชุมชนและโรงเรียนอื่น และปัจจัยหลักแห่งการช่วยเหลือ คือ เป็นแบบอย่างที่ดีแก่ชุมชน และโรงเรียนอื่นในการพัฒนาครูและบุคลากรร่วมและสนับสนุน ส่งเสริมกิจกรรมชุมชน

จากผลการศึกษาในครั้งนี้พบว่า โดยภาพรวมการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กในอำเภอวังเหนือ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3 มีการ

ปฏิบัติอยู่ในระดับมากเป็นส่วนใหญ่ ทั้งงานด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การวัดผล ประเมินผล และการเทียบโอนผลการเรียน การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา การพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ การนิเทศการศึกษา การแนะแนวการศึกษา การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน และการส่งเสริมสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา ส่วนงานด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง นั้นอาจแสดงว่าผู้บริหารและครูผู้สอนให้ความสำคัญกับงานด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น น้อยกว่างานด้านอื่น อย่างไรก็ตามแต่ละงานต่างพบปัญหาที่ต้องการการแก้ไข เพื่อให้การดำเนินงานด้านวิชาการของโรงเรียนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ดังที่ อมรา เล็กเริงสินธุ์ (2540, หน้า 175) ได้ให้ความหมายของงานวิชาการว่า หมายถึง กิจกรรมทั้งหลายที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรและการเรียนการสอน ซึ่งถือเป็นงานหลักของโรงเรียนจนมีคำกล่าวที่ว่า งานวิชาการเป็นหัวใจของสถานศึกษา เพราะสถานศึกษาหรือโรงเรียนนั้นทำหน้าที่ให้ความรู้พื้นฐานเพื่อให้ผู้เรียนเป็นพลเมืองดี ดังนั้นผลผลิตของโรงเรียนจะมีคุณภาพเพียงใดขึ้นอยู่กับงานฝ่ายวิชาการนี้ เพราะฉะนั้น ผู้บริหารและครูในโรงเรียน จึงควรจัดกิจกรรมต่าง ๆ สมดุลและเกื้อกูลส่งเสริมแก่กันที่สำคัญไม่ควรเน้นงานด้านอื่น ๆ เพียงด้านหนึ่งหรือหลายด้านจนละเลยงานด้านวิชาการ ทั้งนี้เนื่องจากโรงเรียนมีข้อผูกพันกับสังคม คือ การให้การศึกษแก่ผู้เรียนให้มีคุณภาพโดยจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ โรงเรียนใดจะมีมาตรฐานดีเพียงใดคงไม่ได้เน้นเฉพาะอาคารสถานที่ วัสดุ ครุภัณฑ์ อุปกรณ์หรือเครื่องมือเครื่องใช้ต่าง ๆ เท่านั้น แต่ต้องรวมถึงงานอื่น ๆ โดยเฉพาะผลงานด้านวิชาการเป็นสำคัญ เพราะเป็นงานที่ต้องรับผิดชอบต่อคุณภาพของบุคคลที่ออกไปช่วยพัฒนาประเทศเจริญก้าวหน้าต่อไป

ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาคั้งนี้ ผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะดังนี้

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ผู้บริหารควรกำหนดวิสัยทัศน์และนโยบายที่ชัดเจน เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานของครู
2. ควรส่งเสริมให้ครูทำวิจัยในชั้นเรียน เพื่อจะได้นำผลการวิจัยมาพัฒนาการเรียนการสอนให้ดียิ่งขึ้น

3. ควรจัดสรรงบประมาณในการจัดทำสื่อการเรียนการสอนให้เหมาะสม
 4. ควรจัดให้มีการนิเทศการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ
 5. ควรจัดซื้อหนังสือ วารสาร เอกสารต่าง ๆ ให้เพียงพอต่อความต้องการของครู
 และนักเรียนภายในโรงเรียน

6. ผู้บริหารควรส่งเสริม สนับสนุนให้ครูได้รับความรู้ในงานด้านต่าง ๆ อย่าง
 สม่ำเสมอ

โดยการจัดให้มีการอบรมสัมมนา เพื่อให้ครูได้นำความรู้ที่ได้ไปพัฒนาการเรียน
 การสอนของตนเอง

7. ควรมีการติดตามประเมินผลด้านวิชาการของครูอย่างต่อเนื่อง เพื่อนำข้อมูลมา
 พัฒนางานวิชาการต่อไป

8. ควรจัดสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน ตั้งแต่อาคาร สถานที่ สภาพแวดล้อม
 ทั่วไปให้เหมาะสมและเอื้อต่อการเรียนรู้

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ควรศึกษาการบริหารงานด้านอื่นภายในโรงเรียนที่ส่งผลกระทบต่อทางด้านวิชาการ
 เช่น การบริหารงานกิจการนักเรียน การบริหารงานบุคคล งานชุมชนสัมพันธ์ งานประชาสัมพันธ์
 เป็นต้น เพื่อจะได้นำข้อมูลมาวางแผนในการพัฒนางานวิชาการให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง

การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กในอำเภอวังเหนือ

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3

คำชี้แจง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารและครูผู้สอนของโรงเรียนขนาดเล็กในอำเภอวังเหนือ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3 แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามเพศ อายุ วุฒิการศึกษาสูงสุด ตำแหน่งที่ดำรงในปัจจุบันและประสบการณ์การทำงาน เป็นแบบสำรวจรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กในอำเภอวังเหนือ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3 ใน 12 ด้าน เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale)

ตอนที่ 3 ปัญหาและข้อเสนอแนะในการบริหารงานวิชาการ ทั้ง 12 งาน เป็นแบบสอบถามแบบปลายเปิด

ในการตอบแบบสอบถามนี้ ขอความกรุณาท่านได้ตอบตามความเป็นจริงและครบทุกข้อ เพื่อให้ผลการวิจัยครั้งนี้เป็นประโยชน์เชื่อถือได้ ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามนี้จะนำไปวิเคราะห์และนำเสนอออกมาในภาพรวม ไม่มีผลกระทบต่อผู้ตอบแบบสอบถามแต่อย่างใด ผลวิจัยที่ได้จะเป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กในอำเภอวังเหนือให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลดียิ่งขึ้น

เมื่อท่านตอบแบบสอบถามเรียบร้อยแล้ว กรุณาส่งคืนโดยบรรจุในซองที่แนบมาให้พร้อมนี้หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี และขอขอบพระคุณท่านเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

นางสาวลีลาวดี จีระเสมานนท์

ผู้วิจัย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง () หน้าข้อความที่ตรงกับสถานภาพของท่านมากที่สุด

1. เพศ

() ชาย

() หญิง

2. ช่วงอายุ

() ต่ำกว่า 30 ปี

() 30 –39 ปี

() 40 –49 ปี

() 50 ปีขึ้นไป

3. วุฒิการศึกษาสูงสุด

() ต่ำกว่าปริญญาตรี

() ปริญญาตรี

() ปริญญาโท

() อื่น ๆ โปรดระบุ.....

4. ปัจจุบันดำรงตำแหน่ง

() ครูผู้ช่วย

() ครู คศ.1

() ครู คศ.2

() ครู คศ.3

() ผู้บริหารสถานศึกษา

() อื่นๆโปรดระบุ.....

5. ประสบการณ์การทำงาน

() ต่ำกว่า 10 ปี

() 10 –15 ปี

() 16– 20 ปี

() 20 ปีขึ้นไป

ตอนที่ 2 การบริหารงานของวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กในอำเภอวังเหนือ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องของแต่ละข้อความที่ท่านเห็นว่า ที่ผ่านมาได้มีการปฏิบัติการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนอยู่ในระดับใด

ข้อ ที่	การบริหารงานวิชาการ	ระดับการปฏิบัติ								
		ปฏิบัติมากที่สุด	ปฏิบัติมาก	ปฏิบัติปานกลาง	ปฏิบัติน้อย	ปฏิบัติน้อยที่สุด				
1. การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา										
1	ศึกษา วิเคราะห์เอกสารหลักสูตรแกนกลางการศึกษา ขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551									
2	ร่วมกับคณะกรรมการสถานศึกษาในการวิเคราะห์ สภาพแวดล้อมและประเมินสถานภาพของสถานศึกษา เพื่อกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย คุณลักษณะ อันพึงประสงค์									
3	จัดทำโครงสร้างหลักสูตรและสาระต่าง ๆ ที่สอดคล้อง กับวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย คุณลักษณะอันพึง ประสงค์									
4	นำหลักสูตรไปใช้ในการเรียนการสอนและบริหาร จัดการใช้หลักสูตรให้เหมาะสม									
5	นิเทศการใช้หลักสูตร									
6	ติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตร									
7	ปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรตามความเหมาะสม									
8	การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาและผู้นำ ชุมชนท้องถิ่นในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา									

ข้อ ที่	การบริหารงานวิชาการ	ระดับการปฏิบัติ				
		ปฏิบัติมากที่สุด	ปฏิบัติมาก	ปฏิบัติปานกลาง	ปฏิบัติน้อย	ปฏิบัติน้อยที่สุด
2. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้						
1	ส่งเสริมให้ ครูจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ ตามสาระ และ หน่วยการเรียนรู้ โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ					
2	ส่งเสริมให้ครูจัดกระบวนการเรียนรู้ โดยจัดเนื้อหา สาระและกิจกรรม ให้สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัดของผู้เรียน					
3	จัดให้มีการนิเทศการเรียนการสอนแก่ครูในกลุ่มสาระต่าง ๆ					
4	ส่งเสริมให้มีการพัฒนาครู เพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้ตามความเหมาะสม					
5	การร่วมมือช่วยเหลือกันแบบกัลยาณมิตรในการพัฒนากระบวนการเรียนรู้					
3. การวัดผล การประเมินผลและการเทียบโอนผลการเรียน						
1	กำหนดระเบียบแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลของสถานศึกษา					
2	ส่งเสริมให้ครูดำเนินการวัดผล และประเมินผลการเรียนการสอน โดยให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา สาระการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ แผนการจัดการเรียนรู้ และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้					
3	ส่งเสริมให้ครูดำเนินการวัดผล และประเมินผลการเรียนการสอนโดยเน้นการประเมินตามสภาพจริง					
4	จัดให้มีการเทียบโอนความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ และผลการเรียนจากสถานศึกษาอื่น					

ข้อ ที่	การบริหารงานวิชาการ	ระดับการปฏิบัติ				
		ปฏิบัติมากที่สุด	ปฏิบัติมาก	ปฏิบัติปานกลาง	ปฏิบัติน้อย	ปฏิบัติน้อยที่สุด
5	พัฒนาเครื่องมือวัดและประเมินผลให้ได้มาตรฐาน					
4. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา						
1	ศึกษาวิเคราะห์วิจัย การบริหารการจัดการและการพัฒนาคุณภาพงานวิชาการ ในภาพรวมของสถานศึกษา					
2	ส่งเสริมให้ครูศึกษาวิเคราะห์วิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ให้แก่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้					
3	ประสานความร่วมมือในการศึกษา วิเคราะห์ วิจัยระหว่างสถานศึกษาและองค์กรที่เกี่ยวข้อง					
4	การเผยแพร่ผลงานการวิจัยหรือพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน และงานวิชาการกับสถานศึกษา บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่น					
5	การนำผลการวิจัยไปใช้เพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน					
5. การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา						
1	ศึกษาวิเคราะห์ ความจำเป็นในการใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อจัดการเรียนการสอนและการบริหารงานวิชาการ					
2	ส่งเสริมให้ครู ผลิต พัฒนาสื่อและนวัตกรรมการเรียนการสอนและการพัฒนางานด้านวิชาการ					
3	จัดหาสื่อเทคโนโลยีเพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอนและการพัฒนางานด้านวิชาการ					
4	ประสานความร่วมมือในการผลิต จัดทำ พัฒนาและการใช้สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนการสอน และการพัฒนางานวิชาการกับสถานศึกษา บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่น					

ข้อ ที่	การบริหารงานวิชาการ	ระดับการปฏิบัติ				
		ปฏิบัติมากที่สุด	ปฏิบัติมาก	ปฏิบัติปานกลาง	ปฏิบัติน้อย	ปฏิบัติน้อยที่สุด
5	การประเมินผลการพัฒนาการใช้สื่อ นวัตกรรมและ เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา					
6. การพัฒนาแหล่งเรียนรู้						
1	การสำรวจแหล่งเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพ การศึกษาทั้งในและนอกสถานศึกษา					
2	จัดทำเอกสารเผยแพร่แหล่งการเรียนรู้					
3	จัดตั้งและพัฒนาแหล่งการเรียนรู้รวมทั้งพัฒนาองค์ความรู้					
4	ประสานความร่วมมือสถานศึกษา บุคคล ครอบครั้ว องค์กร หน่วยงานและสถาบันสังคมอื่น ที่จัดการศึกษาในการจัดตั้ง ส่งเสริม พัฒนาแหล่งเรียนรู้ที่ใช้ร่วมกัน					
5	ส่งเสริม สนับสนุนให้ครูใช้แหล่งเรียนรู้ ในการจัด กระบวนการเรียนรู้ โดยครอบคลุมภูมิปัญญาท้องถิ่น					
7. การนิเทศการศึกษา						
1	มีการจัดระบบการนิเทศงานวิชาการ การเรียนการสอน ภายในสถานศึกษา					
2	ดำเนินการนิเทศงานวิชาการ และการเรียนการสอนใน รูปแบบหลากหลาย และเหมาะสมกับสถานศึกษา					
3	ประเมินผลการจัดระบบและการนิเทศการศึกษาใน สถานศึกษา					
4	ติดตามประสานงานกับเขตพื้นที่การศึกษาเพื่อพัฒนาระบบ และกระบวนการนิเทศงานวิชาการและการเรียนการสอน ของสถานศึกษา					

ข้อ ที่	การบริหารงานวิชาการ	ระดับการปฏิบัติ				
		ปฏิบัติมากที่สุด	ปฏิบัติมาก	ปฏิบัติปานกลาง	ปฏิบัติน้อย	ปฏิบัติน้อยที่สุด
5	การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์การจัดระบบนิเทศ การศึกษาภายในสถานศึกษากับสถานศึกษาอื่น					
8. การแนะแนวการศึกษา						
1	มีการจัดระบบการแนะแนวทางวิชาการและวิชาชีพภายใน สถานศึกษา โดยเชื่อมโยงกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน และกระบวนการเรียนการสอน					
2	ดำเนินการแนะแนวการศึกษาโดยความร่วมมือของครูทุกคน ในสถานศึกษา					
3	ติดตามและประเมินผลการจัดการระบบและกระบวนการ แนะแนวการศึกษาในสถานศึกษา					
4	ประสานความร่วมมือ และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ ด้านการแนะแนวการศึกษากับสถานศึกษาหรือเครือข่ายแนะ แนวภายในเขตพื้นที่การศึกษา					
5	นำผลจากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้มาพัฒนาสถานศึกษาและ ผู้เรียนให้เกิดประสิทธิภาพ					
9. การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา						
1	จัดระบบโครงสร้างองค์กรให้รองรับการจัดระบบประกัน คุณภาพภายในสถานศึกษา					
2	กำหนดเกณฑ์การประเมิน เป้าหมายความสำเร็จสถานศึกษา ตามมาตรฐานการศึกษา และตัวชี้วัดของกระทรวง					
3	วางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามระบบประกันคุณภาพ การศึกษาให้ บรรลุผลตามเป้าหมายความสำเร็จของ สถานศึกษา					

ข้อ ที่	การบริหารงานวิชาการ	ระดับการปฏิบัติ				
		ปฏิบัติมากที่สุด	ปฏิบัติมาก	ปฏิบัติปานกลาง	ปฏิบัติน้อย	ปฏิบัติน้อยที่สุด
4	ดำเนินการพัฒนางานตามแผนและติดตาม ตรวจสอบ และประเมินคุณภาพภายในเพื่อปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง					
5	ประสานความร่วมมือกับสถานศึกษาและหน่วยงานอื่น ในการปรับปรุงและ พัฒนาระบบประกันคุณภาพ ภายในและการพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามระบบ การประกันคุณภาพการศึกษา					
6	ประสานความร่วมมือกับเขตพื้นที่การศึกษาและ หน่วยงานอื่นเพื่อประเมินคุณภาพการศึกษาของ สถานศึกษาตามระบบการประกันคุณภาพการศึกษา ภายในเขตพื้นที่การศึกษา					
7	ประสานงานกับสำนักงานรับรองมาตรฐานการศึกษา และประเมินคุณภาพ ในการประเมินสถานศึกษาเพื่อ เป็นฐานในการพัฒนาอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง					
10. การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน						
1	การศึกษาสำรวจความต้องการ สนับสนุนงานวิชาการ แก่ชุมชน					
2	จัดให้ความรู้ เสริมสร้างความคิดและเทคนิค ทักษะ ทางวิชาการเพื่อการพัฒนาทักษะวิชาชีพ และคุณภาพ ชีวิตของประชาชนในชุมชนและท้องถิ่น					
3	การส่งเสริมให้ประชาชนในชุมชน ท้องถิ่นเข้ามามี ส่วนร่วมในกิจกรรมทางวิชาการของสถานศึกษา					
4	ส่งเสริมให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ประสบการณ์ ระหว่างบุคคล ครอบครัว ชุมชนและท้องถิ่น					

ข้อ ที่	การบริหารงานวิชาการ	ระดับการปฏิบัติ				
		ปฏิบัติมากที่สุด	ปฏิบัติมาก	ปฏิบัติปานกลาง	ปฏิบัติน้อย	ปฏิบัติน้อยที่สุด
4	จัดการส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชนอย่างสม่ำเสมอ					
11. การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น						
1	ประสานความร่วมมือช่วยเหลือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาของรัฐ					
2	ประสานความร่วมมือช่วยเหลือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาของเอกชน					
3	ประสานความร่วมมือช่วยเหลือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น					
4	สร้างเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับองค์กรต่างๆภายในประเทศ					
5	สร้างเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับองค์กรต่างๆในต่างประเทศ					
6	มีการเตรียมความพร้อมในการจัดการสถานศึกษาเพื่อรองรับการเป็นประชาคมอาเซียนในอนาคต					
12. การส่งเสริมสนับสนุนงานวิชาการแก่ครอบครัวองค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา						
1	สำรวจและศึกษาข้อมูลการจัดการศึกษา รวมทั้งความต้องการในการได้รับ การสนับสนุนด้านวิชาการของบุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันสังคมอื่น ที่จัดการศึกษา					

ข้อ ที่	การบริหารงานวิชาการ	ระดับการปฏิบัติ				
		ปฏิบัติมากที่สุด	ปฏิบัติมาก	ปฏิบัติปานกลาง	ปฏิบัติน้อย	ปฏิบัติน้อยที่สุด
2	ส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาวิชาการและการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ใน การจัดการศึกษาของบุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษา					
3	จัดให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการจัดการศึกษาของบุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษา					
4	มีการวางแผนปฏิบัติงานวิชาการร่วมกันระหว่างโรงเรียน วัดและชุมชนในท้องถิ่น					

ตอนที่ 3 ปัญหาและข้อเสนอแนะในการบริหารงานวิชาการ ทั้ง 12 งาน เป็นแบบสอบถามแบบ
ปลายเปิด

โปรดระบุปัญหาและข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหตามความคิดเห็นของท่านในหัวข้อ
ต่าง ๆ ข้างล่างนี้

1. การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

ปัญหา.....

.....

ข้อเสนอแนะ.....

.....

2. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้

ปัญหา.....

.....

ข้อเสนอแนะ.....

.....

3. การวัดผล ประเมินผล และการเทียบโอนผลการเรียน

ปัญหา.....

.....

ข้อเสนอแนะ.....

.....

4. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา

ปัญหา.....

.....

ข้อเสนอแนะ.....

.....

5. การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา

ปัญหา.....

.....

ข้อเสนอแนะ.....

.....

6. การพัฒนาแหล่งการเรียนรู้

ปัญหา.....

.....

ข้อเสนอแนะ.....

.....

7. การนิเทศการศึกษา

ปัญหา.....

.....

ข้อเสนอแนะ.....

.....

8. การแนะแนวการศึกษา

ปัญหา.....

.....

ข้อเสนอแนะ.....

.....

9. การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

ปัญหา.....

.....

ข้อเสนอแนะ.....

.....

10. การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน

ปัญหา.....

.....

ข้อเสนอแนะ.....

.....

11. การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น

ปัญหา.....

.....

ข้อเสนอแนะ.....

.....

12. การส่งเสริมสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครั้ว องค์กร หน่วยงานและ
สถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

ปัญหา.....

ข้อเสนอแนะ.....

ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง
ในความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามของการวิจัย
นางสาวลีลาวดี จีระเสมานนท์
ผู้วิจัย

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กมล ภูประเสริฐ. (2545). การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา. กรุงเทพฯ: บริษัท ก.พล 1996 จำกัด.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2544). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. กรุงเทพฯ: องค์การค้ำของคุรุสภา.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2545). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542. กรุงเทพฯ: องค์การค้ำของคุรุสภา.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นนิติบุคคล. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์
- กิติมา ปรีดีดิถก. (2532). การบริหารและการนิเทศการศึกษาเบื้องต้น. กรุงเทพฯ: อักษรภาพิพัฒน์.
- จิตราภรณ์ บุญยงค์. (2542). การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดเชียงราย. การค้นคว้าแบบอิสระ ศษ.ม., มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.
- จิรากร ทศเกต. (2545). การปฏิบัติงานวิชาการของโรงเรียนจิตราวิทยา อำเภอเมืองเชียงใหม่. การค้นคว้าแบบอิสระ ศศ.ม., มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.
- จำนง สมควร. (2545). การปฏิบัติงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย. การค้นคว้าแบบอิสระ ศษ.ม., มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.
- ไชยยศ เรืองสุวรรณ. (2546). การบริหารสื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษา. กรุงเทพฯ: วัฒนาพานิช.
- ณรงค์ฤทธิ์ ปรีชานุกูล. (2542). แนวทางในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดเทศบาลเมืองลำพูน. การค้นคว้าแบบอิสระ ศษ.ม., มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.
- ทรงพล ทรงจำ. (2545). การมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษา ศึกษากรณีโรงเรียนฝายกวางวิทยา อำเภอเชียงคำ จังหวัดพะเยา. การค้นคว้าแบบอิสระ ศษ.ม., มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.

- เทียม วันมหาชัย. (2545). การปฏิบัติงานวิชาการของโรงเรียนฮอดพิทยาคม จังหวัด
เชียงใหม่. การค้นคว้าแบบอิสระ ศษ.ม., มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.
- ธนศ ข้าเกิด. (2545). การประเมินผลการฝึกอบรมตามรูปแบบของเคิร์กแพทริก วารสาร
วิชาการ ฉบับเดือนกุมภาพันธ์. กรุงเทพฯ: ชวนการพิมพ์
- นิพนธ์ กาศาติ. (2546). แนวปฏิบัติในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน
ชุมชนบ้านวังดิน อำเภอสี จังหวัดลำพูน. การค้นคว้าแบบอิสระ ศษ.ม.,
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.
- นพพงษ์ บุญจิตราดุล. (2547). ไม้ด้อยบริหาร. เชียงใหม่: Orange Group Tactics Design.
- ปรีชา จันทะสินธุ์. (2546). การปฏิบัติงานวิชาการของโรงเรียนแม่เจดีย์วิทยาคม จังหวัด
เชียงราย. การค้นคว้าแบบอิสระ ศษ.ม., มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2535). การบริหารงานวิชาการ. กรุงเทพฯ: ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2546). การบริหารงานวิชาการ. กรุงเทพฯ: ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2546). การนิเทศการสอน. กรุงเทพฯ: ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ.
- พกา แสงสุวรรณ. (2525). การบริหารและการนิเทศการศึกษาเบื้องต้น. กรุงเทพฯ: คณะ
ศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พงษ์ศิริ สารเชื่อนแก้ว. (2549). การปฏิบัติงานวิชาการในโรงเรียนขยายโอกาสทาง
การศึกษาอำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่. การค้นคว้าแบบอิสระ ศษ.ม.,
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.
- พัชรินทร์ สมมุตติ. (2550). การดำเนินงานวิชาการของโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายคุณภาพ
การศึกษาคูคูรี อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่. การค้นคว้าแบบอิสระ ศษ.ม.,
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.
- มนัส สายโกสุม. (2541). ผลกระทบของการปฏิรูปการศึกษาที่มีต่องานวิชาการของ
โรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา อำเภอเมืองพะเยา. การค้นคว้าแบบ
อิสระ ศษ.ม., มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.
- เรณู ชุ่มวารี (2549). การดำเนินการประกันคุณภาพภายในโรงเรียนสิริมังคลานุสรณ์
จังหวัดเชียงใหม่. การค้นคว้าแบบอิสระ ศษ.ม., มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.
- รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ. (2551). การบริหารงานวิชาการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. สงขลา:
โรงพิมพ์นำศิลป์โฆษณา ศูนย์หนังสือมหาวิทยาลัยทักษิณ.

- รุ่ง ลอยเลิศ. (2542). การพัฒนาคุณภาพงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา
อำเภอศรีนคร จังหวัดเชียงใหม่. การค้นคว้าแบบอิสระ ศษ.ม., มหาวิทยาลัย
เชียงใหม่, เชียงใหม่.
- รุจิรี ภู่อาระ และจันทรา สงวนนาม. (2545). การบริหารหลักสูตรในสถานศึกษา. กรุงเทพฯ:
บุ๊ค พอยท์
- วรเชษฐ์ จันทร์ภิรมณ์. (2545). การดำเนินงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน การ
ประถมศึกษาอำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน. การค้นคว้าแบบอิสระ ศษ.ม.,
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.
- วัชระ สุยะลังกา. (2545). การปฏิบัติงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงาน
การประถมศึกษาอำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่. การค้นคว้าแบบอิสระ ศษ.ม.,
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.
- สถาบันส่งเสริมการประกันคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาแห่งชาติ. (2545). การประกัน
คุณภาพการศึกษา. กรุงเทพฯ: สามเจริญการพิมพ์.
- สวัสดิ์ เมฆพยับ. (2536). บทบาทที่เป็นจริงและบทบาทที่คาดหวังในการบริหารงาน
วิชาการของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอ่างทอง.
ปริญาานิพนธ์ ศษ.ม., มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.
- สมชาย ไชยจินดา. (2547). การดำเนินงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอ
สันป่าตอง. การค้นคว้าแบบอิสระ ศษ.ม., มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.
- สิริจิต หอจันทิก. (2550). การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดเทศบาลนคร
เชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม., มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.
- สุกัณ เทียนทอง. (2546). การวิจัยในชั้นเรียน แบบหน้าเดียว. วารสารวิชาการฉบับเดือน
มิถุนายน 2546. กรุงเทพฯ: ชวนการพิมพ์.
- สุพจน์ อริยะจักร. (2548). การพัฒนาการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนการ
สอนของโรงเรียนวัดปากล้อม สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอป่าซาง
จังหวัดลำพูน. การค้นคว้าแบบอิสระ ศษ.ม., มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.
- สุรเชษฐ์ ประชากุล. (2542). การใช้กระบวนการนิเทศภายในที่โรงเรียนวัดสนามไชย
จังหวัดลพบุรี. การค้นคว้าแบบอิสระ ศษ.ม., มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2528). การบริหารงานวิชาการ ชุด
ฝึกอบรมด้วยตนเอง เล่ม 3 และเล่ม 5. กรุงเทพฯ: สามเจริญพานิช.

- เสาวณี อะอองเอี่ยม. (2546). การบริหารงานวิชาการในภาวะขาดแคลนครูของโรงเรียน
สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดลำพูน. การค้นคว้าแบบอิสระ ศษ.ม.,
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.
- อมรา เล็กเริงสินธุ์. (2540). หลักสูตรและการจัดการมัธยมศึกษา. กรุงเทพฯ: เอกสารและ
ตำราสถาบันราชภัฏสวนดุสิต
- เอกพงษ์ คำเทพ. (2547). การปฏิบัติงานวิชาการตามระบบมาตรฐาน ISO 9002 ใน
โรงเรียนวรานีกุล จังหวัดเชียงใหม่. การค้นคว้าแบบอิสระ ศษ.ม., มหาวิทยาลัย
เชียงใหม่, เชียงใหม่.
- เอกวิทย์ นุ่มนวลศรี. (2545). การปฏิบัติงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษา กลุ่ม
โรงเรียนหางดง-บ้านตาด อำเภอฮอด จังหวัดเชียงใหม่. การค้นคว้าแบบอิสระ
ศษ.ม., มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.
- อำภา บุญช่วย. (2537). การบริหารงานวิชาการในโรงเรียน. กรุงเทพฯ: โอ.เอส.พรีนเตอร์
เฮ้าส์.
- อำรุง จันทวานิช. (2546). รายงานวิจัยและประเมินผลประสิทธิภาพการประถมศึกษาองค์
กำหนดประสิทธิภาพของการประถมศึกษา. กรุงเทพฯ: คุรุสภาลาดพร้าว.
- อุทัย บุญประเสริฐ. (2532). การวางแผนการศึกษา. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อุทัย บุญประเสริฐ. (2540). หลักสูตรและการบริหารงานวิชาการโรงเรียน. กรุงเทพฯ:
ห้างหุ้นส่วนสามัญนิติบุคคลสามเจริญพานิช.

ประวัติผู้ศึกษาค้นคว้า

ประวัติผู้ศึกษาค้นคว้า

ชื่อ นามสกุล	สีลาวดี จีระเสมานนท์
วัน เดือน ปี เกิด	31 ตุลาคม 2528
ที่อยู่ปัจจุบัน	55 หมู่ที่ 3 ตำบลวังซ้าย อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง
ที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนบ้านปางเถา ตำบลวังซ้าย อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง
ตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบัน	ครูธุรการ
ประวัติการศึกษา	ค.บ. (ภาษาอังกฤษ) มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง
พ.ศ. 2552	

